

Internationella kulturutbyten inom scenkonsten – ett splittrat konststycke

Innehåll

Förord	4
Sammanfattning	5
1. Inledning	7
Frågeställning	7
Metod, definitioner och avgränsning	7
2. Finansiering av internationella kulturutbyten – en översikt	9
Det kulturpolitiska sammanhanget	9
Finansörerna – en ansats till kartläggning	13
UTRIKESDEPARTEMENTET	14
KULTURDEPARTEMENTET	14
KULTURRÅDET	14
EU:S KULTURPROGRAM	18
SVENSKA INSTITUTET	20
KONSTNÄRSNÄMNDEN	22
KULTURBRYGGAN (FRÅN OCH MED 2011)	22
STATENS MUSIKVERK – MUSIKPLATTFORMEN (FRÅN OCH MED 2011)	23
SIDA	25
NORDISK KULTURFOND	27
KULTURKONTAKT NORD	28
FRAMTIDENS KULTUR (FRAM TILL OCH MED 2011)	29
RIKSKONSERTER (FRAM TILL OCH MED 2010)	29
ANDRA FORMER AV FINANSIERING	31
3. Medlemsorganisationernas erfarenhet: enkätanalys	34
En prioriterad fråga	34
Finansieringskällor	35
Bromsklossar	36
Förändringar över tid	37
Några röster från scenkonstens olika genrer	39
Scenkonstorganisationernas behov	42
4. Slutsatser	44
5. Rekommendationer	47
Referensförteckning	51
Bilaga 1: Fördelade medel	58
Bilaga 2: Enkätfrågor	62
Förkortningar	63

Förord

Scenkonsten är och har alltid varit en internationell angelägenhet på en internationell arena. Det är genom in- och utflödet som scenkonsten, och dess publik, kan växa och förstå den omvärld vi är en del av och som blir alltmer global. Regeringen framhåller ofta vikten av internationella samarbeten, däribland inom kulturen eller där kulturen har en bärande roll.

2012 uppmärksammade Svensk Scenkonst särskilt frågan om scenkonstens förutsättningar till internationella samarbeten. Tillsammans med andra branschaktörer visades på brister i de nationella systemen, och en förvånande ovilja att göra något åt detta.

Svensk Scenkonst har följt upp arbetet från förra året med en enkät till samtliga 104 medlemmar, för att få svar på hur omfattande det internationella kulturutbytet är, hur det finansieras och vilka som är de största hindren. Undersökningen inriktar sig på de senaste fem åren för att kunna peka på förändringar som skett. Dessutom har statens regleringsbrev och budgetar till myndigheter och andra finansiärer samt uppdragsbeskrivningar till dessa granskats och analyserats. Få förändringar har gjorts i intentionsskrivningarna över tid. På papperet är sålunda förutsättningarna relativt oförändrade, men hur är det i realiteten?

Scenkonsten är största mottagare av statliga anslagsmedel till kultur. Idag förväntas det internationella kulturutbytet till övervägande del rymmas inom ordinarie anslag. När man ställer mål för internationell kulturverksamhet mot utfall och vägen dit, blir det tydligt att en stor del av statliga extramedel dels vänder sig till enstaka projekt, dels till projekt som inte får vara längre än tre år och ännu mer talande – till projekt initierade utanför våra scenkonsthus. Svensk Scenkonst anser att detta är att dåligt utnyttja potentialen hos de samhällsägda institutionerna. De offentliga ägarna och finansiärerna skulle kunna stärka förutsättningarna i form av ökade anslag till internationella kulturutbyten och villkor som är bättre anpassade till branschens förutsättningar, i utbyte mot att scenkonstinstitutionerna utvecklar innehåll, metoder och syften för kvalitativa internationella utbyten.

Rapporten tydliggör hur undermålig statistik och otydlig redovisning av måluppfyllelse gör det svårt att få grepp om området. Då internationella kulturutbyten ingår i kulturpolitikens mål bör myndigheter med uppdrag att finansiera dessa kunna uppvisa ett transparent och entydigt redovisningssystem för måluppfyllelse, oavsett stödform. Frågan är om ansvariga myndigheter är verksamhetsanpassade att hantera dagens och morgondagens internationella kulturutbyte?

Klart är att splittrade anslag motverkar en bärkraftig internationalisering och möjligheter att planera långsiktigt för internationellt kulturutbyte som en integrerad del av verksamheten. Den här rapporten visar att det finns ett flertal hinder som är relativt lätta att undanröja och att bollen ligger hos regeringen. Vissa andra hinder finns på EU-nivå och är mer komplexa. Där måste branschen och regeringen tillsammans agera för att påverka.

Slutligen: Internationellt kulturutbyte är en del av den svenska scenkonsten. Se denna rapport som en ansats till en varaktig bevakning, och på sikt fördjupande förståelse av vad som sägs, och vad som i slutänden görs och behöver göras.

Sammanfattning

Internationellt kulturutbyte är och har alltid varit en väsentlig faktor för konstnärlig utveckling. Den ökade globaliseringen de senaste decennierna har dessutom stärkt utvecklingen av internationella kontakter och nätverk i kulturlivet, inte minst inom EU. Internationellt kulturutbyte ingår i Sveriges kulturpolitiska mål, och uppmärksammas av regeringen ofta i sammanhang där den anslagsfinansierade scenkonstens uppdrag diskuteras.

I propositionen "Tid för kultur" från 2009 preciseras att "internationaliseringen ska fortsatt stimuleras i den statliga bidragsgivningen och framhållas som en central uppgift för kulturinstitutionerna" (s.81). Vad som saknats hittills är en överblick av de faktiska förutsättningarna för den professionella scenkonstens anslagsfinansierade institutioner att genomföra internationella kulturutbyten. Svensk Scenkonsts undersökning omfattar huvudsakligen åren 2008 till 2012.

De offentliga finansörerna av internationellt kulturutbyte är flera, om än med olika uppdrag (kapitel 2). Dels har de olika stöden skilda syften, och alla ryms inte heller inom ramen för de kulturpolitiska målen. Stöd som fördelas ur budgeten för internationellt utvecklingssamarbete och ur anslaget för Sverigefrämjande har andra syften än de bidrag som främst avser att främja konstnärlig kvalitet och förnyelse, och redovisas därför inte utifrån det kulturpolitiska delmålet om internationellt kulturutbyte.

I fråga om de stöd som härrör ur kulturbudgeten har redovisning gjorts, men sammantaget inte översiktligt eller systematiskt under de studerade åren. Exempelvis redovisas inte stöd till offentligt finansierade institutioners internationella utbyten jämfört med fria utövers inom scenkonstens olika genrer. Kulturrådet är den myndighet som har övergripande strategiskt ansvar för kulturlivets internationalisering. De öronmärkta bidrag för internationellt kulturutbyte som Kulturrådet förfogar över tillskotts mellan 2008 och 2010 ytterligare 10 miljoner årligen, en förstärkning som sedan dess upphört, trots äskanden från myndigheten. Sedan 2011 har de legat på den blygsamma nivån 6 till knappt 8 miljoner kronor årligen. Fria utövare har dessutom prioriterats alltmer, inte bara i Kulturrådets öronmärkta bidrag utan även i andra myndigheters stöd till kulturlivet. Musikplattformen prioriterar i praktiken fria utövare, vilket drabbat musiklivets institutioner som tidigare delvis hade tillgång till Rikskonserterns stöd. Institutioner med offentligt anslag i regionerna hänvisas till Kulturrådets regionala utvecklingsbidrag, som dock endast ges i högst tre år för scenkonsten, och dessutom omfattar flera andra tematiska områden, vilket riskerar att skapa en intern konkurrenssituation om bidrag för en och samma scenkonstinstitution. Kulturrådet redovisar dock inte bidrag till internationellt kulturutbyte som inte ingår bland de öronmärkta bidragen som omnämnts ovan, trots att underlaget finns. Svensk Scenkonst anser att Myndigheten för kulturanalys bör ges i uppdrag att utvärdera målet om internationellt kulturutbyte, dess medel och effekter, för att ge underlag till att åtgärda den aktuella splittringen och i vissa delar ottydligheten i statens internationella satsningar på scenkonstens vägnar.

Inom Sverigefrämjandet på omkring 14,5 miljoner kronor årligen ingår scenkonstens internationella etablering bland de uttalade syftena. I praktiken utgörs den tydligaste satsningen på kultur i vid mening inom Sverigefrämjandet av regeringens exportsatsning på kreativa näringar, som dock inte omfattar scenkonsten. På departementsnivå görs ingen externt tillgänglig redovisning av genomförda kulturinsatser inom ramen för Sverigefrämjandet, inklusive de utsända kulturrådets verksamhet, vilket gör det svårt att utvärdera eventuella satsningar på scenkonsten mellan 2008 och 2012. Svenska institutet har lång erfarenhet av att ge stöd till internationella kulturutbyten, men har inte längre öronmärkta medel för detta, och satsningar skiftar numera från ett år till ett annat beroende på främst UD:s prioriteringar. Svensk Scenkonst anser att det finns utrymme för stärkt samverkan mellan utrikespolitiken och kulturpolitiken, och föreslår därför ett flertal samrådsmekanismer med preciserade aktörer i detta syfte (kapitel 5).

Medel som fördelas ur budgeten för det internationella utvecklingssamarbetet har på senare år minskat drastiskt från 180 miljoner kronor 2007 till 40 miljoner kronor 2011. Kulturinsatser har med andra ord gått ifrån att vara en prioriterad inriktning med en egen enhet och tematisk kompetens på Sida till att bli en valfri insats utifrån den enskilde handläggarens prioriteringar, dock utan tematisk kompetens i huset. Delsektorn "Kultur och fritid" utgjorde 2011 endast 0,9 procent av alla utbetalningar inom Sidas främsta och största huvudsektor "Demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet". Det finns utrymme för bättre integrering av kultur i Sidas landstrategier, och Svensk Scenkonst föreslår för dessa syften samverkansmekanismer mellan relevanta aktörer inom biståndet och inom kulturlivet.

Svensk Scenkonsts medlemsorganisationer delgav i en enkät hösten 2012 sina ambitioner och utmaningar avseende internationellt kulturutbyte (resultat redovisas i kapitel 3). I stort sett alla hävdar att internationellt kulturutbyte är viktigt för deras organisation, och närmare fyra av fem har skrivningar om detta i sina styrdokument. Den absoluta merparten deltar aktivt i internationella nätverk. Däremot har endast drygt hälften satt tydliga mål för sitt internationella arbete. Uppemot nio av tio har använt allmänna verksamhetsanslag för att genomföra internationella kulturutbyten. Fyra av fem har sökt medel för internationellt kulturutbyte någon gång mellan 2008 och 2012, och en av fyra har sökt kompletterande privat finansiering. Sammantaget framstår det som att de flesta har sökt medel för internationellt kulturutbyte, men inte systematiskt. Svensk Scenkonst ställde därför även frågor om hinder för att genomföra internationellt kulturutbyte. Medlemsorganisationerna vittnar om att de stöd som är sökbara för institutionerna ofta inte är anpassade till deras verklighet. Två av tre anser att ansökningsprocedurerna är för krångliga, och hälften är kritiska till att urvalskriterierna är för snäva eller saknar relevans för deras verksamhet. Man förklarar att man saknar tillräckliga ekonomiska, personella resurser för att uppfylla ansökningskraven. Flera påtalar dessutom att de tillgängliga stöden tenderar att vara för småskaliga, och en fjärdedel att ansökningstillfällena är för få. Styrningen mot det fria kulturlivet drabbar framför allt institutionsteatern och länsmusiken.

Sju av tio har inte iakttagit någon förbättring av förutsättningarna för att genomföra internationella kulturutbyten sedan 2008, och en tredjedel tycker sig ha sett en försämring. De internationella kontakterna och behovet av internationellt kulturutbyte bland scenkonstens aktörer har varit fortsatt stark och i flera fall ökat, men den stärkta drivkraften har inte motsvarats av en tillfredsställande finansiering i den bedrivna kulturpolitiken.

För fyra av fem anses inte samverkansmodellen ha påverkat utrymmet att arbeta med internationella kulturutbyten, och regionens roll framstår som begränsad i finansiellt hänseende. Verksamhetsanslagen har enligt uppgift från Svensk Scenkonsts medlemsorganisationer inte följt pris- och löneutvecklingen i branschen. Internationella utbyten kostar oundvikligen mer än nationell verksamhet. Även om den konstnärliga ambitionen ska styra blir det i praktiken mycket svårt att motivera internationella samarbeten när den ekonomiska realiteten blir alltmer begränsad. Svensk Scenkonst anser att detta är att undervärdera en potential hos våra institutioner, som med relativt små anslagshöjningar och tydligare styrning av stöd till deras grundverksamhet, skulle kunna etablera hållbara och därmed mer resurseffektiva internationella kulturutbyten och relationer. De offentliga ägarna skulle kunna stärka förutsättningarna i form av större anslag, i utbyte mot att scenkonstinstitutionerna utvecklar innehåll, metoder och syften för kvalitativa internationella kulturutbyten. Sådana åtgärder, kompletterade av en internationell kulturfond med flexibla villkor och löpande ansökningsförfarande, öppen för både institutioner och det fria kulturlivet, skulle med ett tillräckligt årligt anslag kunna göra stor skillnad för den svenska scenkonstens internationalisering där institutioner med offentligt anslag tillåts spela en central och dynamisk roll.

1. Inledning

Internationellt kulturutbyte är en fråga som diskuterats allt mer under senare år. Det är och har alltid varit en väsentlig faktor för konstnärlig utveckling, och är för många av Svensk Scenkonsts medlemsorganisationer i dag en självklar del av verksamheten. Nuvarande regering uppmärksammar ofta frågan i sammanhang där man diskuterar förväntningar på den anslagsfinansierade scenkonsten. Även tidigare regering tog upp frågan, och tillsatte en större utredning om kultur- livets internationalisering.

Samtidigt som de uttalade ambitionerna synes höga har det varit svårt att få en samlad bild av i vilken utsträckning olika parter verkar för internationellt kulturutbyte, om och hur olika departement och myndigheter strategiskt och konkret arbetar med frågan, vilka medel som är avsatta för ändamålet samt hur dessa fördelas.

Svensk Scenkonsts medlemsorganisationer är de största anslagsmottagarna av statliga medel till scenkonst. För att bättre förstå deras förutsättningar att genomföra internationella kultur- utbyten har vi tagit fram denna rapport. Syftet är att kartlägga och lyfta fram hur medlemsorga- nisationerna arbetar med internationellt kulturutbyte, vilka förutsättningar de har och vilka utmaningar de möter, framför allt i relation till den offentliga finansieringen.

Frågeställning

Det övergripande syftet med den här rapporten är att besvara frågan om vilka förutsättningar som finns i praktiken idag för den professionella svenska scenkonstens institutioner att genom- föra internationella kulturutbyten. Följande delfrågor behandlas mer specifikt:

- 1 Hur ser finansieringen av internationella kulturutbyten ut, och inom den, vilken roll spelar svenska myndigheter för att möjliggöra internationella kulturutbyten bland scenkonstinstitu- tionerna?
- 2 Vilka utmaningar har Svensk Scenkonsts medlemmar intresserade av internationella kultur- utbyten ställts inför de senaste fem åren?
- 3 Vad saknas i dag för att internationella kulturutbyten ska kunna utvecklas mer långsiktigt som en del av den konstnärliga utvecklingen bland scenkonstens aktörer i allmänhet, och Svensk Scenkonsts medlemsorganisationer i synnerhet?

Metod, definitioner och avgränsning

För rapportens syften har ett flertal primära och sekundära källor använts. För en kartläggning av finansiärernas insatser har både skriftliga redovisningar, politiska styrdokument och direkta intervjuer med företrädare för myndigheterna i fråga använts som källor. För analysen av medlemsorganisationernas erfarenheter består källmaterialet huvudsakligen av en enkät (bilaga 2) som genomfördes hösten 2012, samt djupintervjuer med företrädare för ett representativt urval av medlemsorganisationerna. Medlemsföreträdarna citeras återkommande i rapporten; i de fall citaten härrör ur enkätsvaren är de anonymiserade.

Kårt barn har många namn, och internationellt kulturutbyte används synonymt ofta med inter- nationellt eller interkulturellt kultursamarbete, internationella kontakter och så vidare. Internationellt samarbete är samtidigt också interkulturellt, men ett interkulturellt samarbete kan även ske nationellt, då det interkulturella kännetecknas av att olika perspektiv, synsätt och värderingar möts inom eller mellan länder. Nära förknippat med det interkulturella är termen mångfald, som kan definieras som att många olika kulturer möts och rymmer i ett socialt sammanhang, nationellt eller internationellt. **I den här undersökningen, och sålunda även i medlemsenkäten, definieras begreppet internationella kulturutbyten som: konstnärligt inriktad verksamhet, exempelvis**

resa, turné, festival, dialog, samarbetsprojekt eller kompetensutveckling med konstnärliga utövare i andra länder. Utbytet kan ske i Sverige, i andra länder eller i både och.

Avgränsningen i tid har satts till huvudsakligen perioden 2008–2012, vilket även sammanfaller med det under de senaste fem åren kraftigt minskade stödet från den absolut största finansiären Sida. Undersökningen är även avgränsad till att omfatta Svensk Scenkonsts drygt hundra medlemsorganisationer¹, vilka till största delen utgörs av organisationer med offentligt uppdrag. I övrigt har undersökningen avgränsats till att fokusera i huvudsak på den statliga finansieringen av internationella kulturutbyten främst via sökbara stöd bland scenkonstens aktörer i allmänhet, och scenkonstorganisationer med offentligt uppdrag i synnerhet.

Avgränsningen i material är gjord i så måtto att det främst är material publicerat fram till sista december 2012 som använts. Med andra ord har inte alla årsredogörelser för 2012 kommit med i bearbetningen.

NOTER

- 1 Svensk Scenkonsts medlemsorganisationer står listade på hemsidan: <http://www.svenskscenkonst.se/sv/om-svensk-scenkonst/vara-medlemmar/>

2. Finansiering av internationella kulturutbyten – en översikt

I det här kapitlet presenteras först förändringar i den svenska kulturpolitiken av relevans för internationella kulturutbyten bland scenkonstens aktörer under de senaste tio åren. Därefter kartläggs de aktuella finansiärerna av internationella kulturutbyten bland scenkonstens institutioner. Undersökningen fokuserar på regeringens insatser genom berörda departement och nationella myndigheter men även indirekt genom Sveriges EU-medlemskap och det nordiska mellanstatliga samarbetet. Finansiärernas stödformer skiljer sig delvis åt i syfte, omfattning och urvalskriterier, och redovisningen av fördelade medel varierar kraftigt, vilket kommer att framgå i ansatsen till kartläggning av befintliga stöd som följer.

Det kulturpolitiska sammanhanget

Den ökade globaliseringen av samhällslivet de senaste decennierna har påverkat kulturlivet på flera sätt. Bland annat har den gett förbättrade förutsättningar för internationella kontakter och en utveckling av nya konstnärliga nätverk, inte minst genom Sveriges medlemskap i Europeiska unionen (EU). Den svenska staten och dess myndigheter har länge dessutom använt kulturen som ett medel i Sverigefrämjandet utomlands och i det internationella utvecklingssamarbetet.

Mot bakgrund av denna utveckling tillsätts 2002 en statlig offentlig utredning (SOU 2003:121) av de statliga insatserna för internationell kulturverksamhet, vars huvudsakliga förslag bland annat avser upprättande av en statligt finansierad internationell kulturfond till stöd för större projekt. Samma år som utredningens läggs fram (2003) flyttas ansvaret för de utlandsstationerade kulturråden över från Utrikesdepartementet till dåvarande Kulturdepartementet.

I skrivelsen som följer (Kulturlivets internationalisering, Skr. 2005/06:188) understryker regeringen betydelsen av att staten stödjer en fortsatt internationalisering inom kulturområdet, i första hand som en integrerad del av den nationella kulturpolitiken. Dessa insatser ska ske utifrån kulturlivets egna förutsättningar och behov, och omfatta kulturlivets hela mångfald. De svenska insatserna ska kännetecknas av hög kvalitet och konstnärlig integritet samt vara långsiktiga och grundade på ömsesidigt utbyte, oavsett vilka politiska mål som motiverar de statliga insatserna. Enligt regeringens bedömning svarar de tillgängliga resurserna till internationellt kulturutbyte inte upp mot efterfrågan. Den tidigare utredningens förslag om en statligt finansierad internationell kulturfond avfärdas däremot.

Det kulturpolitiska målet att främja internationellt kulturutbyte operationaliseras i skrivelsen (Skr 2005/06:188, ss.31–32) med särskilda delmål, däribland:

- att hög kvalitet, konstnärlig integritet, långsiktighet och ömsesidighet eftersträvas oavsett vilka politiska mål som motiverar statliga insatser för internationell kulturverksamhet,
- att kulturlivet i Sverige stärker sin position internationellt och att institutioner och konstnärer är efterfrågade för professionell samverkan utomlands,
- att kulturlivet i Sverige i högre grad öppnas för influenser från andra länder och kulturer och att internationaliseringen kommer en bred publik tillgodo, oavsett bostadsort, kön, social eller etnisk bakgrund eller eventuellt funktionshinder (här till nämns även vikten av att beakta de regionala insatserna) samt
- att den kulturella dimensionen i Sveriges utlandskontakter stärks och att möjligheter till samverkan inom ramen för kultur- respektive utrikespolitiska -mål utnyttjas bättre. Däribland nämns Sverigefrämjandet och utvecklingssamarbetet, med betoning på kulturutbytets demokratifrämjande funktion när utvecklingssamarbete fasas ut i övrigt.

Efter maktskiftet 2006 tillsätter den nya regeringen den s.k. Kulturutredningen, vilken leder till propositionen "Tid för kultur" (Prop. 2009/10:3), varigenom skrivningen om att "motverka kommersialiseringens negativa effekter" avlägsnas från de kulturpolitiska målen. Förvisso presenteras nya övergripande kulturpolitiska mål, men vid en läsning ser de i praktiken ut att motsvara de tidigare: "Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling." (idem, s.26). I övrigt tar utredningen fasta på centrala delar i skrivelsen från 2005, vars ovan nämnda internationella delmål återopas som utgångspunkt för regeringens arbete för en internationalisering av kulturlivet (idem, s.81). Målet att främja internationellt kulturutbyte² får en precisering om att **"internationaliseringen ska fortsatt stimuleras i den statliga bidragsgivningen och framhållas som en central uppgift för kulturinstitutionerna"** (idem, s.31). Kvalitet, konstnärlig integritet, ömsesidighet och långsiktighet framhålls liksom i skrivelsen 2005/06:188 som vägledande för det internationella kulturutbytet. Därutöver prioriteras utveckling av strategier, samverkan mellan olika politikområden liksom ett aktivt agerande för kulturpolitiska frågor inom EU, Unesco och det nordiska samarbetet (Prop. 2009/10:3, s.80 ff.).

För att förstå i vilken utsträckning olika styrdokument som idag styr regeringens politik ställdes frågan direkt till Kulturdepartementet. Svaret³ blev, i sammanfattning, att:

- Propositionen Tid för kultur från 2009 är det dokument som beskriver regeringens politik på området. Den antogs av Riksdagen och utgör på så sätt ett styrande dokument.
- Skrivelsen från 2005 är i dag, strikt menat, inte ett aktuellt styrdokument. Däremot finns det delar i den som fortfarande lever vidare, som fortfarande kan vara aktuella, och arbetet idag följer av tidigare skrivelse från 2005.

Utöver detta styrs myndigheterna och institutionerna via instruktioner, regleringsbrev respektive riktlinjer och i förekommande fall bolagsordningar. Den verksamhet som redovisas i årsredovisningar och dylikt kommenteras även i regeringens budgetproposition för varje år, och budgetpropositionen blir också styrande i den mån den antas av Riksdagen.

I juni 2011 väljs Sverige in som ledamot i regeringskommittén för Unescos konvention om kulturell mångfald. Konventionen föreskriver ett ökat internationellt kulturutbyte och en större kulturell mångfald. Statens Kulturråd (hädanefter Kulturrådet) är nationell kontaktpunkt för Unescos mångfaldskonvention och representerar Sverige i regeringskommittén för konventionen 2011–2014.

Sverige har även ett institutionaliserat samarbete på nordisk nivå. I slutet av 2012 klubbar de nordiska kulturministrarna igenom en ny, flerårig strategi för det nordiska kultursamarbetet 2013–2020. Strategin inkluderar teman som det interkulturella Norden och det kreativa Norden.⁴ Under 2013 är Sverige ordförande i det Nordiska ministerrådet. Bland prioriteringarna inom kulturens sfär har den svenska regeringen valt att lyfta fram barns och ungas rätt till kultur. Scenkonsten nämns inte alls i ordförandeskapets program. Däremot framhävs samarbete kring kulturella och kreativa näringar genom plattformen KreaNord.⁵

I budgetpropositionen för 2013 hävdas att internationaliseringen av kulturlivet är en fortsatt kulturpolitisk prioritering, därför att den bidrar till ett ökat kontaktnät och därmed vidgad arbetsmarknad för konstnärer. Internationellt kulturutbyte med särskilt utsatta länder anses också bidra till demokratisk utveckling (Budgetpropositionen 2013, utgiftsområde 17, s.103). I utrikesdeklarationen i februari 2013 nämner utrikesministern för första gången⁶ ordet kultur: "Vi ska ha en hög profil inom de kreativa näringarna, och fortsätter de särskilda satsningar som kopplar samman kultur och näringsliv." Det finns anledning att återkomma till insnävningen av kultursatsningar i utrikespolitiken till att endast omfatta de s.k. kreativa näringarna, vilka behandlas längre ner.

Därmed uppstår frågan: Hur ser det i praktiken ut med de uttalade politiska ambitionerna på nationell nivå att utveckla internationella kulturutbyten?

Samverkan mellan olika politikområden i frågan är som nämnt en uttrycklig politisk ambition. Utöver dess självklara plats i kulturpolitiken ingår frågan om scenkonstens internationalisering och internationella kulturutbyten även i mer eller mindre uttalade prioriteringar i utrikespolitikens förgreningar: det internationella utvecklingssamarbetet, handelspolitiken och det s.k. Sverige-främjandet.

Samverkan på departementsnivå sker efter generella principer för samarbetet inom regeringskansliet; när en fråga berör olika departement samråds det.⁷ Enligt uppgift från UD⁸ träffas man regelbundet med Kulturdepartementet och Näringsdepartementet i en samrådsgrupp som framför allt diskuterar de kreativa näringarna, en satsning som behandlas längre fram i detta avsnitt. Möten och samråd är behovsanpassade och kan initieras av samtliga parter. De senaste åren har man träffats ett par gånger per termin, då även i andra konstellationer och inom ramen för gemensamma satsningar och projekt, som exempelvis scenkonstfestivalen Nordic Cool i Kennedy Center i Washington D.C. i februari 2013.⁹

Nämnden för Sverigefrämjande i utlandets (NSU) kansli ligger organisatoriskt på UD, närmare bestämt på UD:s enhet för Sverigefrämjande och EU:s inre marknad (UD-FIM). **Målet för Sverigefrämjandet är att skapa intresse, förtroende och goodwill för Sverige samt att medverka till att Sverige bland annat betraktas som en framstående internationell aktör inom samtida scenkonst**, liksom en kreativ kulturnation där alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet, och där kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet präglar samhällets utveckling.¹⁰ UD:s enhetsgrupp för kulturfrämjande och Sverige bilden (UD-FIM-KULT) ansvarar för Svenska institutet och fördelning av medel för Sverigeinformation i utlandet. NSU:s uppdrag är att vara ett diskussionsforum för strategi- och policyfrågor i Sverigefrämjandet. I dag ingår UD, Näringsdepartementet, Svenska institutet, VisitSweden, Exportrådet och Invest Sweden i NSU; dock nämns varken Kulturdepartementet eller Kulturrådet.

Flera myndigheter har haft eller har uppdrag kopplade till att förverkliga det kulturpolitiska delmålet att främja internationellt kulturutbyte. Tydligast framstår i dag Kulturrådet, Statens musikverk och Konstnärsnämnden (den sistnämnda avseende fria utövare). Kulturrådet är den myndighet som har det övergripande ansvaret att strategiskt stärka internationaliseringen av det svenska kulturlivet sedan 2006 (Skr 2005/06:188).

Om statens finansiella satsning på kultur sedan 2006 förblivit mer eller mindre på samma nivå¹¹, har dess investeringar i internationella kulturutbyten i praktiken minskat. Om man endast ser till de anslag som härrör ur kulturbudgeten blir det preliminära svaret att det åtminstone inte skett någon ökning av stöd till internationella kulturutbyten; dock är ett exakt svar på den specifika frågan svårare att ge, till följd av något oklara redovisningssystem som vi återkommer till i följande avsnitt där de bidragsfördelande myndigheternas roll och redovisning kartläggs. **Den största skönjbara finansiella förändringen under senare år är den kraftiga minskningen och omfördelningen av biståndsmedel till kulturinsatser.** I skrivelsen 2005/06:188 (s.45) slår regeringen fast att Sida bör arbeta för att stärka kulturens roll i utvecklingssamarbetet, och att flertalet remissinstanser framhållit att kultursamarbetet med fattiga länder bör stärkas. **De strategier som regeringen har beslutat om under de senaste sex åren har enligt Sida (Beijmo intervju, 121102) inte påtagligt uttryckt kulturområdet som ett prioriterat område.** Sidas enhet för kultur och media läggs symtomatiskt ner 2008. På Sidas hemsida redovisas att utbetalningarna minskat från 180 miljoner till drygt 40 miljoner (Sida nyhet, 120117). Om man ser till minskningen på årsbasis framstår ännu tydligare hur systematisk minskningen varit med allt mindre summor för varje år. I dag är det främst Svenska institutet och Kulturrådet som fördelar stöd och ansökbara bidrag från Sidas numera krympta budget för kulturinriktat internationellt utvecklingssamarbete.

Man kan förvisso hävda att de tidigare omfattande medlen för kulturbistånd använde sig av kultur som medel och inte mål, men **eftersom medlen var öronmärkta och Sida investerade i expertis i kulturfrågor var det en de facto prioritering av internationella kulturutbyten av vikt för den svenska kultursektorn.**

Kulturen som medel aktualiseras delvis även genom den tvärgående satsningen på **kulturella och kreativa näringar från och med 2009**, främst avsedd att tjäna näringspolitikens mål. Förvisso står både Näringsdepartementet och Kulturdepartement som ansvariga för satsningen, men om man ser till satsningen yttersta syfte, att fördubbla den svenska exporten till 2015, framstår den näringspolitiska drivkraften som tyngst drivande. En nationell handlingsplan formuleras 2009 med budgetutrymme på 73 miljoner kronor under perioden 2009–2012.¹² Budgetanslaget för främjandeverksamhet för kreativa näringar och s.k. tillväxtmarknader tillskjuts ytterligare 25 miljoner kronor 2011, och 50 miljoner kronor årligen till 2014. (Litteraturutredningen, SOU 2012:65, ss.340–341). **Sverigefrämjandet** som offentlig diplomati, vilket ligger i SI:s uppdrag, samt EU:s föreslagna Creative Europe-program verkar också med kulturen som verktyg i och med underordningen i den nationella handelspolitiken respektive den övergripande tillväxtstrategin för "EU 2020". **De medel vars huvudsyfte är att stärka konstens och kulturens utveckling genom internationella utbyten är i jämförelse med de handelspolitiska satsningarna begränsade.**

Under de studerade fem åren beslutar även sittande regering att lägga ned två statliga institutioner av betydelse för det svenska kulturlivets internationalisering: Rikskonserter, som hade spelat en unik roll för exempelvis länsmusikens och symfoniorkestrarnas verksamheter, liksom Framtidens Kultur. Delar av Rikskonserterns verksamhet övertas av den nyinrättade myndigheten Statens musikverk med Musikplattformen, medan Framtidens Kultur ersätts med försöksverksamheten Kulturbryggan i kommittéform. Båda nykomlingarna har förändrade villkor för stöd **och i Musikplattformens verksamhet prioriteras hittills fria utövare och grupper, i praktiken på bekostnad av institutionerna.**

Ytterligare ett i sammanhanget relevant politiskt beslut är införandet av den s.k. **kultursamverkansmodellen** 2011. Tanken är att samverkansmodellen ska skapa ökat regionalt inflytande och ansvar för den förda kulturpolitiken. Det är fortfarande Kulturrådet som beslutar om hur mycket statliga medel som respektive landsting får att fördela till kulturverksamheter i länet, men landstingen får besluta *hur* vissa statliga medel ska fördelas i länen. De statliga medel som ingår i modellen när den är fullt utbyggd uppgår till drygt 1,2 miljarder kronor, vilket motsvarar ca 18 procent av hela kulturbudgeten. För hela kulturfinansieringen kan konstateras (Harding m.fl., 2012) att modellen inneburit en viss ökning av kulturanslagen generellt, men inte något guldregn. Framför allt gäller det på regional nivå där kulturbudgeten ökat med fem procent. På statlig nivå är det ytterst marginellt, en halv procent och i kommunerna ser det väldigt olika ut. Fortfarande är det också så att regionernas arbete i stor utsträckning är styrt av statens nationella kulturpolitiska mål. Det är i den kontexten som frågan om internationella kulturutbyten blir relevant, även om denna undersökning inte gör en djupare analys av hur den relativt nyligen sjösatta kultursamverkansmodellen och regionerna inverkat på internationella kulturutbyten. Däremot har frågan ställts i enkäten till medlemmarna, och redovisas kort i kapitel 3.

Finansiärerna – en ansats till kartläggning

Att kartlägga vad den svenska staten genom olika myndigheter sammanlagt investerar i finansiering av internationella kulturutbyten i praktiken, för att inte nämna scenkonstens internationella utbyten mer specifikt, har visat sig vara komplicerat. **Det är symptomatiskt att redovisningen inte är systematisk.** Delvis beror det på att anslagsposterna kommer från olika politikområden och anslagsposter i såväl kulturbudget som biståndsbudget, och i viss mån även från utgiftsområdet för internationell samverkan i budgetpropositionen. Nämnda medel är kopplade dels till Kulturdepartementet, dels till Utrikesdepartementet vars verksamhet är uppdelad i utrikes-, handels- och biståndspolitik. **De medel som kommer ur biståndsbudgeten och anslaget för Sverigefrämjande och internationell samverkan inordnas inte under de övergripande kulturpolitiska målen,** och bristande redovisning utifrån nämnda mål blir därmed förklarlig. För de medel som kommer direkt ur kulturbudgeten är det kulturpolitiska målet om internationella kulturutbyten däremot högst relevant. Likväl saknas i myndigheternas rapportering en kvantitativ redovisning och kvalitativ måluppfyllelse av internationellt kulturutbyte inom alla delar av kultursektorn, scenkonsten och institutionerna inräknat.

De tre främsta frågor vi sökt svar på för perioden 2008 till 2012 är:

- 1 Vilka medel har finansiären årligen haft till förfogande till att finansiera internationella kulturutbyten inom den professionella kultursektorn mellan 2008 och 2012?
- 2 Hur har dessa medel fördelats under dessa fem år, med fokus på scenkonstens internationella kulturutbyten?
- 3 Hur har fördelningen av medel sett ut mellan institutioner och fria utövare inom scenkonsten avseende internationella kulturutbyten?

Det har framkommit att redovisningen av bidrag till internationella kulturutbyten inte alltid är översiktlig, systematisk och entydig från ett år till ett annat, varken mellan en bidragsform och en annan, mellan konstarnas eller mellan en finansiär och en annan. Det har i vissa fall att göra med att finansiären eller bidragsformen i fråga inte har ett specificerat uppdrag ifråga om internationella kulturutbyten, men saknas även när den haft det. I de flesta fall har det efterfrågade underlaget inte funnits tillgängligt i översiktligt format utan information har getts utifrån ställd fråga, ofta ofullständigt, då **flera av de främsta finansiärerna inte redovisar relevanta stöd till internationella kulturutbyten inom scenkonsten eller till organisationer med offentligt uppdrag jämfört med fria utövare på årsbasis,** och därför inte haft sådant sammanställt underlag tillgängligt vid förfrågan.

Att redovisningen inte är översiktlig och entydig kan delvis möjligen förklaras av att det inte verkar förekomma någon allmänt vedertagen definition av vad som avses med internationella kulturutbyten¹³, vilket då påverkar exaktheten i de svar som kan fås. **Ytterligare kompliceras det av att fria grupper och utövare under de studerade åren prioriteras alltmer i flera myndigheters bidragsgivning som är uttalat avsedd för internationella samarbeten, medan institutioner indirekt kan få bidrag till internationell verksamhet via andra former av stöd som inte huvudsakligen är avsedda för internationell verksamhet.** Nedan följer en redovisning utifrån respektive finansiärer, i flertalet fall myndigheter, och i den mån det varit möjligt och tidsmässigt rimligt att få fram, en precisering av stödets omfattning och fördelning mellan 2008 och 2012.

Utrikesdepartementet och Kulturdepartementet har en viss finansiell roll för internationella kulturutbyten, såsom de definierats i denna undersökning, och behandlas i egenskap av styrande departement först i ordningen nedan.

UTRIKESDEPARTEMENTET¹⁴

På alla 98 svenska utlandsmyndigheter¹⁵ finns ansvariga personer för Sverigefrämjande och kultursamarbete, som ofta samverkar med Svenska institutet och Sida, och till viss del även med Exportrådet och Kulturrådet.¹⁶ Målet för Sverigefrämjandet är som nämnt att skapa intresse för Sverige, och att medverka till att Sverige betraktas som en framstående internationell aktör, bland annat inom kulturen och inom scenkonsten.¹⁷

Vid de svenska utlandsmyndigheterna finns vissa anslagsmedel för Sverigefrämjande, och ytterligare medel kan sökas direkt från Utrikesdepartementets enhet för Främjande och EU:s inre marknad (UD-FIM). Den budget som enhetsgruppen för Kulturfrämjande och Sverigebildningen, (UD-FIM-KULT), förfogar över varierar från år till år. För 2013 ligger budgeten på 14,5 miljoner kronor.¹⁸ Medlen fördelas i huvudsak i början på året till utlandsmyndigheterna där tilldelningen kan variera mellan 30 000 till 600 000 kr på årsbasis, baserat på utlandsmyndigheternas insända främjarplaner samt relevans, aktuella prioriteringar, region eller land och resurser. I undantagsfall kan medel användas till andra NSU¹⁹-gemensamma aktiviteter. Utlandsmyndigheterna bygger sina aktiviteter i samråd med olika främjaraktörer, branschorganisationer och kulturutövare. Scenkonstaktörer som är intresserade av specifika geografiska regioner eller länder kan enligt UD ta direktkontakt med ambassaderna i berörda regioner och länder då budgetmedlen redan i början på året fördelas till dessa, även om det troligen är mer brukligt att vända sig till Kulturrådet eller andra kulturinstitutioner.

KULTURDEPARTEMENTET

Sverige har i dag utsända kulturråd vid Sveriges ambassader i Beijing, Berlin, London, Moskva, Paris och Washington samt vid Sveriges ständiga representation vid Europeiska unionen i Bryssel. Kulturrådets huvudsakliga uppgift är enligt regeringen att främja kulturutbytet med stationeringslandet och stimulera den kulturella dialogen. De initierar projekt, förmedlar kontakter och rapporterar om aktuella kultur- och kulturpolitiska frågor.²⁰ Kulturdepartementet är huvudman för kulturråden vars uppdrag har sin utgångspunkt i de kulturpolitiska målen.²¹

Kulturrådets tjänster är finansierade ur Kulturdepartementets budget, men deras verksamhetsmedel finansieras primärt ur UD:s medel för Sverigefrämjande, och de tillhör organisatoriskt utlandsmyndigheten (UM). Därför redovisar de sina planer för främjandet liksom det genomförda främjandet, vilket till stor del sker integrerat med övriga avdelningar på ambassaden, till UD. Kulturråden samarbetar även med statliga myndigheter som Kulturrådet, Svenska institutet, som också har möjlighet att finansiellt stödja vissa projekt.²²

Även andra myndigheter, som exempelvis Musikverket, kan samarbeta med de svenska utlandsmyndigheterna. Ett exempel på ett sådant samarbete är scenkonstfestivalen Nordic Cool som ägde rum i Washington i februari–mars 2013, där kulturrådet i Washington spelade en central roll och där såväl Kulturrådet som Statens musikverk bidrog med ca en miljon kronor i finansiering. Kulturrådets arbete är enligt Kulturdepartementet nära kopplat till regeringens satsning på de kulturella och kreativa näringarna, som beskrivits tidigare.

Internt på UD och UM är kraven på slutredovisning av projekt höga. Ett verksamhetsår redovisas av kulturråden med både budgetutfall och text kring mål och måluppfyllelse, intygar tidigare kulturråd Ulrika Holmgaard. Trots detta saknas idag en översiktlig **redovisning av de årliga satsningarna genom Sverigefrämjandets budget, inklusive kulturrådets verksamheter, enligt uppgift från Kulturdepartementet och Utrikesdepartementet.**

KULTURRÅDET

I skrivelsen 2005/06:188 ges myndigheten Kulturrådet ett utökad regeringsuppdrag att utveckla den internationella kulturverksamheten. Förändringen ska enligt skrivelsen genomföras stegvis med hänsyn till tillgängliga resurser, och myndigheten förväntas arbeta strategiskt för en inter-

nationalisering inom hela kultursektorn, liksom praktiskt stödja, stimulera och underlätta internationellt kulturutbyte och kultursamarbete. Med andra ord ges Kulturrådet åtminstone i ordalagen en särställning bland svenska myndigheter i att driva kulturens internationalisering. Kulturrådet utvecklar därefter en konkret plan med mer tilltagen finansiering för sitt internationella arbete 2007–2010, följd av en mer kortfattad strategi utifrån en mer begränsad finansiering för 2011–2013.

Kulturrådet har inte kunnat redovisa någon statistik över hur mycket av myndighetens anslag till internationellt kulturutbyte som tillfaller scenkonsten sedan 2008, vilket (intervju Wettmark m.fl., 120921) förklaras med att det skulle vara alldeles för resurskrävande. Från och med 2012 övergick ansvaret för den officiella statistiken till den nyinrättade Myndigheten för kulturanalys, men Kulturrådet har fortsatt ansvar att återskapa fördelade medel. Med det sagt bedömer handläggarna i samtal ändå att 75 procent av den sammanlagda medelstilldelningen, inklusive nationellt inriktat stöd, tillfaller scenkonsten, och att den största andelen av dessa medel går till Svensk Scenkonsts medlemsorganisationer. Ovanstående procentsats ges även i budgetpropositionen för 2013 med preciseringen att det inkluderar medel som ingår i kultursamverkansmodellen (Prop. 2012/13:1, Utgiftsområde 17, s.59). I Kulturrådets senaste årsredovisning för 2012 ges en mer precis uppgift om att 66 procent av de bidragsmedel som utbetalades från Kulturrådet 2012 och 2011 gick till teater-, dans- och musikområdet (TDM), inbegripet regionernas vidareförmedling av statliga medel genom samverkansmodellen för regional kulturverksamhet. TDM-siffran 2012 var 76 procent (s.21). Enligt Kulturen i siffror (2011:1, s.91) gick under 2009 och 2010 82 procent av myndighetens regionala bidragsgivning till teater, dans och musik. Med andra ord har det skett en viss minskning.

Hur ser då myndighetens bidragsgivning till internationella kulturutbyten ut med utgångspunkt i de tre frågor som ställts tidigare? Detta har visat sig svårare än väntat att besvara med exakta siffror. Förvisso läggs beviljade bidrag och mottagare ut på hemsidan, men inte i sammanställd form utan efter vilken stödform och månad de beviljats, vilket ger ett splittrat intryck för den som söker en översikt efter genre och inriktning, särskilt om utvecklingen över flera år ska studeras. Regeringen har flera gånger, senast i budgetpropositionen för 2013, gett Kulturrådet uppgiften att vidareutveckla resultatredovisningen så att resultat och kvalitet tydligt framgår per konst- och kulturområde, inklusive internationalisering och interkulturellt arbete, både vad gäller bidragsgivning och främjande insatser. I den nya förordningen (2012:515) 2012 skärptes kraven på uppföljning, i linje med regeringens regleringsbrev för 2012 (Ku2011/1960/RFS delvis), som stipulerar att myndigheten ska definiera och redovisa de kvalitativa aspekterna av verksamhetens resultat, bland annat hur man bidrar till att främja internationaliseringen inom hela kultursektorn. Nedan följer en redovisning av det som uttolkats utifrån de senaste fem årens årsredogörelser (material publicerat t.o.m. december 2012), årsberättelser, budgetpropositioner, budgetunderlag samt kompletterande intervju, mejl- och telefonkorrespondens med myndighetens ansvariga tjänstemän under hösten och vintern 2012–13.

I regleringsbreven för åren 2008 till 2012 skiftar storleken på ramanslaget för allmän kulturverksamhet där, bland mycket annat, **internationella kulturutbyten** ingår, från 32 miljoner kronor 2008 till omkring 100 miljoner kronor från och med 2011, en klumpsumma som dock inte säger något om exakt vad som går till ansökningsbara potten för internationella kulturutbyten. I det anslaget finns dock även relativt fasta poster, bland annat att minst en miljon kronor ska användas till aktiviteter som drivs genom de utsända kulturråden och som främst avser scenkonstens internationalisering. Anslaget ändrar dessutom både rubrik och innehåll i och med den förändrade uppdelningen 2011.

Om man i stället studerar Kulturrådets årsredogörelser och årsberättelser för åren 2008 till 2012 framträder en något tydligare bild för hur mycket som fördelas i bidrag till internationella kulturutbyten, om än inte exakt. Under 2008 och 2009 beviljades enligt årsredogörelsen 2009

(Kulturrådet, 2010) drygt 13,3 miljoner kronor respektive 13,2 miljoner kronor årligen för internationella kulturutbyten. I årsredovisningen 2008 (s.81) står däremot att under ”2008 beviljades 9,5 miljoner kronor i projektbidrag till internationella kulturutbyten”. I årsredogörelsen för 2012 preciseras siffrorna och proportionerna som följer:

BEVILJADE BIDRAG TILL INTERNATIONELLT KULTURUTBYTE OCH SAMARBETE, FÖRDELADE PER KONSTOMRÅDE, TKR

Konstområde Teater, dans och musik (TDM)	2012	2011	2010
Beviljade bidrag för internationellt kulturutbyte inom TDM	7 718	5967	12 736
Procentandel av totalt fördelade bidrag till öronmärkt internationellt kulturutbyte	72 %	56 %	75 %
Summa fördelade medel till internationellt kulturutbyte	10 766	10 725	17 053

Källa: Kulturrådets årsredovisning (2013) för 2012, s.89.

Det är med andra ord en ordentlig minskning man ser från och med 2011. Minskningen förklaras av Kulturrådet (2012, s.46) med att man hade extra medel på 10 miljoner kronor per år under 2008–2010 till stöd för internationell och interkulturell verksamhet, varav 4 miljoner kronor avsåg stöd till i regleringsbrev utpekade mottagare. I mejlkorrespondens med ansvarig tjänsteman på Kulturrådet (Wettmark, februari 2013) intygas att Kulturrådet utöver det tillfälliga extra anslaget på 10 miljoner varken fått höjningar eller sänkningar som specifikt avsett internationellt kulturutbyte under senare år.

Kulturrådet uppger dock att stöd till internationella kulturutbyten inte endast förmedlas genom de öronmärkta medlen till internationella kulturutbyten, som främst avser mobilitetsstöd och stöd till internationella samarbetsprojekt, för vilka fria kulturföreningar prioriteras.²⁶ Kulturrådet vill för institutionernas del istället betona betydelsen av de **regionala utvecklingsbidrag**, som förmedlas direkt till regionala kulturinstitutioner efter ansökan. Detta nämns också i den allra senaste årsredovisningen för 2012 under avsnittet om internationellt kulturutbyte och samarbete (Kulturrådets årsredovisning 2012, s.18). Syftet med utvecklingsbidragen stipuleras i förordning (1996:1598), och Kulturrådet tydliggör att projekt som avser interregionalt eller internationellt samarbete prioriteras, förutsatt att de anses bidra till en kvalitetsutveckling. Utvecklingsbidrag lämnas i högst tre år till scenkonstens institutioner (Förordning 1996:1598 12§ med referens till Förordning 2005:1147).

Andel beviljade utvecklingsbidrag inom teater-, dans- och musikområdet (TDM) till internationellt och interkulturellt 2009–2011

2009:	4 560 000 kronor	24 % av tot. inom TDM 18 795 000 kronor
2010:	5 845 000 kronor	36 % av tot. inom TDM 16 266 000 kronor
2011:	3 120 000 kronor	20 % av tot. inom TDM 15 605 000 kronor

Källa: Kulturrådet årsredogörelse för 2011, Kulturrådets skriftserie 2012:3, s.24

De totalt fördelade utvecklingsbidragen till scenkonsten minskade med omkring 3 miljoner kronor från 2009 till 2011, vilket avspeglas i en minskning av bidragen till scenkonstens internationella och interkulturella projekt på drygt 1,4 miljoner kronor. Andelen utvecklingsbidrag till internationellt och interkulturellt inriktad scenkonstverksamhet minskar med 16 procent från 2010 till 2011. Värt att notera redovisas inte vad som gått specifikt till internationella utbyten, i relation till interkulturellt inriktade projekt som ju även kan vara nationella (Kulturrådets årsredogörelse 2011, ss.24–25). Mellan 2012 och 2014 ges Kulturrådet en förstärkning av medel till anslaget 1:6 för regionala utvecklingsbidrag om totalt 75 miljoner kronor; 25 miljoner kronor har redan getts under 2012 (Kulturrådets regleringsbrev 2012). Detta inkluderar dock alla konstområden och avser inte enbart internationell verksamhet.

Indirekt anser Kulturrådet sig även stödja institutionernas internationella kulturutbyten genom de verksamhetsbidrag som via kultursamverkansmodellen och med utgångspunkt i kulturplanerna fördelas till regioner och landsting, och som dessa redovisar till Kulturrådet. Verksamhetsbidragen till regionala institutioner omfattar även internationella samarbeten, gästspel och nätverk, och dessa ska enligt Kulturrådet därför ingå i ordinarie verksamhetsplanering och budgetering hos institutionerna.

Institutionerna i samverkansmodellen redovisar sina verksamhetsbidrag till landsting och regioner, vilka i sin tur redovisar till Kulturrådet, bland annat genom kvantitativa data om antal föreställningar, konserter, utställningar och programaktiviteter som genomförts i annat land. På samma vis ska inköpta föreställningar, konserter, utställningar och programaktiviteter redovisas. Utöver detta ska landstinget i text sammanfatta de prioriterade insatser som gjorts för att integrera ett internationellt perspektiv i verksamheterna under året, uppdelat på samtliga områden som omfattas av kultursamverkansmodellen. I fråga om strategiska utvecklingsprojekt redovisar institutionerna direkt till Kulturrådet. Redovisningen sker med utgångspunkt i ansökan. Glappet sker i slutledet: Kulturrådet redovisar inte i vilken mån institutionerna använt sina verksamhetsbidrag och utvecklingsbidrag till internationella kulturutbyten. En redovisning av fördelningen mellan stöd till internationella kulturutbyten via olika bidragsformer till institutioner respektive fria utövare saknas per konsekvens därmed också.²⁷

Kulturrådet utlyser sedan 2008 verksamhetsbidrag till organisationer som har till huvuduppgift att främja internationellt och interkulturellt kulturutbyte. Detta bidrag ska verka som ett komplement till verksamhetsbidrag från kommun och/eller landsting och kan inte sökas av organisationer som tilldelas annat verksamhetsbidrag, det vill säga de anslagsfinansierade scenkonstorganisationerna²⁸ som är medlemmar i Svensk Scenkonst.

Sammanfattningsvis är det anmärkningsvärt att Kulturrådet inte getts i uppdrag att skriftligt redovisa kulturpolitisk måluppfyllelse av delmålet om internationella kulturutbyten utifrån alla relevanta beviljade bidrag, oavsett stödform, som omfattar internationellt kulturutbyte, då underlaget för att göra en sådan redovisning uppenbarligen redan finns.

Värt att notera gjorde Kulturrådet äskanden i såväl budgetunderlagen för 2010–2012 som 2013–2015 om ytterligare 28 respektive 30 miljoner kronor till internationella utbyten, men fick inget gehör från regeringen. I årsredovisningen för 2012 anger Kulturrådet att det är angeläget att verka för förbättrade förutsättningar för konstnärligt arbete för att säkra den konstnärliga friheten och kvaliteten, liksom för stärkta möjligheter till internationalisering. Det konstateras att scenkonsten i allt större utsträckning präglas av internationella samarbeten, och att Kulturrådet "ser goda möjligheter till fortsatt utveckling inom detta område" (Kulturrådets årsredogörelse 2012, s.48).

2011 lades efter förhandlingar delar av SIDA:s **kulturbistånd** på Kulturrådets bord. Under 2011–2013 har Kulturrådet totalt 24 miljoner kronor att fördela för s.k. aktörssamverkan²⁹ med

sex utvecklingsländer (Botswana, Namibia, Indien, Indonesien, Kina och Sydafrika). Detta kulturinriktade stöd är en del av det bistånd som Sida håller på att fasa ut med målet att fortsätta upprätthålla ömsesidiga relationer med länderna i fråga utan bistånd. Varje projekt kan tilldelas max 287 000 kronor, och projekt som har medfinansiering prioriteras. I den första omgången fördelades medel till sammanlagt 28 projekt (Kulturrådets årsredogörelse 2011, se äv. Prop. 2012/13:1 Utgiftsområde 17, s.51). I de ansökningar som inkom 2011 och första halvan av 2012 inkom totalt 82 ansökningar från hela kulturområdet; 40 av dessa beviljades stöd på totalt 10 miljoner kronor (SOU 2012:65, s.374). Vid Kulturrådet betraktas dessa medel som en post särskild från kulturpolitikens mål om internationella kulturutbyten, då de inte härrör ur kulturbudgeten, utan har delegerats till Kulturrådet. Snarare kan de ses som ett sätt att stärka samverkan mellan olika politikområden, i detta fall kulturpolitiken och biståndspolitiken. Satsningen förklaras i april 2013 avslutad på myndighetens hemsida, men eftersom många projekt ännu pågår, kommer Kulturrådet att göra en utvärdering för att mäta resultat och måluppfyllelse först 2014.

Bland Svensk Scenkonsts medlemmar sökte vid första fördelningstillfället 2011 fem medlemsorganisationer, och tre av dessa fick stöd för tre olika projekt inom dans respektive teater på totalt 820 000 kronor, fördelat på enskilda stöd på omkring 250 000–287 000 kronor. Under 2012 fanns två ansökningstillfällen. Vid det första sökte endast en medlem i Svensk Scenkonst stöd, och fick också bidrag på 284 000 kronor för ett musikprojekt. Vid andra ansökningstillfället 2012 sökte ingen medlemsorganisation bidrag från Aktörssamverkansprogrammet.

REDOVISNING AV RESULTATET I SVENSK SCENKONSTS MEDLEMSKÄT

Bland finansiärerna framträder Kulturrådet som viktig i så motto att jämförelsevis flest organisationer ansökt om medel från myndigheten – ca 50 procent – och nästan alla av de som uppger sig ha sökt också har fått medel. Det går dock inte att utifrån enkätsvaren säga hur stora bidrag medlemmar fått totalt från Kulturrådet i jämförelse med andra finansieringskällor.

Kulturrådet uppskattas överlag för sin kompetens, men stöden anses vara för småskaliga, vilket den högre politiska beslutsnivån delvis får kritik för. Det blir också tydligt att vårt skattesystem bygger hinder för löner och sociala avgifter att röra sig över nationsgränser:

...KUR är mycket duktiga och har bra handläggare. Problemet är att det ej finns en vilja och ekonomi politiskt till detta. Det går ej att göra musikdramatik för 200 000 på turné.

I fråga om de biståndsmedel Kulturrådet förfogar över för bidrag till s.k. Aktörssamverkan med av regeringen utvalda samarbetsländer, framkommer andra svårigheter bland medlemmarna:

Svårigheter t ex med Aktörssamverkan att det inte går att betala några löner till medverkande utanför Sverige. Gör det väldigt svårt för utländska samarbetspartners att kunna medverka.

EU:S KULTURPROGRAM

I Kulturrådets strategi för internationell verksamhet 2011–2013 framhålls bland annat att EU får en allt viktigare roll som källa till stöd för kulturverksamhet i Sverige och utomlands, dels genom Kulturprogrammet, men även andra EU-program som strukturfonder, Socialfonden och EU:s utvidgningsprogram för att nämna några exempel.

EU:s ramprogram Kultur gäller mellan 2007 och 2013 och omfattar alla konst- och kulturområden utom de audiovisuella medierna. Programmets mål är att främja rörligheten för personer och för konstnärliga produkter samt att främja interkulturell dialog. EU:s kulturprogram administreras centralt i Bryssel av EU-kommissionen, och Kulturrådet i Sverige har endast en informerande och rådgivande funktion i egenskap av nationell kontaktpunkt för kulturprogrammet, i dag

representerat av en heltidstjänst. Information om programmets stödformer, ansökningstider och beviljade stöd finns på Kulturrådets hemsida. Kulturrådet har en uttalad ambition att öka antalet svenska ansökningar till EU:s kulturprogram.

Under 2011 mottog 22 svenska organisationer cirka 7 miljoner euro, en siffra som ökade till 8,8 miljoner euro under 2012 fördelad på 28 svenska organisationer, den högsta summa svenska aktörer mottagit under hela programperioden.

ANTAL SVENSKA ORGANISATIONER SOM MEDVERKAT I PROJEKT FINANSIERADE GENOM EU:S KULTURPROGRAM UNDER ÅREN 2007–2012

Svenska projektmedverkandes roller i projekt finansierade ur EU:s kulturprogram	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Koordinator/Huvudsökande	8	8	4	6	3	1
Medarrangör	20	14	16	0	12	13
Summa	28	22	20	6	15	4

Källa: Kulturrådets årsredogörelse för 2012.

BIDRAGSBELOPP FÖR PROJEKT MED SVENSK MEDVERKAN ÅREN 2007–2011

2007	2008	2009	2010	2011
Totalt bidragsbelopp för projekt med svensk koordinator eller medarrangör:				
7 794 985	7 600 341	807 942	7 354 404	6 963 844
Varav med svensk koordinator:				
1 395 717	255 046	807 942	441 141	1 029 162

Källa: Kulturrådets redovisning av stöd till projekt med svensk medverkan inom EU:s ramprogram kultur 2011, s.8.

Kompromissförslaget om EU:s totala långtidsbudget för 2014–2020 innebär för första gången i unionens historia en minskning, men för kulturens del är beskedet lite ljusare: det nya kultur- och medieprogrammet Kreativa Europa (2014–2020), som ska ersätta Kulturprogrammet, skulle öka med 12 procent om Europaparlamentet godkänner förslaget under 2013. I skrivande stund är budgetramen för Kreativa Europa ännu inte exakt fastställd. Det nya programmet innebär en sammanslagning av Kommissionens kultur- och medieprogram, och kopplar tydligare till den övergripande Europa 2020-strategin med målet om en smart och hållbar tillväxt. Med andra ord har kulturens instrumentella värde för ekonomisk tillväxt gjorts mer framträdande och egen-värdet får, liksom allt mer i Sverige, stå tillbaka.

REDOVISNING AV RESULTATET I SVENSK SCENKONSTS MEDLEMSENKÄT

Endast en femtedel (12 st.) har sökt medel från EU:s kulturprogram under perioden 2008 till 2012, även om de flesta av dem som sökt också har fått medel, det vill säga nio av tolv (med undantag för fleråriga samarbetsprojekt, det mest omfattande stödet, där endast tre av fem faktiska sökande tilldelats medel). Bland kommentarerna framkommer att några anser det för krångligt att söka EU-medel, medan andra berättar att de sökt andra EU-medel på egen hand.

Några påpekar att villkoren för att få stöd inte är anpassade till deras verklighet:

Det är mycket kostsamt att producera opera och balett. Det kräver stora resurser även i en liten produktion. De EU utlysningar som finns är ofta riktade till flerpartssamarbeten, i flera fall är man två parter.

De olika EU-bidragen stipulerar antalet länder och samarbetspartner vilket ibland snävar in onödigt möjligheterna att gå utanför boxen.

SVENSKA INSTITUTET

Om Kulturrådet har huvudansvaret för att utveckla kulturens internationalisering har Svenska institutet (hädanefter SI) med sina tvärgående uppdrag en potentiellt viktig roll, dock utan finansiering från regeringens kulturbudget. SI:s huvudsakliga uppdrag ges från Utrikesdepartementet och handlar om att uppfylla mål inom både utrikespolitik, närings- och handelspolitik, internationellt utvecklingssamarbete och utbildningspolitik³⁰. SI:s verksamhet sker i nära samarbete med svenska utlandsmyndigheter (hädanefter UM). I den gällande förordningens (2007:1224) första paragraf framgår att SI "har till uppgift att sprida information och kunskap om Sverige i utlandet och främja samarbete och långsiktiga relationer med andra länder inom områdena kultur, utbildning och forskning och demokrati samt samhällsliv i övrigt." I andra paragrafen i samma förordning fastställs även att SI "ska särskilt ... inom sitt ansvarsområde hantera statliga stipendier och bidrag för att främja internationellt utbyte inom områdena kultur, utbildning och forskning, samhälle i övrigt samt internationellt erfarenhets- och medieutbyte.". Kultur är således en del av uppdraget.

SI betonar dock att man inte har ett kulturpolitiskt uppdrag, då de årliga uppdragen ges via regleringsbrev från Utrikesdepartementet, som också står för den största delen av SI:s budget.³¹ Verksamhetens inriktning på internationellt utvecklingssamarbete (ofta kallat internationellt bistånd) och Sverigefrämjande innebär likväl att man använder sig av kulturen och scenkonsten som medel, förklarar Henrik Selin (Svenska institutet, 121019),³² chef på avdelningen för interkulturell dialog. Henrik Selin understryker att SI i sin samverkan med aktörer i kulturlivet ska utgå från en grundläggande respekt för konstens egenvärde och konstnärers integritet.³³

Regeringens prioriteringar för SI sker utöver skrivningarna i förordningar och regleringsbrev även genom den årliga budgetpropositionen, där SI:s Sverigefrämjande uppdrag behandlas under utgiftsområde 5 om internationell samverkan. Under senare år har SI:s uppdrag enligt regeringen haft starkare fokus på Sverigefrämjande (Prop. 2011/12:1, utgiftsområde 5, ss.20–21). Resurser för internationella kultursamarbeten har enligt SI varierat över tid, särskilt ifråga om Sverigefrämjandet. Inom ramen för det internationella utvecklingssamarbetet finns det dock inte heller någon avsatt pott specifikt för kultursamarbeten. **Med andra ord finns inga öronmärkta medel för kultursamarbeten i SI:s uppdrag och budget.** Med det sagt går enligt SI sammanlagt 14 till 18 miljoner kronor årligen av SI:s anslag (såväl ur anslaget för Sverigefrämjande som ur anslaget för internationella utvecklingssamarbeten) till insatser som skulle kunna komma aktörer inom kulturlivet i vid mening till del. Av dessa medel går 4–6 miljoner kronor till Sverigefrämjande i form av evenemang och kommunikationsaktiviteter och är inte ansökbara. Övriga 10–12 miljoner fördelas inom det internationella utvecklingssamarbetet, som beskrivs nedan. SI planerar sin verksamhet i samverkan med andra aktörer, främst UM och övriga organisationer inom Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet (NSU), men också med kulturinstitutioner och kulturmyndigheter. Dessutom genomför man och leder projekt eller förmedlar bidrag till andra aktörer för att göra detta. Enligt SI hör många institutioner, intresseorganisationer och enskilda kulturutövare av sig självmant med idéer och förslag.³⁴ Under 2012 gav SI exempelvis medfinansiering till svensk närvaro vid de tre största scenkonstmässorna i Seoul, Montreal och Düsseldorf genom projektet SweDance, samt stöttade turnéer och uppsättningar av Strindbergs verk utomlands såsom Cullbergbalettens turné i Korea, Tyskland och Frankrike (SI:s årsredovisning för 2012, s.17).

SI:s arbetssätt inom Sverigefrämjandet har förändrats på senare år. Projektledare Anders Öhrn, som också är ansvarig för scenkonstfrågor på SI, bekräftar konsekvenserna: "Vi kommer aldrig mer att igen kunna bli en institution dit kulturaktörer kan vända sig för att söka medel för samarbetsprojekt." Även om SI i praktiken ger stöd till scenkonstaktörer finns inte ett främjande av scenkonsten uttryckligen med i SI:s uppdrag, och den betraktas inte heller som en del av regeringens relativt färskasatsning på kreativa näringar, menar Öhrn.

Sedan 2011 har SI ett särskilt uppdrag från UD inom ramen för Sverigefrämjandet att stärka svenska s.k. kulturella och kreativa näringar utomlands, en satsning som lägger fokus på musik, film, modedesign, digitala spel och till viss del även litteratur. **Scenkonsten, som ingår i det s.k. Sverigefrämjandets uttalade syften, ingår dock inte i satsningen på kreativa näringar.**³⁵ Under 2012 och 2013 mottar SI 2 miljoner kronor per år för uppdraget.

Inom det internationella utvecklingssamarbetet hade SI under åren 2008 till 2012 totalt sett 10–12 miljoner kronor (som ingår i de 14–18 miljonerna ovan) årligen att fördela inom det internationella utvecklingssamarbetet; Medlen kom från både Sida och UD och omfattade inte enbart kulturinriktade insatser.³⁶ För 2008-2009 hade SI ett avtal med Sida. Därefter har SI i stället fått ansöka om ett anslag för internationella utvecklingssamarbeten från Sida. Inom ramen för dessa Sidamedel är de sökbara bidragen numera organiserade i programmet Creative Force med fokus på mänskliga rättigheter, särskilt yttrandefrihet, och dialog med andra länder. Omkring 32 länder omfattades av programmets insatser under 2010 och 2011. Kulturrådet har bidragit till finansieringen av en del av dessa utbyten (Creative Force slutrapport 2010/2011, s.32).³⁷

Vid en genomgång av SI:s diarieföring av förmedlade stöd framgår tydligt att Svensk Scenkonsts medlemsorganisationer fått allt mindre del av SI:s medel för internationella utvecklingssamarbeten. Under rekordåret 2008 mottog Svensk Scenkonsts medlemsorganisationer sammanlagt 4,2 miljoner kronor från SI:s biståndspott, för att sedan successivt minska fram till 2012 då man fick rekordlåga 660 000 kronor. Förvisso hade SI mindre att fördela under 2010, men under 2011 och 2012 har det totala anslaget legat på 10 miljoner kronor. Det aktuella avtalet med Sida för 2013-2015 omfattar 30 miljoner kronor fördelat på tre år. Inom programmet Creative Force kommer institutet att utlysa ca 8,8 miljoner fördelade på länder i Mellanöstern/ Nordafrika och Afrika, enligt SI:s chef för de internationella programmen, Åsa Lundmark (e-post, 121203).

Chefen för avdelningen för interkulturell dialog vid SI, Henrik Selin, betonar att scenkonsten skulle vinna på att stärka argumenten till hur denna sektor kan bidra till att stärka bilden av Sverige och till arbetet att främja mänskliga rättigheter och yttrandefrihet i utvecklingsländer.

Ovanstående framstår som något motsägelsefullt om man ser till Sverigefrämjandets uttalade syften. I de uttalade målen för Sverigefrämjandet framgår att Sverige bland annat ska betraktas som en framstående internationell aktör inom samtida scenkonst, liksom en kreativ kulturnation där alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet, och där kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet präglar samhällets utveckling.³⁸ **Sålunda kvarstår frågan varför det i praktiken inte betraktas som ett givet prioriterat område i SI:s Sverigefrämjande verksamhet,** särskilt som myndigheten har tematisk kompetens i frågan sedan tidigare. Att SI sedan omkring tio år inte längre har särskilda pottar till kultursektorn inom Sverigefrämjandet har sannolikt spelat roll för dagens för scenkonsten högst osäkra position.

REDOVISNING AV RESULTATET I SVENSK SCENKONSTS MEDLEMSENKÄT

SI har fått en relativt blygsam mängd ansökningar under de fem åren undersökningen avser, 9 st. eller 15 procent av de svarande. Sju av dessa nio sökande har fått sökta medel, ofta i kombination med andra finansieringskällor, från SI specifikt för internationellt utvecklingssamarbete i bl.a. Sydafrika, Serbien och Vietnam. Som framgår av redovisningen om fördelade

medel från SI har medlemsorganisationernas andel av SI:s biståndsmedel minskat drastiskt från 4,2 miljoner kronor 2008 till 660 000 kronor 2012. Generella anledningar till att så pass få av Svensk Scenkonsts medlemmar ansöker om medel diskuteras i kapitel 3 utifrån enkätresultatet.

KONSTNÄRSNÄMNDEN

Konstnärsnämnden har en viktig roll som finansiär för enskilda konstnärers internationella kulturutbyten (se Förordning 2007:1199 med instruktion, §1 och §2). Under 2011 avsattes exempelvis totalt 27 miljoner kronor till internationell verksamhet (Prop. 2012/13:1). Konstnärsnämndens Internationella dansprogram har sedan 2006 utvecklat ett mer omfattande stöd till dansområdet. I ett mindre format utvecklas ett motsvarande program för närvarande inom musikområdet, men det är under uppbyggnad. Det görs dock ingen närmare redovisning av Konstnärsnämndens stöd här, då denna undersökning fokuserar främst på institutionernas förutsättningar.

KULTURBRYGGAN (FRÅN OCH MED 2011)

Kulturbryggan inrättades av regeringen i anslutning till propositionen Tid för kultur 2009.³⁹ Kulturbryggan, som bedrivits i kommittéform under 2011 och 2012, ansvarar för bidragsgivning till förnyelse och utveckling inom kulturområdet⁴⁰, under 2012 med tillägget att hög kvalitet ska präglade projekten och att de ska ha sin utgångspunkt i de nationella kulturpolitiska målen.⁴¹ Därmed faller även internationella kulturutbyten inom ramen för sökbara projekt.

Bidragsgivningen på totalt 25 miljoner kronor under 2011 genererar preliminärt 42,9 miljoner kronor i medfinansiering, varav 14,3 miljoner kronor avser privata finansiärer. Totalt genererade Kulturbryggan enligt sin egen redovisning därmed 67,9 miljoner kronor, varav en femtedel kom från privata finansiärer. År 2012 inkom 786 ansökningar, av vilka 108 beviljades finansiering. Totalt har 2037 ansökningar inkommit varav 255 har beviljats.

Vad som utmärker Kulturbryggans bidragsgivning jämfört med övriga finansiärer är det relativt höga kravet på privat medfinansiering. I kronor uppgick under 2011–2012 bidragsgivningen till 50 miljoner, medfinansieringen till 74,6 miljoner kronor, och den privata andelen av dessa till 33,1 miljoner kronor, eller var fjärde krona av den totala budgeten om man så vill (Ku 2010:04/2013/2, s.7).

Sammanlagt har Kulturbryggan under de två åren gjort sju utlysningar och tillämpat tre olika stödformer:

Kulturbryggans stödformer, utlysningar och beviljanden 2011–2012

- 1 Startstöd: 17 miljoner kronor 2011, 8 milj kr 2012, max 150 000 kr, 126 projekt. Detta stöd blev mindre jft med andra stöd 2012. Inga krav på medfinansiering.
- 2 Genomförandestöd: 8 miljoner kronor 2011, max 1 milj kr, medfinansiering först 50 %, minst en privat källa, 165 ansökningar, 21 projekt beviljades, 2012: 17 miljoner kronor, medfinansieringskravet skärptes (verifiering i förväg)
- 3 Tema 2012: Finansiell samverkan. 1,4 milj kronor, max 300 000 kr, 156 ansökningar (utlyst 3 veckor), 7 beviljades stöd, inga krav på medfinansiering. Ska genomföras 2013.

Värt att notera ställer Kulturbryggan i sina redovisningsformulär till de bidragsbeviljade aktörerna frågor om projektets betydelse för de kulturpolitiska målen. Det framkommer då att nästan hälften av de beviljade bedömer att deras projekt har främjat internationell och kulturell samverkan i stor omfattning, och räknar man med även de som anser att det skett i måttlig omfattning motsvarar det 76 procent av de beviljade projekten.

Under 2011 beviljade Kulturbryggan 12 procent av alla inkomna ansökningar, och av dessa utgör scenkonsten 33 procent i fråga om antal, en överrepresentation enligt fonden (Prop. 2012/13:1 Utgiftsområde 17, s. 58). Under 2012 beviljades 16 procent av alla inkomna ansökningar, som då hade halverats jämfört med föregående år. Trettio procent av alla ansökningar under de två aktuella åren kom från scenkonstens aktörer, och 13 procent, d.v.s. 49 st., av alla ansökningar från scenkonstens aktörer bifölls. Musikkivet, som av Kulturbryggan betraktas som en egen kategori, har varit underrepresenterat och minskade dessutom sina ansökningar med nästan 30 procent (Ku 2010:04/2013/2, s.19) från ett år till ett annat, vilket Kulturbryggan tolkar som att Statens Musikverk etablerade sig under 2011 och därefter lockade över fler. Utifrån statistiken framgår det även att musikkivet har haft en mycket lägre andel privat medfinansiering än exempelvis scenkonsten i övrigt (idem, Tabell 5, s. 20).

En slutrapport om verksamheten som helhet ska enligt uppgift i rapporten om försöksverksamheten 2011–2012 (Ku 2010:04/2013/2) presenteras senast 31 december 2013.

REDOVISNING AV RESULTATET I SVENSK SCENKONSTS MEDLEMSENKÄT

Fem av medlemsorganisationerna har sökt medel från Kulturbryggan (från 2011), och tre av dessa har också beviljats bidrag, både för startstöd och för genomförandestöd. Det är ändå ytterst få, och följande citat säger något om varför:

Krav på egenfinansiering eller som hos Kulturbryggan privat finansiering kan hindra bra idéer. Utvecklingsprojekt kan ibland vara svåra att inränga i färdiga ansökningsmallar även om man talar med handläggare. Framför allt när de är innovativa och gränsöverskridande rent fackligt.

Föregångaren Framtidens Kultur, som redovisas längre fram, tog emot ansökningar från fler medlemsorganisationer (9 st. eller 15 procent av de svarande) än den i dag verksam Kulturbryggan, varav alla utom två fick söka medel från Framtidens Kultur. Att antalet sökande minskat i och med att Kulturbryggan tagit vid skulle kunna tolkas som att det nya kravet på privat medfinansiering har haft en avskräckande effekt på potentiella sökande.

STATENS MUSIKVERK – MUSIKPLATTFORMEN (FRÅN OCH MED 2011)

Statens musikverk med Musikplattformen har varit verksam sedan 1 september 2011. Dess tillkomst är direkt kopplad till regeringens beslut att lägga ned stiftelsen Rikskonserter verksamhet i och med Kulturutredningen (SOU 2009:16) och den därpå följande propositionen Tid för Kultur (Skr. 2009/10:3). Utredningen om en nationell musikplattform (Ku 2009:01) föreslår att Statens musiksamlingar får ett nytt uppdrag och byter namn till Statens musikverk. Det nya uppdraget omfattar både att främja nyskapande musik i nära dialog med musikkivet och att bevara och tillgängliggöra det musikaliska arvet. För att stärka musikkivet föreslås att den nya myndigheten använder 25 miljoner kr per år för att stödja strategiska samarbetsprojekt. Det fria musikkivet får enligt förslaget också förstärkt stöd via Kulturrådet.

Statens musikverks musikplattform agerar inte producent som tidigare Rikskonserter, utan fördelar stöd till musikkivet i hela Sverige med sammanlagt 25 miljoner kronor årligen.⁴² Avsikten är att ha två ansökningsomgångar per år, men på grund av särskilt tillskjutna medel från tidigare Rikskonserter har man hittills haft fler än så. För internationella samarbetsprojekt kan man söka max 500 000 kronor, vilket kan jämföras med de nationella projekten som har 2 miljoner som maxgräns.

Musikplattformen ger medel till både förberedande projekt och samarbetsprojekt av nationell eller internationell karaktär. Det finns ingen förutbestämd kvot, utan det är kvaliteten på projekten som avgör urvalet. Än så länge ställs inga krav på egeninsats.

En annan prioritering i verksamheten är att få till stånd långsiktighet, kontinuitet och nya nätverk.

När Musikplattformen fick extra medel från nedlagda Rikskonserter att fördela valde man att ge förtur till tidigare sökande som beviljats bidrag.

Musikplattformen har även i uppdrag att främja nyskapande projekt, en definition som ägs av Musikplattformens konstnärliga råd och inte kan sammanfattas generellt. Utgångspunkten är att hög kvalitet och nyskapande går hand i hand. Åtta personer ingår i rådet, som bland annat består av utövande musiker och forskare.

Allmänna råd för ansökande institutioner som vill stärka sina chanser att väljas ut för stöd är att projektet i fråga:

- håller hög konstnärlig kvalitet
- bedrivs i samarbete med fria utövare som får betalt för det de gör
- har någon slags verkningsgrad
- har nationellt intresse och gynnar musikalivet i Sverige
- är trovärdigt uppbyggt med en administration som bär och en rimlig budget

Enligt Musikplattformens egna beräkningar fördelade man under sina två första år sammanlagt 13,5 miljoner kronor för internationellt utbyte inom musikalivet fördelat på 69 projekt. Under det första korta verksamhetsåret hade man 10 miljoner kronor att fördela totalt. Under 2012 var antalet beviljade projekt minst dubbelt så många som under Musikplattformens första år. Dessutom tredubblades finansieringen av internationella projekt under 2012 jämfört med 2011. Den snabba ökningen förklaras av att Musikplattformen för 2012 hade 25 miljoner kronor att fördela under ett helt år, samt fick ett oväntat tillskott av öronmärkta medel från tidigare Rikskonserter att fördela till internationell verksamhet.⁴³ De internationella projekten utgör i kronor 36 procent av Musikplattformens totala bidragsgivning.

Musikplattformens inriktning på det fria musikalivet överlag talar sitt tydliga språk: under de två gångna åren har endast 16 av sammanlagt 176 projekt drivits och ägts av en offentligt finansierad institution, motsvarande cirka 5,5 miljoner kronor av totalt 37,6 miljoner kronor, vilket motsvarar knappt 15 procent av den totala bidragsgivningen.⁴⁴ Av dessa 16 offentligt ägda projekt var 11 internationella, motsvarande en summa på omkring 3,6 miljoner kronor, vilket då även inkluderar Musikplattformens satsning om 1 miljon kronor på scenkonstfestivalen Nordic Cool 2012.

Av de sexton offentligt ägda projekten genomfördes tio av åtta av medlemsorganisationer i Svensk Scenkonst, motsvarande en summa på 2,9 miljoner kronor. Sju av projekten som genomfördes av Svensk Scenkonsts medlemmar var internationella, motsvarande en summa på knappt 1,8 miljoner kronor över de två verksamma åren.

Den förordning och instruktion som styr Musikverkets och Musikplattformens bidragsgivning ger lite ambivalent besked om i vilken mån institutioner kan kvalificera sig till att få medel. Å ena sidan fastställs i både förordning om statsbidrag till musikalivet (2010:1921, §5) och den internationella strategin⁴⁵ att det fria musikalivet prioriteras; å andra sidan står i nämnda förordnings §4 att samarbetsprojekten kan innefatta aktörer inom det fria musikalivet, myndigheter och institutioner, vilket i intervju (Musikplattformen, 121113) förklaras med att institutioner kan få stöd för direkta samarbeten med fria musikutövare, exempelvis när de senare anställs för ett specifikt projekt. Däremot säger man sig inte kunna stödja sådant som redan ingår i en institutions uppdrag, för ”i så fall kommer alla att söka... vi vill inte stoppa någon från att söka, men institutioner ska veta att det ska vara projekt som involverar fria musikalivet; pengarna ska gå till det fria musikalivet, till exempel i form av löner.” Helst ser man även att initiativet kommer från det fria musikalivet, även om inget hindrar att en institution kan göra en gemensam ansökan med fria utövare till Statens musikverk. Det finns dock exempel på projekt som beviljats med en annan gång. Musik i Syd har ett pågående jazzmusikprojekt, som innebär att etablerade internationella jazzmusiker

träffas med svenska dito i ett hus på Österlen för att skapa nya verk som sedan ska mynna ut i konserter och radiosändningar. Det är ett initiativ av en länsmusikorganisation men involverar fria musiker, med länsmusikorganisationen i rollen av curator.

I utlysningen av projektstöd i januari 2013 stod på hemsidan att läsa att: "Alla i det fria och professionella musiklivet kan söka projektstöd". Det kan framstå som uppmuntrande för institutionerna men i praktiken säger det inget om vilka prioriteringar som i slutändan görs av det beslutsfattande konstnärliga rådet. Förordningen (2010:1921) specificerar förvisso de kulturpolitiskt målrelaterade syftena om konstnärlig förnyelse och hög kvalitet (§2), men innebörden av dessa kriterier är inte heller klart redovisade, vilket lämnar utrymme för olika tolkningar. Detta gäller för övrigt även flera andra finansiärer. Än så länge får de som fått avslag inte någon skriftlig motivering.

I Musikplattformens internationella strategi från maj 2012 till april 2013 klargörs att myndigheten ska göra en miljonsatsning varje år. För 2013 var scenkonstfestivalen Nordic Cool på Kennedy Center i Washington D.C. en sådan satsning; inför 2014 säger man att Umeå 2014 kan bli en sådan satsning. För scenkonstinstitutionernas del bör även nämnas att Statens musikverk stödjer ett nätverk av regionala musikinstitutioner vars syfte är att bredda utbudet av internationell kammarmusik i Sverige efter Rikskonserter nedläggning, vilket en medlemsorganisation även nämner i enkäten.

Ambitionen att utvärdera och få fram statistik för att kunna dra slutsatser och utveckla verksamheten finns, även om den utökade arbetsbelastningen till följd av handläggning av överförda medel från nedlagda Rikskonserter inneburit att det skjutits fram till våren 2013.⁴⁶

REDOVISNING AV RESULTATET I SVENSK SCENKONSTS MEDLEMSenkÄT

Bland Svensk Scenkonsts medlemsorganisationer uppger fyra från olika regioner och länsting att de sökt stöd från Musikplattformen på summor omkring 300 000 kronor; men ingen av dem säger sig ha tilldelats några medel under perioden 2008 till 2012. Som framkommit utifrån uppgifter från Musikplattformens egna register har ett antal medlemmar i Svensk Scenkonst fått medel från Musikplattformen. Av de elva offentligt ägda internationella projekt som fick medel från Musikplattformen under 2011 och 2012 genomfördes sju projekt av åtta medlemsorganisationer i Svensk Scenkonst.

SIDA

Sverige var ett av de första länderna i världen som gav kultur en särskild roll i det internationella biståndssamarbetet. År 2000 antog Sida, den myndighet som ansvarar för större delen av det svenska biståndet,⁴⁷ en kulturpolicy, och under de följande fyra åren fördelades omkring 900 miljoner kronor till kultur- och medieinsatser i 20 länder, framförallt i Afrika. Kulturinsatserna utgjorde 60 procent, således omkring 540 miljoner kronor under dessa år (Sida Evaluation 04/38, s.V).

Sidas uppdrag är att bidra till att förverkliga de yttersta målen för Sveriges internationella utvecklingssamarbete, ofta även kallat internationellt bistånd. I Sverige avsätter regeringen årligen cirka 1 procent av BNI⁴⁸ till internationellt utvecklingssamarbete, ofta kallat internationellt bistånd.⁴⁹ Under år 2012 var Sveriges totala biståndsbudget cirka 35,8 miljarder kronor, fast biståndsdelen av budgetanslaget uppgick till 30,3 miljarder.⁵⁰ Sida beslutar om och följer upp insatser för 17,1 miljarder kronor. Resten går framför allt genom Utrikesdepartementet.⁵¹

I skrivelsen 2005/06:188 (s.45) slår regeringen fast att Sida bör arbeta för att stärka kulturens roll i utvecklingssamarbetet, och att flertalet remissinstanser framhållit att kultursamarbetet med fattiga länder bör stärkas. Det övergripande målet för kultursamarbetet med utvecklingsländer bör vara att främja kulturell mångfald, öka den ömsesidiga kunskapen och dialogen samt stödja uppbyggnaden av kulturell infrastruktur med utgångspunkt i principen om rättvis och hållbar

utveckling och respekten för mänskliga rättigheter. På så sätt verkar kultursamarbetet också i ett fattigdomsbekämpningsperspektiv. Sidas samverkan och samarbete med svenska kulturinstitutioner bör dessutom fördjupas dels genom särskilda samarbetsöverenskommelser med de institutioner som kan förväntas bedriva ett mer långsiktigt och omfattande samarbete, dels genom att regelbundet utbyta lärdomar och erfarenheter med institutionerna. Samverkansfrågan tas även upp i propositionen Tid för kultur 2009.

Utifrån dagens facit kan man konstatera att samverkan med kulturinstitutioner har utvecklats något sedan 2005; däremot har kulturbiståndet som helhet drastiskt minskat sedan skrivelsen kom till. Sida fördelar å ena sidan fortfarande biståndsmedel till andra myndigheter⁵² för internationella kultursamarbeten. Å andra sidan har biståndet till kulturinsatser minskat från 180 miljoner 2007, då det utgjorde en procent av den totala biståndsbudgeten via Sida, till drygt 40 miljoner kronor 2011. De i dag delegerade uppdragen till andra myndigheter utgör en del av det s.k. utfasningsbiståndet, som är ämnat som en avslutsprocess. Sålunda fortlever endast drygt 20 procent av det kulturbistånd som bedrevs tidigare. Enheten för kultur och media lades symptomatiskt ner 2008, det år då den successiva men inte desto mindre drastiska neddragningen av stödet till kultursamarbeten i biståndet påbörjades.⁵³

Idag är landstrategierna som är styrande för vilka tematiska insatser som görs inom biståndet. Sverige har gått mot färre samarbetsländer och dessa gör enligt regeringen själva olika prioriteringar. Vidare hävdas att kulturen nu ingår som en del i andra områden och insatser.⁵⁴ "Vårt val av insatser styrs av de strategier regeringen beslutar om för länder och regioner", svarar Joachim Beijmo, kommunikationschef på Sida på frågan om varför kulturbiståndet minskat så kraftigt. Stöd till konflikt- och postkonfliktländer har ökat, och där är kultursamarbeten mindre vanliga. De strategier som regeringen beslutat om på senare år har inte explicit uttryckt kulturområdet som ett prioriterat område. Det innebär att det är upp till Sida att bedöma och välja om och när kulturutbyten eller stöd till kultur kan vara rätt metod för att genomföra en strategi. Hur pengarna sedan fördelar sig inom en strategi (normalt ett land) beror på löpande bedömning av Sida vad som bäst bidrar till strategins mål. (Beijmo).

Kultursamarbeten har med andra ord gått ifrån att vara en prioriterad inriktning med en egen enhet och tematisk kompetens till att bli en valfri insats utifrån den enskilde handläggarens prioriteringar. Med tanke på att Sida idag inte har någon nämnvärd tematisk kompetens i kulturfrågor kvar i huset⁵⁵ uppstår frågan hur stor kompetens som idag finns inom Sida att bedöma kulturens kraft i det internationella utvecklingssamarbetets syften. Avsaknaden av ett klart svar och kulturinsatsernas relativa osynlighet i Sidas insatser kan snarare ses som ett indirekt svar på frågan.

Enligt regeringen har kulturen en central roll i det bistånd som går till demokrati- och yttrandefrihet, som är prioriterade frågor i det svenska biståndet.⁵⁶ **Delsektorn Kultur och fritid, som ingår i huvudsektorn demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet (DMR), utgjorde 2011 dock endast 0,9 procent av huvudsektorns utbetalningar jämfört med närmare 5 procent år 2007.**⁵⁷ Det svenska DMR-biståndet är det största tematiska området inom det svenska biståndet, det ökar kontinuerligt och finns med i nästan alla geografiska land- och regionstrategier (Skr. 2011/12:164, ss.5-8). Parallellt med att detta stöd ges största vikt i det svenska biståndet och är bland de mest omfattande i Europa, har alltså delsektorn kultur och fritid beskrivits kraftigt.

I regeringens policy för demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter inom svenskt utvecklingssamarbete 2010-2014, Förändring för Frihet (UF2009/33076/UP), anges tre prioriterade fokusområden, varav demokratiseringens aktörer är ett. Stöd till "demokratiseringens aktörer" utgjorde 2011 närmare hälften av det bilaterala DMR-biståndet, i faktiska tal 2,3 miljarder svenska kronor. Till "demokratiseringens aktörer" räknas förändringsaktörer inom bland annat kulturliv och s.k. kulturskapande grupperingar, enligt regeringen (Skr. 2011/12:164, ss.5-8), vilket ger ett visst utrymme för kulturaktörer.

Ur policyn för demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter följer 2009 Sidas strategi för särskilda insatser för demokratisering och yttrandefrihet. Satsningen omfattade 2009 100 miljoner kronor. Inför 2013 avsätter regeringen ca 90 miljoner kronor. Stöd ges bland annat till verksamhet för ökad yttrandefrihet, pressfrihet, kamp mot censur och i ökande grad insatser för internetfrihet. Vidare ges stöd för religionsfrihet, till fristadsförfattares och andra kulturskapande grupperingars arbete för demokratisering och mänskliga rättigheter (Prop 2012/13 Utgiftsområde 7, s.19). Som ett exempel på ett kulturprojekt inom ramen för denna satsning är Riksteaterns ”Iranian Voices” i samarbete med iransk diaspora under perioden 2010–2012.⁵⁸ Det går dock inte längre att söka stöd för enstaka utbyten från Sida; sådant stöd kan endast sökas via Kulturrådets aktörssamverkan som beskrivits tidigare.

En annan Sida-policy som har bäring för Sidas insatser för yttrandefrihet är ”Pluralism: Policy för Sveriges stöd till det civila samhället i utvecklingsländer inom svenskt utvecklingssamarbete”, i vilken kulturskapande grupperingar nämns bland målgrupperna. Eftersom Sida inte redovisar stöd till aktörer i kulturliv och kulturskapande grupperingar särskilt, finns det inte heller någon möjlighet att bedöma hur stor vikt Sida tillmäter dessa aktörer i sitt stöd i praktiken. Det saknas även en definition av vad Sida avser med kulturskapande grupperingar.

Som ett senkommet eko av ambitionen att stärka kulturens roll i Sidas utvecklingssamarbete i skrivelsen 2005/06:188 tillstår regeringen i Utrikesdepartementets senaste redovisning om biståndets resultat (Skr 2011/12:164, ss.20-21) att **kulturinsatser ”är en viktig verksamhet för ökad yttrandefrihet och bör lyftas fram i högre grad än vad som under senare år varit fallet.”** Om denna ambition även avser en framtida stärkt finansiering av kulturinsatser i biståndet återstår att se, likaså om svenska scenkonstaktörer skulle involveras.

NORDISK KULTURFOND

Nordisk kulturfond har funnits sedan 1966 med främsta mål att främja och investera i nordiskt kultursamarbete. Varje år får man enligt uppgift⁵⁹ in nästan 1200 ansökningar, och mellan 30 och 35 miljoner kronor⁶⁰ delas ut till omkring 250 projekt. Fondens verksamhet bygger på ett avtal mellan de nordiska länderna, och får sina medel från Nordiska ministerrådet, som tillsammans med Nordiska rådet även utser dess styrelse.

Nordisk Kulturfond och Kulturkontakt Nord (se längre fram) har formaliserat informationsutbyte och samarbete kring ansökningar. Mellan 2008 och 2012 fördelades projektmedel på mellan 30 och 35 miljoner svenska kronor per år av Nordisk kulturfond. Efter en initial ökning minskade den sammanlagda summan till drygt 30 miljoner kronor 2011.

Från 2009 till 2011 såg siffrorna för fördelade utvecklingsbidrag till internationell och interkulturell verksamhet inom teater-, dans- och musikområdet ut som följer:

Fördelade medel till nordiskt kultursamarbete av Nordisk kulturfond

2008	33,2 miljoner danska kronor
2009	34,4 miljoner danska kronor
2010	34,5 miljoner danska kronor
2011	30,2 miljoner danska kronor

Källa: Nordisk Kulturfond

När man söker bidrag hos fonden på över 100 000 danska kronor får det högst motsvara hälften av projektets totala budget, vilket förutsätter att projektet har medfinansiering. Ansökningar som gäller bidrag på under 100 000 danska kronor kan dock fortsatt söka om att få finansiering

upp till 85 procent av budget. Det är tillåtet att ansöka om stöd både hos Nordisk kulturfond och hos andra nordiska stödsystem som exempelvis Kulturkontakt Nord. Det totala stödet från de nordiska stödsystemen får emellertid inte överstiga 85 procent av projektbudget.

Sektorvis är musik och musikteater i topp på jämn nivå bland ansökningarna mellan 2010 och 2012. Det finns ingen statistik specifikt om scenkonstprojekt med svenska aktörer. Om man ser till alla konst- och kulturprojekt som beviljats stöd av Nordisk kulturfond mellan 2009 till 2012 var svenskar dock starkast representerade av alla nordiska länder med deltagande i nio av tio projekt. Scenkonsten delas upp i dans, musik och musikteater samt teater. **Mellan 2009 och 2011 tillföll i snitt 39 procent av Nordisk kulturfonds fördelade medel scenkonsten, motsvarande 30,5 miljoner kronor.**⁶¹

Bland Svensk Scenkonsts medlemmar har tre organisationer fått stöd under 2010 och 2011 med totalt fem sökande sedan 2008.

Sist men inte minst gör Nordisk kulturfond vartannat år en större satsning, vilken 2010 prioriterade scenkonsten med 3 miljoner danska kronor till ett samnordiskt teaterprojekt där Malmö Stadsteater ingick.⁶²

KULTURKONTAKT NORD

Hos Kulturkontakt Nord kan kulturaktörer främst i Norden och Baltikum söka bidrag från två olika program

- 1 Nordiska ministerrådets Kultur- och konstprogram för produktionsinriktad verksamhet och kompetensutveckling: engångsprojekt, max tre år. Förprojekt (max 100 000 dkr.), pilotprojekt (max 300 000 kr eller max 75 % av hela projektbudgeten), projekt (max 750 000 dkr., eller högst 50 % av projektets totala budget).
- 2 Nordisk-baltiska mobilitetsprogrammet för kultur, omfattar nätverksbyggande för kulturaktörer (även aktörer utanför Norden och Baltikum), stöd för residenscenter samt resor för individer. Professionella konstnärer, producenter och kulturaktörer från alla sektorer inom konst- och kulturområdet kan söka (dock inte till statliga tjänstemän). Mobilitetsprogrammet hade 2012 12 miljoner dkr. att fördela, varav omkring 382 000 dkr. avsätts till residensstöd.

I års- och programrapporterna för åren 2008 till och med 2011 görs en grundlig statistisk redovisning, om än med smärre förändringar under de studerade åren (se bilaga 1 för fördelade stöd). De totalt fördelade summorna i alla berörda länder ligger mellan motsvarande 20 och 30 miljoner svenska kronor årligen mellan 2008 och 2011 utifrån dagens växelkurs.⁶³

I fråga om ansökningar, beviljade belopp och bidrag ligger Sverige i jämförelse med de andra nordiska länderna ofta i topp, men då bör man betänka att Sverige också är Nordens och Baltikums folkrikaste land med närmare dubbelt så många invånare som Norge och Danmark. **Om man endast ser till antal beviljanden per land över åren är Sverige med i flest samarbetsprojekt** (inte endast som sökande land) bland de nordiska länderna, från 312 (av 400) år 2009, till 355 (av 391) 2010, till 299 (av 468) 2011. I procent är det en kurva som går från 78 procent, över 91 procent till 64 procent av alla beviljade projekt.

Intressant att notera i redovisningen är att fram till och med 2010 rapporteras om fördelningen av beviljat stöd till organisationer respektive fria grupper och individer. Under nämnda år får organisationer omkring 70 procent av kakan. Från och med 2011 rapporteras istället utifrån en

fördelning mellan professionella aktörer och amatör- och frivilligsektor, liksom en blandning av båda. Då uppgår den professionella delen av kakan, åtminstone i kultur- och konstprogrammet, istället till 90 procent. Med andra ord görs inte längre distinktionen mellan offentlig och privat sektor, utan mellan professionella och amatörer.

REDOVISNING AV RESULTATET I SVENSK SCENKONSTS MEDLEMSENKÄT

Nordisk Kulturfond respektive Kulturkontakt Nord har haft ett relativt begränsat antal sökande, en av sex. Fyra av fem som sökt har också fått medel från Nordisk Kulturfond. Två av tre sökande har fått medel från Kulturkontakt Nord. Stöden har avsett bland annat nätverk, kompetensutveckling och produktion, för Unga Klara, tidigare Rikskonserter, Wermland Opera och Samiteater.

FRAMTIDENS KULTUR (FRAM TILL OCH MED 2011)

Framtidens Kultur är en svensk stiftelse bildad 1994 av den svenska staten i syfte att främja "ett vitalt kulturliv" genom bidrag till "konstnärligt och kulturellt nyskapande projekt [...] med högst ställda kvalitetskrav" (Framtidens Kultur, Riktlinjer för bidrag). I propositionen Tid för kultur 2009 ville statens lägga ner stiftelsen till förmån för en annan bidragsform, den s.k. Kulturbryggan. Stiftelsen tog emot de sista ansökningarna 2008, och fördelade medel fram till 2011. Man arbetade bland annat proaktivt med att förmedla bidrag till etablerade institutioner som såg sig sakna rörliga medel.

I en rapport "Kraftfält. Stiftelsen framtidens kultur 1994–2011" (2009) beskrivs Framtidens Kultur som ett eget kraftfält i den svenska kulturpolitiken sedan starten 1994. I rollen som ett slags riskkapitalinvestor fördelade man totalt 900 miljoner kronor till svenskt kulturliv, medel tagna från de upplösta löntagarfonderna.

REDOVISNING AV RESULTATET I SVENSK SCENKONSTS MEDLEMSENKÄT

Framtidens Kultur tog emot ansökningar från något fler medlemsorganisationer (9 st. eller 15 % av de svarande) än den i dag verksamma Kulturbryggan, varav alla utom två fick sökta medel. Att antalet sökande minskat i och med att Kulturbryggan tagit vid skulle kunna tolkas som att det nya kravet på privat medfinansiering har haft en avskräckande effekt på potentiella sökande.

RIKSKONSERTER (FRAM TILL OCH MED 2010)

Rikskonserter var en svensk statlig stiftelse som under åren 1968–2010 arrangerade konserter och turnéer över hela Sverige, främst inom genrerna kammarmusik, kör, konstmusik, jazz och folk- och världsmusik, både med svenska och utländska musiker. Rikskonserter genomförde också en rad utlandssatsningar, var svensk part i internationella samarbeten och utbyten, och initierade flera festivaler.

De år som undersökningen avser sammanfaller med Rikskonserterers sista verksamhetstid och regeringsbeslut om nedläggning, och det kan därför vara intressant att uppmärksamma Rikskonserterers breda verksamhet som helhet även före beslutet om nedläggning, inte minst för dess stora betydelse för svenskt musikliv.

Enligt stiftelsens statistiska översikt Rikskonserter i siffror (2011) var i genomsnitt 450 artister per år engagerade i Rikskonserterers internationella verksamhet under perioden 1998 och 2010. Året innan Kulturutredningen (SOU 2009:16) föreslog att Rikskonserter skulle läggas ned drog Rikskonserter som störst publik vid internationella konserter sedan 1998, drygt 93 000. Jazzen blev en alltmer dominerande genre i internationellt genomförda konserter från 1998 fram till 2010. Kammarmusiken utgjorde så mycket som tre av fem av alla internationella konserter mellan 1998 och 2010, och orkestermusiken uppgick till 14 procent. De internationella produktionerna mellan 1997 och 2010 varierade i antal under årens lopp. Under rekordåret 2001 genomfördes

66 internationella produktioner för att sedan minska till mellan 20 och 40 per år fram till 2007 då de ökade till närmare 50. Bottennivån nåddes 2009 med endast 13 internationella produktioner, men ökade under stiftelsens sista år till 20. Konserter genomfördes i alla delar av världen, om än med tonvikt på Europa.

Om man endast ser till de år som undersökningen avser framträder bilden av Rikskonserter satsningar som en nedgående kurva, märkt av den förestående nedläggningen och minskade statsanslag från 2009. Engagemangstillfällena för framtida musiker minskade och därmed även publikmötena under 2009 (Rikskonserter, 2010). Under 2009 var anslaget för Sverigeproduktioner 10,6 miljoner kronor, och 835 000 kronor för utlandsproduktioner. Det var en minskning med närmare 7 miljoner kronor på Sverigesidan från 2008, och med 300 000 kronor på utlandssidan. År 2007 var satsningen på utlandssidan 2,4 miljoner kronor.

Rikskonserter spelade en viktig roll för det institutionella musiklivet, och i att stimulera samarbeten mellan länsmusik, artister, konsert- och utbildningsinstitutioner i hela landet, liksom med en rad intressenter utomlands. Under 2008 låg anslaget för svensk och internationell konsertproduktion på 33,1 miljoner kronor, för att efter nedläggningsbeslutet 2009 minska till 25,5 miljoner under 2010 (Rikskonserter verksamhetsberättelse för 2010, s.38). När Rikskonserter s anslag till svensk och internationell konsertproduktion stod som högst, år 2005, fick man 60,8 miljoner kronor (Rikskonserter verksamhetsberättelse för 2005, s.26). Som ett exempel på satsningen på samarbetsproduktioner genomfördes under 2010 sådana med totalt 127 samarbetspartners, varav fyra utgjorde partners i utlandet. De nämnda utlandssamarbetena kostade 2,1 miljoner kronor, och Rikskonserter s totala kostnader i dessa samarbeten uppgick till närmare 14 miljoner kronor (Rikskonserter verksamhetsberättelse för 2010, s.22).

REDOVISNING AV RESULTATET I SVENSK SCENKONSTS MEDLEMSenkÄT

Två medlemsorganisationer redovisar att de sökt och även fått medel från Rikskonserter sedan 2008, dock utan att ange mer specifika summor. En tredje medlemsinstitution påpekar att även om man aldrig sökt några medel från Rikskonserter kunde man ändå ta del av deras anslag genom att nyttja deras utbud av internationella produktioner och turnéer under årens lopp, senast Music Crossroads 2009.

Ett kortfattat men inte desto mindre talande citat om Rikskonserter från en av de större regionala kulturorganisationerna i landet:

För artisterna märks avsaknaden av Rikskonserter.

ANDRA FORMER AV FINANSIERING

I detta kapitel har fokus lagts på de främsta finansörerna av internationella kulturutbyten för organisationer med offentligt uppdrag fem år tillbaka i tiden. Det betyder inte att dessa finansörer är de enda relevanta för alla Svensk Scenkonsts medlemsorganisationer. I kapitel 3 presenteras resultaten av enkätanalysen, där även andra finansieringskällor ingår, såsom regional och lokal förvaltning, privata källor i form av fonder, stiftelser och företagssponsring, samt institutionernas egna verksamhetsanslag, sist men inte minst.

En fördjupning av hur samverkansmodellens inverkan på finansieringen av internationella kulturutbyten ryms inte inom ramen för denna rapport, dels för att modellen nyligen introducerats men också för att den tillgängliga statistiken på området hittills är bristfällig. Kulturrådet får förvisso in underlag utifrån regionernas och landstingens redovisningar men sammanställer inte dessa statistiskt utifrån genomförda internationella kulturutbyten i institutionernas verksamheter. Regional och kommunal förvaltning lär i och med samverkansmodellen få en större roll i finansieringen av kulturlivet i regionerna, vilket motiverar att man återkommer till frågan.

NOTER: FINANSIERING AV INTERNATIONELLA KULTURUTBYTEN – EN ÖVERSIKT

- 1 Skrivelsen 2005/06:188 utpekade i Litteraturutredningen (SOU 2012:65) som grunden för den nuvarande inriktningen på det internationella kulturutbytet i regeringens politik.
- 2 De kulturpolitiska målen i sammanfattning: <http://regeringen.se/sb/d/1897>
- 3 E-postutbyte med Mikael Schultz, Kansliråd enheten för Kultur och Kulturskarpares villkor, Kulturdepartementet, februari-mars 2013.
- 4 Läs mer: <http://www.norden.org/sv/publikationer/publikationer/2010-754>
- 5 <http://www.norden.org/sv/publikationer/publikationer/2013-731>
- 6 För första gången under den period som undersökningen avser, från och med 2008 fram till i dag.
- 7 E-postutbyte med Mikael Schultz, 130313.
- 8 E-postutbyte med Håkan Hjort, gruppchef för UD-FIM-KULT, Utrikesdepartementets enhetsgrupp för Kulturfrämjande och Sverigebild, i mars 2013. Se även: <http://www.regeringen.se/sb/d/3028/a/146544>
- 9 Läs mer om Nordic Cool: <http://www.swedenabroad.com/en-GB/Embassies/Washington/Current-affairs/Nordic-Cool-2013-sys1/>
- 10 Läs mer: <http://www.regeringen.se/sb/d/3028/a/146544>
- 11 Statens utgifter för kulturområdet specifikt ökade med cirka 25 procent från år 2000 till år 2006, för att sedan plana ut på en nivå om 6,5 miljarder kronor. Baserat på uppgifter i Myndigheten för kulturanalys, 2012 (1), s.16-17, samt Myndigheten för kulturanalys, 2013 s.61, se referensförteckning.
- 12 Mer information om satsningen på kulturella och kreativa näringar, inklusive handlingsplanen från 2009 och sammanfattande rapport av satsningen från december 2012: <http://regeringen.se/sb/d/13751> .
- 13 I e-postutbyte och telefonsamtal med Kulturrådets handläggare nämndes denna faktor som en förklaring till den relativa frånvaron av exakta siffror för de samlade medel som går till internationella utbyten och projekt, oavsett stödform.
- 14 Uppgifterna i detta avsnitt härrör från e-postutbyte med Håkan Hjort, gruppchef för Kulturfrämjande och Sverigebild (UD-FIM-KULT) på UD:s enhet för Främjande och EU:s inre marknad (UD-FIM), liksom från UD:s hemsida när ingen annan källa nämns.
- 15 Utlandsmyndigheterna omfattar ambassader, representationer, delegationer och konsulat.
- 16 Litteraturutredningen, SOU 2012:65, s.340.
- 17 Sverigefrämjandet har flera prioriterade områden inom handel, turism, utbildning och forskning samt upplevelseindustri. Inom kulturområdet i vid mening ligger fokus för Sverigefrämjandet på design, litteratur, mode, gastronomi, musik, film, dataspel och reklam, samt, enligt UD, även på kulturarv, konst och scenkonst.
- 18 Anslaget för Sverigefrämjande kommer från Utgiftsområde 5 om Internationell samverkan i budgetpropositionen varje år. För 2013: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/19/91/89/d57a5a39.pdf>
- 19 NSU står för Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet. Enligt uppgift från UD ligger NSU:s kansli organisatoriskt på UD-FIM-KULT, UD:s grupp för Kulturfrämjande och Sverigebild. Nämndens uppdrag är att vara ett diskussionsforum för strategi- och policyfrågor i Sverigefrämjandet. Läs mer: <http://www.regeringen.se/sb/d/3028/a/146544>
- 20 För tillfället pågår en rekrytering efter ett kulturråd till generalkonsulatet i Istanbul. Chefen för Svenska kulturhuset i Paris är samtidigt också kulturråd vid ambassaden men tillhör organisatoriskt UD/Svenska institutet. För mer information om kulturråden: <http://www.regeringen.se/sb/d/6073>
- 21 E-postutbyte med Karin von Hedenberg på Kulturdepartementet 130405. Om ingen annan källa anges härrör uppgifter i avsnittet om Kulturdepartementet från e-postutbyte med Karin von Hedenberg i april 2013.
- 22 Kulturrådet handhar exempelvis en stående summa om 1 miljon kronor per år vikta åt kulturråden ur anslaget 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet och internationellt kulturutbyte och samarbete.
- 23 Plan för internationell verksamhet 2007-2010: <http://www.kulturradet.se/Documents/publikationer/2007/internationell.pdf>
Internationell strategi 2011-2013: <http://www.kulturradet.se/Documents/Verksamhet/Internationellt/Kulturr%C3%A5dets%20strategi%20f%C3%B6r%20internationell%20verksamhet%202011.pdf>
- 24 De tidigare anslagen "Allmän kulturverksamhet", "nationella minoriteters språk och kultur" och "internationellt kulturutbyte" har slagits ihop, vilket förklarar den stora skillnaderna i anslagets storlek, enligt uppgift från Kulturrådet, som därmed bekräftar att det inte skett någon ökning.

- 25 Uppdraget att förmedla bidrag till kulturrådets insatser tillkom i regleringsbrevet för 2012.
- 26 När ingen annan källa anges kommer uppgifter i detta avsnitt om Kulturrådet från mejl- och telefonkontakt samt intervju (120921) med tjänstemän som ansvarar för internationella frågor på myndigheten under perioden oktober 2012 till april 2013.
- 27 I årsredogörelsen för 2011 (2012, s.46) står exempelvis att Kulturrådet delvis hade kompenserat den ovan nämnda minskningen av bidrag till internationella kulturutbyten det året genom omprioriteringar i utvecklingsanslaget till fördel för internationella kulturutbyten, men man anger inte i vilken utsträckning.
- 28 Läs mer: <http://www.kulturradet.se/sv/bidrag/internationellt/Verksamhetsbidrag-for-internationellt-och-interkulturellt-kulturutbyte/>
- 29 Läs mer om syftet med aktörssamverkan i det internationella utvecklingssamarbetet: <http://www.regeringen.se/sb/d/10490/a/101185>
- 30 Svenska institutets uppdrag definieras av regeringen i Förordning (2007:1224) med instruktion.
- 31 Utbildningsdepartementet finansierar en del av SI:s verksamhet, exempelvis svenskundervisning vid utländska universitet.
- 32 När inga andra källor anges i detta avsnitt om Svenska institutet är källorna till angivna uppgifter en personlig intervju med tjänstemän på Svensk institutet 121019, samt e-postutbyte med ansvariga tjänstemän på institutet, främst Henrik Selin, från oktober 2012 fram till april 2013.
- 33 SI:s kulturpolicy inom ramen för offentlig diplomati: <http://si.se/om-si/strategi-och-prioriteringar/kulturpolicy/>
- 34 E-postutbyte med Henrik Selin, chef på SI:s avdelning för interkulturell dialog, se i referensförteckning. För SI:s årsredovisningar: <http://si.se/om-si/resultat/>
- 35 Läs mer om Svenska institutets tematiska prioriteringar inom satsningen på kultur och kreativa näringar: <http://si.se/fokusomraden/kreativa-naringar/>. Läs mer om Sverigefrämjandets syften enligt NSU: <http://www.regeringen.se/sb/d/3028/a/146544>. Projektledare Anders Öhrn på SI bekräftar i intervju att scenkonsten inte ingår i satsningen på kreativa näringar.
- 36 År 2010 utgör ett undantag, då summan låg på drygt 5 miljoner kronor. Uppgifter från Åsa Lundmark, chef för internationella projekt på Svenska institutet, per e-post 130218; se även SI:s årsredovisningar för åren 2008 till 2012: <http://si.se/om-si/resultat/>. Slutrapporten för Creative Force 2010/2011 (s.31) uppger att ytterligare knappt 4 miljoner kronor fördelades i ett s.k. open call, en sammanlagd summa på 8,25 miljoner kronor; dock har vi inte fått bekräftelse från SI om vad detta open call avsåg.
- 37 I SI:s årsredovisning för 2011 anges att 48 länder omfattades av Sidafinansierade bidrag till internationellt kultursamarbete med ODA-länder under de två nämnda åren, en högre siffra som får antas omfatta även samarbeten som inte varit sökbara inom Creative Force (SI, 2012, 2).
- 38 Läs mer om regeringens mål för Sverigefrämjandet: <http://www.regeringen.se/sb/d/3028/a/146544>
- 39 Direktiv 2010:7, samt Tilläggsdirektiv 2012:71 som förlängde uppdraget till 31 december 2013.
- 40 SFS 2011:317
- 41 SFS 2012:904
- 42 Om inga andra källor uppges baseras uppgifterna i detta avsnitt om Musikverket/Musikplattformen på en intervju med Isabel Thomson på Musikplattformen 121113, liksom efterföljande e-mejlutbyte till mars 2013.
- 43 Kulturrådet hade samma år 4 miljoner kronor att fördela från nedlagda Rikskonserter. Se Kulturrådets årsredovisning för 2012.
- 44 Här refereras till Musikplattformens totala bidragsgivning, alltså inte enbart internationella kulturutbyten.
- 45 Musikplattformens internationella strategi, etapp 1, maj 2012-april 2013: <http://statensmusikverk.se/musikplattformen/artikel/musikplattformens-internationella-strategi/>
- 46 I december 2012 rapporterades på Musikplattformens hemsida att drygt 3,2 miljoner kronor, som kommer från den nedlagda stiftelsen Rikskonserter, skulle fördelas till 19 samarbeten över gränserna. Ansökningsomgången var kortare än vanligt, eftersom pengarna från Rikskonserter måste betalas ut innan årsskiftet. Gensvaret från musiklivet var ändå stort; hela 339 ansökningar om sammanlagt 52 miljoner kronor kom in till Musikverket. I början på 2013 skulle ytterligare cirka tio miljoner kronor fördelas till såväl internationella som nationella samarbetsprojekt. Förutom internationella samarbeten i musiklivet går en del av pengarna från Rikskonserter till en miljonsatsning på export i samarbete Export Music Sweden. Målet med satsningen är att stärka det fria musiklivets närvaro utomlands och att sätta svensk musik på kartan.

- 47 Sida ansvarar enligt egen uppgift för ungefär hälften av det svenska biståndet i form av det bilaterala och det humanitära biståndet liksom reformsamarbetet med Östeuropa. Det multilaterala biståndet sköts huvudsakligen av Utrikesdepartementet som Sida lyder under. En mindre del av det svenska biståndet kanaliseras genom andra myndigheter, däribland Svenska institutet. Läs mer: <http://www.sida.se/Svenska/Bistand--utveckling/De-svenska-bistandsaktorerna/>
- 48 BNI är ett mått på den ekonomiska aktiviteten i ett land, och anses på ett bättre sätt än BNP-måttet ta hänsyn till ett lands ekonomiska aktivitet mot utlandet.
- 49 Läs mer: <http://www.government.se/sb/d/12432/a/136913>
- 50 I totalsumman för biståndsbudgeten ingår i dag även utgifter från andra delar av statens budget, till exempel kostnader för asylsökande, det svenska bidraget till EU-biståndet och bidrag till vissa FN-organs reguljära budget till en summa av 5,5 miljarder kronor. Läs mer: <http://www.regeringen.se/sb/d/15077/a/175917>
- 51 Läs mer: <http://www.sida.se/Svenska/Om-oss/vart-uppdrag/>
- 52 Se avsnitten om Kulturrådet och Svenska institutet i kapitel 2.
- 53 Källa: "Kulturprojekt försvinner när Sida skär ned" i DN, 120116: <http://www.dn.se/kultur-noje/kulturprojekt-forsviner-nar-sida-skar-ned?rm=print>. Uppgifterna har även bekräftats per e-post till Teaterunionen (ITI) av Joachim Beijmo, kommunikationschef på Sida, 120813.
- 54 Läs mer: <http://www.regeringen.se/sb/d/15727/a/184604>
- 55 Uppgiften framgår av Sidas tematiska och organisatoriska omprioriteringar som nämnts tidigare i texten om Sida, och har även bekräftats av representanter från Sida: <http://www.fuf.se/2010/12/03/kultur-i-bistandet-2/>
- 56 Läs mer på den svenska regeringens hemsida: <http://www.regeringen.se/sb/d/15727/a/184604>
- 57 Uppgift baserad på Skr. 2011/12:164, s.18, Tabell 1. Kultur och fritid är en av 16 delsektorer som ingår i huvudsektorn Demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet i Sveriges internationella utvecklingssamarbete
- 58 Läs mer om satsningen: http://s3-eu-west-1.amazonaws.com/openaid/original/Strategirapport_Strategin_f_r_s_rskilda_insatser_f_r_demokratisering_och_yttrandefrihet_sept_2011_-_sept_2012.pdf?1361458375
- 59 Uppgifterna i detta avsnitt baseras på information från hemsidan och uppgifter mottagna från Nordisk kulturfond per e-post 130221.
- 60 Nordiska kulturfonden uppger alla summor i danska kronor, så angiven summa i svenska kronor är en omräkning från 27 miljoner danska kronor med dagens växelkurs.
- 61 Andelen medel som tillföll scenkonstprojekt var 2009 34 %, 2010 45 % och 2011 38 %.
- 62 Läs mer om projektet: <http://www.nordiskkulturfond.org/content/bastard-en-familjesaga>
- 63 De fördelade summorna anges av Kulturkontakt Nord i euro, se exakta summor i bilaga.

3. Medlemsorganisationernas erfarenhet: enkätanalys

Hösten 2012 skickade Svensk Scenkonst en enkät till sina 104 medlemsorganisationer för att kartlägga i vilken utsträckning de arbetar med scenkonstens internationalisering, vilka utmaningar de möter i detta arbete, och vilka förslag de har för att möjliggöra fortsatta internationella kulturutbyten inom scenkonsten i framtiden. **Närmare 60 procent av medlemmarna i Svensk Scenkonst svarade på enkäten (60/104)**, en svarsfrekvens som faller väl inom den idag vedertagna ramen för relevant underlag för en analys som återspeglar den undersökta gruppen som helhet (Trost 2007 s. 137). Tjugotvå av de svarande, alltså en dryg tredjedel, är verksamma i någon av de fem regioner som ingick i samverkansmodellen från början 2011: Gotland, Halland, Norrbotten, Skåne samt Västra Götaland. I de enskilda frågorna kan de svarande ibland vara färre, vilket blir tydligast när det rör sig om frågor gällande sökta stöd eller mer komplexa frågor kring den regionala samverkansmodellen och förslag på åtgärder mot slutet av enkäten. Det är ett vanligt fenomen att svarandefrekvensen sjunker mot slutet av en enkät.

Av de som svarat är den numerärt största gruppen respondenter i sin verksamhet inriktade på talteater (21 st., 35 %). Därefter följer länsmusiken (17 st., 28 %) på andra plats, medan tredjeplatsen delas av musikteater och orkester (en fjärdedel var av de svarande, 25 %). Vissa verksamheter har flera strängar på sin lyra, men musiklivet och teatern i dess olika former står för majoriteten av de svarandes verksamhet. Geografiskt är den största andelen svarande från Stockholmsregionen (10 st. eller 17 %), tätt följd av Skåne (9 st., 15 %) och Västra Götaland (8 st., 14 %). Några få verkar i flera län/regioner, ibland även över nationsgränser (Sápmi), och några har istället endast ett lokalt uppdrag.

Medlemsenkäten var utformad så att flera personer från en och samma organisation har kunnat gå in och svara, vilket återspeglas i fördelningen av svarande. Majoriteten av dem som svarat betecknar sig som verksamhetschefer (78 %), i vissa fall också eller istället konstnärliga ledare (46 %).

Nedan följer en redovisning och diskussion av enkätresultatet.¹

En prioriterad fråga

I stort sett alla (96 %) hävdar att internationellt kulturutbyte är viktigt för deras organisation. Närmare 80 procent av respondenterna har skrivningar om internationella kulturutbyten i organisationens styrdokument, ägardirektiv eller uppdragsbeskrivningar. Det ges dock även andra förklaringar till att internationella kulturutbyten värdesätts i organisationerna, som att det finns en internationell efterfrågan på organisationens specifika verksamhetsinriktning och/eller arbetsmetoder, att det ger nya perspektiv och inspiration till det konstnärliga arbetet, eller det geografiska läget och historiska faktorer. Några, inte sällan inom musiklivet men även inom andra verksamheter så som dansen och teatern, skriver att internationellt samarbete är en förutsättning för och en del av det egna arbetssättet. Några som är verksamma i geografiska gränsregioner nämner även att publiken förväntar sig att man bedriver internationellt kulturutbyte. **Den absoluta merparten, 88 procent, deltar aktivt i internationella nätverk och kontaktytor.** I Norden och EU är både informella och formella nätverk relativt omfattande: omkring två tredjedelar av medlemmarna deltar i formella nätverk och ännu fler, fyra av fem, i informella nätverk inom Norden och EU. Omfattningen av deltagande i formella nätverk sjunker så snart man rör sig utanför EU: en knapp tredjedel deltar i formella nätverk i övriga Europa Balkan, Ryssland, Schweiz, Turkiet, Ukraina eller Vitryssland, och färre än hälften har formella nätverk i övriga världen.

Trots att i princip alla betecknat internationella kulturutbyten som viktiga för organisationen har **endast drygt hälften satt tydliga mål för sitt internationella arbete**. I de fall där det internationella utbytet är en del av arbetsmetoden är det möjligen mindre relevant att sätta mål specifikt för det internationella arbetet separat från resten av verksamheten, men i övriga fall kan det vara en indikator på hur prioriterad den internationella verksamheten är i praktiken. Saknas strategier för det internationella arbetet? Hur följer man upp och utvärderar resultaten och kvaliteten detta arbete?

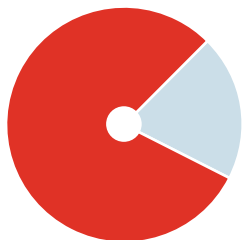
Uppemot nio av tio medlemsorganisationer (88 procent) har även använt interna medel för att genomföra internationella kulturutbyten, vilket också är en signal om att internationellt kulturutbyte prioriteras. Här svarar närmare 9 av 10 (88 %), att man gjort det. Vid en granskning av fritextsvaren framkommer att det kan vara allt ifrån 1 till 75 procent av projektbudget, inräknat både mindre och större projekt.

Fyra av fem avser att göra särskilda satsningar på internationella kulturutbyten inom de kommande tre åren, och då rör det sig allt ifrån att man söker samarbetspartners till redan färdigplanerade och förhandsfinansierade projekt.

Här framgår tydligt att scenkonstinstitutionerna uttrycker en klar ambition om internationalisering, ser det som en viktig del av den egna verksamheten och därför finansierar internationellt kulturutbyte med egna medel.

Finansieringskällor

Eftersom internationellt kulturutbyte av naturen är kostsamt och dessutom blir allt svårare att finansiera enbart med egna medel frågade vi även i vilken utsträckning medlemsorganisationerna sökt och fått kompletterande anslag för internationellt kulturutbyte från de främsta finansiärerna av internationellt kulturutbyte inom scenkonsten.

Närmare 80 procent har sökt medel för internationellt kulturutbyte någon gång de senaste fem åren (2008-2012).

I kapitel 2 om de etablerade finansiärernas roll har medlemsorganisationernas erfarenheter av dessa redan redovisats. Bland övriga finansiärer har en dryg femtedel av medlemmarna sökt regionalt stöd, och 28 procent har ansökt om kommunalt dito, i det senare fallet för ytterst begränsade summor och insatser. Intressant i sammanhanget är att alla som sökt också har fått stöd. Om man ser till de organisationer som verkar i de fem regioner som ingick i samverkansmodellen redan 2011, det vill säga Gotland, Halland, Norrbotten, Skåne och Västra Götaland, utgör de drygt hälften av dem som fått regionalt stöd för internationella kulturutbyten. När det gäller kommunalt stöd är de av förklarliga skäl en lägre andel. På regional och lokal nivå rör det sig ofta om mindre och mellanstora stöd på mellan 18 000 och 400 000 kr i utbyten som därmed haft ytterligare finansiering. Flera anger att de inte fått hela den summa de ansökt om. Få har fått långsiktiga stöd; på kommunal nivå nämns exempel som avser kortvariga punktinsatser som gästspel, vänortsbesök och särskilda temadagar.

En av fyra har sökt kompletterande privat finansiering, och flertalet har då även fått det. Bland de privata finansiärerna märks stiftelser och fonder som Barbro Osher Foundation, sparbanker som Rekarne Sparbank och Sparbanken Nord, samt företagssponsorer.

I övrigt anger en knapp fjärdedel att man även sökt medel från andra, vitt skilda källor såsom exempelvis Konstnärsnämnden när frilansare knutits till projektet, EU South Baltic-programmet för utbyte runt Östersjön, mindre summor från internationella programkontoret. Sju av tio av dessa har även fått sökta medel.

Sammantaget framstår det att de flesta sökt, men att inte särskilt många har sökt medel för internationellt kulturutbyte systematiskt. Med tanke på att det angivna intresset för frågorna är stor och de internationella nätverken är relativt utbredda, kan man fråga sig varför. Flera möjliga svar på den frågan redovisas i påföljande avsnitt.

Bromsklossar

Inte helt oväntat upplever en majoritet, drygt sju av tio av medlemmarna, att det finns flera faktorer som inverkar negativt på deras möjligheter att finansiera internationella kulturutbyten.

Två av tre anser att ansökningsprocedurerna är för krångliga, och hälften är kritiska till att ansökningskriterierna är för snäva eller saknar relevans för deras verksamhet. Man anser sig inte ha tillräckliga ekonomiska, personella resurser för att uppfylla ansökningskraven. Flera påtalar att de tillgängliga stöden är för småskaliga.

Två av fem ser sig hindrade av en för stark politisk styrning av sökbara samarbetsländer, och tre av tio hävdar att handläggningstiderna är för långa. En dryg fjärdedel anser att det finns för få ansökningstillfällen årligen.

Ett exemplifierande citat:

EU-projekt kräver många samarbetspartners och för att bygga upp ett väl fungerande sådant [samarbete, red:s anm.] krävs ett resande för att bygga nätverk vilket kräver arbetstid och ekonomiska resurser. För att hantera ett internationellt projekt krävs idag att organisationen kan bära projektet ekonomiskt till stor del. För många projekt kan därför få kritik på hemma-plan då politiker vill att pengarna ska gå till länets medborgare i huvudsak.

En annan problematisk aspekt för en seriös satsning på internationellt kulturutbyte som nämns i medlemsenkäten är tendensen till styrning av medel till det fria kulturlivet, särskilt för institutionsteaterns och den regionalt knutna länsmusikens sida.

Det kan ibland vara problematiskt då extra medel ofta ska styras mot det fria kulturlivet för internationella samarbeten då dessa aktörer inte har tillräckligt starka organisationer bakom sig.

Det saknas nationella operativa strukturer för musik och dans. Därför handlar mycket om att skapa sådana, vilket är ett bekymmer för oss som är del av regional förvaltning. Det saknas finansiering för programverksamhet, dvs. långsiktigt syftande verksamhet på nationell bas, inte bara projekt.

Vi har tidigare kunnat se att Musikplattformen i praktiken inte prioriterar institutionerna i sin bidragsgivning. Från Musikplattformens sida hävdar man i intervju (121113) att musiklivets alternativ till Musikplattformen i dag främst är Kulturrådet och Konstnärsnämnden, men att regionalt knutna musikinstitutioner även kan få medel på lokal nivå och från regionerna, beroende på vad man söker för. Konstnärsnämnden ger dock endast bidrag till fria aktörer, så för de regionalt knutna musikinstitutioner som verkar i regioner som inte prioriterar internationellt kulturutbyte för konstnärlig utveckling blir Kulturrådet en viktig finansiär på nationell nivå.

Förändringar över tid

Så många som sju av tio ser ingen förbättring av förutsättningarna för att genomföra internationella kulturutbyten under de senaste fem åren, varav en tredjedel till och med tycker sig ha upplevt en försämring. Bland dem som är baserade i de fem första samverkansregionerna är proportionerna likartade, om än med marginellt lägre andel missnöjda eller likgiltiga i denna grupp. Utifrån kommentarerna kan man dra slutsatsen att **de internationella kontakterna och behovet av internationella utbyten bland scenkonstens aktörer varit fortsatt stark och i flera fall även ökat, men att denna stärkta drivkraft inte motsvarats av en tillfredsställande finansiering i den bedrivna kulturpolitiken.**

Nedläggningen av merparten av Sidas kulturbistånd och kulturavdelning liksom förändrade uppdrag för Kulturrådet och SI påtalas också som beklagliga förluster av både finansiering och tematisk kompetens på myndighetsnivå:

Genom att Sida och sedan KUR [Kulturrådet] minskat sin delaktighet i kulturutbyten har det blivit svårare och svårare. Totalt sett har pengar till internationella kulturutbyten minskat.

Från dansen och operan hörs enstaka mer positiva röster om utvecklingen de senaste fem åren:

Det har förbättrats då dansen har fått större plats och större budget. För oss som arbetar internationellt i den dagliga verksamheten är det ingen större skillnad. Via ICE HOTs nordiska utveckling har de nordiska samarbetsformerna delvis förenklats.

Det har förbättrats genom Aktörsamverkan inom Kulturområdet/Kulturrådet.

Vi ser ett ökat intresse för samproduktioner mellan operahus pga. den negativa ekonomiska utvecklingen i Europa.

Den skarpaste helhetskritiken formuleras som att:

Det finns ingen offensiv strategi och internationella utbyten ses inte som en investering i utveckling av nationell och global kultur och relation. Från handläggare till politiker präglas synen på offentlig finansiering till internationellt utbyte av en gammalmodig fattigmansvård. Det är små och svaga aktörer som ska stöttas för att hjälpa små och svaga länder. Det är en akut brist på relevant omvärldsanalys och en enkel swot av bidragssystemen skulle ge många bra svar. Det finns ingen samordning ingen tanke om behov av att etablera hållbara och därmed mer resurseffektiva utbyten och relationer. Otydligt och godtyckligt samt bristande motivering och kriterier. Saknar kompetensen från några mycket bra tjänstemän på SI.

Kultursamverkansmodellen upplevs generellt inte ha påverkat utrymmet att arbeta med internationella kulturutbyten; 80 procent svarar nekande. Det kan delvis förklaras av att flera regioner och landsting ännu inte kommit igång ordentligt med samverkansmodellen, liksom av att Stockholmsregionen där flera stora kulturinstitutioner är verksamma inte är med överhuvudtaget i den nya samverkansmodellen. Men även bland de organisationer som är baserade i de fem regioner som började arbeta utifrån samverkansmodellen från starten 2011 råder en övervägande neutral syn på samverkansmodellens inverkan på utrymmet att utveckla internationella kulturutbyten. Det är även fler bland dessa som anser att förutsättningarna för att genomföra internationella kulturutbyten försämrats än att de förbättrats de senaste fem åren. Man kan säga att det råder ett slags försiktig "vänta och se"-attityd, då man på den korta tid modellen varit gällande inte hunnit märka av någon klar förbättring.

Andra studier visar att kulturen som helhet bedöms ha satts högre på den politiska agendan i regionerna genom tillämpningen av samverkansmodellen (Myndigheten för kulturanalys, Rapport 2012:1).

Några exemplifierande citat från medlemsorganisationer i samverkansregioner på frågan om förändrade förutsättningar för internationella kulturutbyten generellt de senaste fem åren:

Frågan har uppmärksamats de senaste åren vilket är bra. Konstaterar dock att [regionalt baserad teater i en av de fem samverkansregionerna, reds anm.] har lagt in mycket, mycket av egna medel för att genomföra de projekt vi haft.

Svårt att säga. Kan inte märka att det är enklare ekonomiskt. Däremot talas det mycket mer om det nu än tidigare så på sikt kanske det påverkar den ekonomiska situationen.

Några exemplifierande citat från medlemsorganisationer i samverkansregioner angående frågan om kultursamverkansmodellen har påverkat utrymmet att arbeta med internationella kulturutbyten:

Vårt internationella uppdrag har tydliggjorts i uppdragsbeskrivningen.

I så motto att regionen förväntar sig mer lokala aktiviteter.

Vad den regionala kulturplanen ger för direktiv kan ändras över tid. Återstår att se vad framtiden innebär.

I budgetpropositionen för 2013 framkommer att det inte skett några större förändringar av bidragsmottagare i landstingen i och med tillämpningen av kultursamverkansmodellen, och att scenkonsten tagit emot absolut störst andel av medlen med ett genomsnitt på 77 procent (Prop 2012713:1, Utgiftsområde 17, s. 47). Frågan om samverkansmodellens effekter på sikt står ännu obesvarad.

Finns risk för att internationella kulturutbyten hamnar på undantag när prioriteringarna görs regionalt? Så skulle kunna vara fallet om det på regional nivå finns en lägre förståelse för värdet av internationellt kulturutbyte inom scenkonsten. De generella s.k. kompetensreglerna för regionala och lokala förvaltningar lämnar då frågan om internationellt kulturutbyte bedöms gagna eller komma lokalbefolkningen till del öppen för tolkning.

Några röster från scenkonstens olika genrer

Nedan redovisas en sammanställning av ett antal djupintervjuer med representanter för medlemsorganisationer, i syfte att ge en djupare förståelse för förutsättningar och utmaningar för internationella kulturutbyten i scenkonstens olika genrer.

KJELL ENGLUND, VD OCH KONSTNÄRLIG LEDARE FÖR NORRLANDSOPERAN

Norrlandsoperan är enligt egen utsägo "Sveriges mest kompletta scenkonsthus". Där verkar, förutom operaverksamheten med egna ateljéer och verkstäder, även en heltidsanställd symfoniorkester samt avdelningar för dans, musik, två festivaler och Vita kuben, ett rum för samtida konst. Symfoniorkestern verkar c:a 40 procent av tiden för operans räkning medan 60 procent av dess verksamhet ägnas åt egen konsertverksamhet. Norrlandsoperan har i dag drygt 100 heltidsanställda, och tar årligen in mellan 500 och 600 produktionsanställda.

Bland de främsta utmaningarna för Norrlandsoperans internationella samarbeten nämns fördyrande regler för beskattning och sociala avgifter vid anställning av personer bosatta utanför Sverige, både inom och utanför EU. De höga kraven motverkar i själva verket mobilitet över gränserna, och Kjell Englund menar på att de sociala avgifter som betalas in i de allra flesta fall aldrig kommer de anställda utländska personerna till del.

Norrlandsoperan beräknas enligt Kjell Englund ha förlorat en halv miljon kronor per år i omkostnader kopplade till sociala avgifter som avkrävs för tillfälliga anställningar av utlandsfödda.

En annan utmaning är att de statliga uppräkningsarna under de senaste åren har varit mycket låga, och att regioner och kommuner inte justerar stöden till reella pris- och löneökningar.

Samverkansmodellen uppfattas som högst negativ för Norrlandsoperans del och har skapat en artificiell och för institutionerna vådlig konkurrens om medlen mellan stat och region. Konsekvensen har blivit att Norrlandsoperan tvingas ställa in planerade produktioner. Det har även gett utslag i minskad förmåga att arbeta med internationella kulturutbyten.

Även om avsikten är att den konstnärliga ambitionen ska styra blir det i praktiken mycket svårt att motivera internationella samarbeten när den ekonomiska realiteten blir alltmer begränsad. Att utveckla internationella nätverk och samarbeten tar tid och kostar ekonomiskt; när verksamhetsanslagen krymper har man inte längre utrymme för den typen av samarbeten.

I fråga om dansens internationalisering ser Kjell Englund att den lyckats bättre, något han förklarar med att han som chef och konstnärlig ledare beslutat om en särskild satsning där internationella samarbeten ska prioriteras och där målsättningen är att bli en av Europas mest intressanta och nyskapande dansscener.

Som ett positivt exempel på ett framgångsrikt internationellt kulturutbyte nämner Kjell Englund samarbetsprojektet med Cape Town Opera i Sydafrika. Det började som ett Sida-finansierat samarbete mellan 2004 och 2008. Samarbetet har därefter fortsatt med finansiering från egna verksamhetsmedel, vilket Kjell påpekar är möjligt tack vare den tidigare stora och fleråriga Sida-finansierade satsningen som skapat förutsättningar för ett produktivt och idag mindre resurskrävande konstnärligt samarbete. Man känner varandra, litar nu på varandra och kan snabbare och smidigare planera samarbeten än tidigare. Med andra ord behövs en ordentlig finansiell skjuts i början av ett nytt internationellt konstnärligt kulturutbyte för att skapa förutsättningar för långsiktighet, ömsesidighet och integrering av samarbetet i den ordinarie verksamheten.

Att påbörja internationella kulturutbyten innebär alltid ett ekonomiskt och konstnärligt risktagande, något som institutionen inte längre kan tillåta sig när resurserna krymper.

ÅSA SÖDERBERG, VD OCH KONSTNÄRLIG LEDARE FÖR SKÅNES DANSTEATER

Dansen är i sig självt ett internationellt kulturutbyte, menar Åsa Söderberg, som leder Skånes Dansteaters verksamhet. Dansen har en sedan länge internationaliserad arbetsmarknad, och Skånes dansteater är ett lysande exempel: man har i dag 16 anställda dansare, och två tredjedelar av dessa är varken födda eller uppväxta i Sverige. Utländska koreografer kommer ofta till Sverige för att arbeta med Skånes Dansteater, och i den gruppen är hälften från länder utanför EU. Rent formellt bedriver givetvis Skånes dansteater internationella kulturutbyten med andra organisationer utomlands, i och med att det är en juridisk person baserad i Sverige och ägd av Region Skåne, men Åsa understryker dansbranschens de facto internationalisering.

En praktisk utmaning för att genomföra internationella kulturutbyten är skattereglerna för dansare från utlandet som anställs för korttidsprojekt. Många dansare löser det istället genom att verka som fria egenföretagare som därmed fakturerar institutionen. men regelverket är som Åsa beskriver det en "djungel", och på Skatteverket görs olika tolkningar beroende på olika handläggares bedömningar i vissa frågor.

De främsta utmaningarna för internationella kulturutbyten som Åsa Söderberg identifierat är dels relaterade direkt till dansbranschens specifika förutsättningar, dels mer allmänna för scenkonstens institutioner med offentligt, regionalt uppdrag. Sverige är ett litet land, och det är svårt för dansen i Sverige att få uppmärksamhet internationellt jämfört med större länders dansinstitutioner. Inom dansen är det som att man måste välja: antingen verkar man regionalt och lokalt eller så satsar man enbart på turnerande. Det senare är dock inte ett alternativ för en regionalt knuten dansorganisation, som både vill och måste bedriva regional verksamhet men med ett visst utrymme för internationella kulturutbyten med andra institutioner.

Bland de mer genreöverskridande utmaningarna nämns finansieringsfrågan. Det är mycket dyrt att genomföra internationella kulturutbyten med andra dansorganisationer utomlands, inte minst i fråga om reskostnader. Förhandlingarna med utländska arrangörer och att man måste ställa om till ett annat arbetssätt i planeringsstadiet tar mer tid och resurser i anspråk än vid inhemska produktioner. Å andra sidan förutsätts institutionen inte ta med all utrustning till arrangörerna vid internationella turnéer som ofta är fallet i Sverige.

Bidragen till internationella kulturutbyten bedöms vara för låga, och Kulturrådets bidrag fördelas endast vid två tillfällen årligen, vilket inte överensstämmer med dansbranschens tidsramar, där förfrågningar och möjligheter kan dyka upp med kort varsel och förväntan om snabba svar. Dansfestivaler är dansens största och viktigaste marknad. Åsa Söderbergs erfarenhet är att man alltid förväntas täcka egna reskostnader, men dessa rymms vanligtvis inte i ordinarie verksamhetsbudget. Regionen erbjuder inte heller något turnéstöd, med motiveringen att dansinstitutionen är regionalt ägd och ska vara till för sina ägare och publiken inom regionen. Det ger Skånes dansteater mycket begränsade möjligheter att turnera internationellt.

I fråga om Kulturrådets regionala utvecklingsbidrag har Skånes dansteater förvisso sökt och fått detta några gånger, men har också mindre positiva erfarenheter av hur detta stöd verkar, i och med att det kan omfatta flera slags utvecklingsprojekt. Ett år skapades därför en konflikt för vilket projekt som skulle få finansiering av Kulturrådet: Skånes Dansteater fick avslag vid andra ansökningstillfället för ett föregående år beviljad ansökan om ett flerårigt utvecklingsprojekt som inte berörde internationellt kulturutbyte, då man hade beviljats ett regionalt utvecklingsbidrag för ett internationellt kulturutbyte samma år. **Det visar hur bidragsformer som inte är öronmärkta för internationellt kulturutbyte kan skapa en intern konkurrenssituation för institutionernas verksamhet som helhet.**

I Region Skåne finns internationellt kulturutbyte inom scenkonsten med i kulturplanen, då det bedöms som betydelsefullt ur ett regionalt perspektiv. Samtidigt reflekteras inte denna ambition

i regionbudgeten, då de medel som finns att söka endast omfattar förberedande projekt som handlar om att initiera en ansökan. Åsa Söderberg menar att vill man ha ett inflöde måste man även satsa på ett visst utflöde, och då måste det tillskjutas mer medel.

Som ett positivt exempel på ett internationellt kulturutbyte lyfter Åsa Söderberg fram Skånes dansteaters samarbete med fyra organisationer som alla är baserade i Europa i ett projekt finansierat av Kulturkontakt Nord bland annat.² Det rör sig om ett nordeuropeiskt nätverk, som inriktat sig på gemensamma fortbildningar för dansare, repetitörer, marknadsförare och chefer. Man har genomfört erfarenhetsutbyten och debattseminarier utifrån en nordisk dansplattform, Ice Hot, bland annat hur man odlar kreativa talanger.

Till de främsta förändringar som Åsa Söderberg skulle vilja se för dansens del hör ett professionellt uppbyggt arrangörsstöd. För dansbranschen är behovet av ett dansinformationscenter sedan länge en viktig fråga, och där hänvisar Åsa Söderberg till hur det ser ut i övriga nordiska länder. **Slutligen vill Åsa Söderberg även se mer av satsningar som scenkonstfestivalen Nordic Cool i Washington D.C., där scenkonstinstitutionerna lyfts fram i Sveriges satsningar utomlands. I annat fall överlever slutligen kanske endast det storslagna, det kommersiellt gångbara och de vinstdrivande aktörerna inom scenkonsten, vilket inte främjar mångfaldstanken i svensk kulturpolitik. Vill vi ha en riktigt bra, högkvalitativ scenkonst måste vi kunna verka på den internationella arenan. För att möjliggöra detta skulle en flexibel internationell kulturfond utan särskilda, begränsade ansökningstider och med snabba beslut göra stor skillnad, avslutar Åsa Söderberg.**

RONNIE HALLGREN, VD OCH TEATERCHEF GÖTEBORGS STADSTEATER

Göteborgs stadsteater har i sin verksamhetsplan formulerat särskilda mål och åtgärder avseende det internationella, vars genomförande dock alltid beror på att finansiering kan säkras. Man får ofta propåer om att medverka i festivaler och i seminarier för att berätta om sin verksamhet och arbetssätt, senast i samband med scenkonstfestivalen Nordic Cool i Washington D.C. i februari-mars 2013. Då satte Göteborgs stadsteater genom Backa teater upp åtta föreställningar av "Lille Kung Mattias" för utsålda hus på John F Kennedy Center.

I 8 år har Göteborgs stadsteater haft ett samarbete med Östafrika, vilket under 6 år fick finansiering ur Sidas anslag. Samarbetet skedde först med fyra organisationer från Uganda, Tanzania, Kenya och Etiopien med fokus på att genomföra seminarier, utbildningar och workshops inom scenkonstområdet. Efter att Sida-finansieringen tog slut fortsatte man samarbete med egna verksamhetsanslag och med stöd från bland annat Kulturrådets program för aktörssamverkan i form av samproduktioner, med föreställningar i Tanzania och vid Göteborgs stadsteater. Samarbetet omfattar en stor ensemble på 11 personer samt regi och scenografi, och utgifterna för resor och boende blir därför särskilt höga. Göteborgs stadsteater har även medverkat i en årlig europeisk teaterfestival för nyskriven europeisk dramatik i Wiesbaden i Tyskland två gånger. Från och till har man fått stöd från SI och från Kulturrådet, nu senast för Backateaterns medverkan i en årlig festival i Slovenien. Från EU:s kulturprogram har man ansökt om medel i samarbete med nio etablerade teatrar i Europa för ett fortsättningsprojekt på ett tidigare beviljat samarbetsprojekt inom teatern (Prospero), men fick i den omgången avslag.

Bland de främsta utmaningarna för att genomföra internationella kulturutbyten går Ronnie Hallgren in på kulturkrockar, som kan sägas vara en del av processen i ett kulturutbyte. Ekonomin är en given svårighet, och Göteborgs stadsteater har därför en särskild formulering i sin verksamhetsplan om att institutionen måste få externa medel för att kunna genomföra internationella kulturutbyten. Förvisso har institutionen lite bättre förutsättningar än fria utövare och grupper, men han upplever att det likväl är ett stort glapp mellan politiska utfästelser och den reella finansieringsstrukturen idag.

Regionen är en inte helt tillförlitlig partner ur ett konstnärligt perspektiv, då det främst är handelspolitiska och tillväxtekonomiska hänsynstaganden som styr regionens satsningar även inom kulturområdet, med Östersjösamverkan som ett exempel. Även miljörelaterade prioriteringar kan hamna i konflikt med tanken om att möjliggöra internationellt kulturutbyte med längre, i sig kostsamma resor, då Göteborgs stad ålägger institutionerna att vidta miljöskapande åtgärder baserat på omfattningen av institutionernas resor.

Staten spelar absolut störst roll för Göteborgs stadsteaters internationella satsningar, och Ronnie medger utan omsvep att han inte är någon varm anhängare av samverkansmodellen. **Om Kjell Englund vid Norrlandsoperan beskriver samverkansmodellen som en kannibalistisk modell väljer Ronnie Hallgren istället bilden av en koffert som han nu anser att man packat ner kulturen i. Regionens roll beskrivs som begränsad.**

Det måste komma signaler från staten, hävdar Ronnie Hallgren, som vill se ett större allmänt verksamhetsstöd från nationellt håll. Från lokalt håll är det idag endast större, resursstarka kommuner som Stockholm, Malmö och Göteborg som kan satsa på internationellt kulturutbyte. Ägarna skulle kunna ge starkare förutsättningar i form av större anslag, i utbyte mot att scenkonstinstitutionerna utvecklar innehåll, metoder och syften för kvalitativa internationella kulturutbyten. Med höga ambitioner medföljer inte motsvarande möjligheter.

Scenkonstorganisationernas behov

Ambitionen med undersökningen har varit att kartlägga situationen i dag men också att vara framåtblickande och konstruktiv i att söka lösningar på de svagheter och hinder som i dag försvårar medlemmarnas utveckling av internationella kulturutbyten. I enkäten ställdes därför även frågor om hur dels Svensk Scenkonst, dels regering och myndigheter kan underlätta för medlemsorganisationerna att genomföra internationella kulturutbyten framöver.

REKOMMENDATIONER TILL SVENSK SCENKONST – UR MEDLEMSenkät

Med hänsyn till Svensk Scenkonsts gällande visionsprogram³ har ett antal förslag på prioriteringar från de olika medlemsorganisationerna framträtt tydligare än andra:

- *Svensk Scenkonst kan driva frågan om förutsättningar att utveckla internationella kulturutbyten politiskt skarpare utifrån en systematisk omvärldsbevakning, gentemot Kulturdepartementet, ambassader och myndigheter som SI, genom att:*
- *lägga särskild stor vikt i frågan om finansieringsvillkor, för att underlätta även utomeuropeiska scenkonstutbyten till, och inte endast från, Sverige*
- *påtala strukturella brister inom musiklivet och danslivet i fråga om operativa strukturer och samordning för exempelvis lansering av svensk musik utomlands.*
- *verka för att stärka teaterns utvecklingsmöjligheter organisatoriskt och ekonomiskt. Grundfinansieringen behöver vara på en nivå som gör det möjligt att genomföra internationella kulturutbyten.*
- *bevaka kultursamverkansmodellen och förhandlingar mellan stat och region kring kulturplanerna.*
- *Svensk Scenkonst kan utveckla sin viktiga kontaktskapande roll genom att skapa fler kontaktytor för scenkonstens aktörer genom nätverksträffar, genom att driva internationella nätverk och skapa nya kontaktytor, och genom att vara samlande part i större nationella nätverk för internationella utbyten.*
- *Svensk Scenkonst kan utveckla utbildningsprogram i frågor som rör internationella kulturutbyten.*

Information om de främsta finansiärerna på området i dag finns redan på Svensk Scenkonsts hemsida med länkar.

REKOMMENDATIONER TILL REGERING OCH MYNDIGHETER – UR MEDLEMSenkÄT

Medlemsorganisationerna formulerar många förslag på regerings- och myndighetsinsatser som skulle underlätta för dem att utveckla internationella kulturutbyten. Förslagen reflekterar i mångt och mycket den begränsade administrativa kapacitet som många av medlemsorganisationerna har råd att bekosta. De förändringar som efterfrågas skulle innebära en tids- och resursbesparing, och därmed i mycket högre grad möjliggöra internationella kulturutbyten när viljan och den konstnärliga ambitionen är stark men resurserna är knappa.

Förslagen har grupperats enligt följande:

- *Stärkt kompetens, information och rådgivning:* praktisk hjälp med ansökningar och hjälp att hitta samarbetspartners jämte större transparens i urvalsprocesserna för ansökningar.
- *Tydligare politisk styrning och samordning:* tydligare direktiv för regional, interregional och internationell nivå, bland annat med bättre samordning och skarpare strategier. Det uttrycks en önskan om att regionerna i högre utsträckning ska se de stora organisationerna med offentligt uppdrag som resurser i internationella kontakter och verksamheter.
- *Anslagens volym och utformning:* att de ansökningsbara volymerna höjs, att det skapas fler och även mer långsiktiga bidrag att söka, exempelvis i fonder baserade på samarbete mellan politiska organisationer och företag. Bland scenkonstorganisationer med offentligt uppdrag efterlyses högre verksamhetsanslag, mer medel till förprojektering och för medfinansiering av EU-projekt. Förenklade EU-ansökningar står också högt på önskelistan.
- *Undanröjande av juridiska bromsklossar:* förenklade och mer förutsägbara visumansökningar för inbjudna scenkonstaktörer, förenklade skatte- och socialförsäkringsregler vid anställning av icke-svensk medborgare, särskilt viktigt för de som verkar i gränsområdena.

NOTER: MEDLEMSORGANISATIONERNAS ERFARENHET: ENKÄTANALYS

- 1 Alla enkätfrågorna är listade i bilaga 2.
- 2 För alla finansiärer av projektet, se: <http://www.nordicdanceplatform.com/supporters.html>
- 3 Svensk Scenkonsts tioåriga visionsprogram fattades av stämman 2006: <http://www.svenskscenkonst.se/sv/om-svensk-scenkonst/visionsprogram/>

4. Slutsatser

Denna rapport har främst inriktats på en kartläggning av finansiering av internationellt kulturutbyte av den svenska scenkonstens organisationer med offentligt uppdrag. Anledningen till detta är att finansieringsfrågan av praktiska skäl är direkt avgörande för valet att satsa på internationellt kulturutbyte bland professionella scenkonstaktörer som redan kämpar med de facto krympande verksamhetsanslag för att hålla samman verksamheten ekonomiskt. De konstnärliga ambitionerna må komma i första rummet, men saknas möjligheter till en realistisk finansiering av internationellt kulturutbyte blir det i praktiken ett dystert rum fyllt av svikna förhoppningar om en dynamisk, konstnärlig utveckling i kontakt med omvärlden.

Det är väl känt att **internationella utbyten kostar mer än nationellt inriktad verksamhet**, oavsett medverkande aktör, på grund av flera både tekniska och sociala faktorer. Logistik i form av resor, tidskrävande visumansökningar med olika och ofta komplicerade regelverk i olika länder och omfattande och ökande kostnader för hantering av skatter och sociala avgifter, gör internationella utbyten mer kostsamma än nationella projekt. Den många gånger tidskrävande konstnärliga processen över geografiska, kulturella och språkliga, mer eller mindre påtagliga, gränser, är dubbelbottnad; å ena sidan tidskrävande, å andra sidan en förutsättning för internationell nyskapande, konstnärlig utveckling av hög kvalitet. Trots det konstnärliga och interkulturella mervärde som internationella kulturutbyten kan skapa bidrar de oundvikligen till en ekonomisk belastning för institutionerna, även i de fall de integreras i den ordinarie verksamheten.

Svensk Scenkonst har fått entydiga signaler om att såväl de statliga som regionala kraven på medlemsorganisationerna generellt ökat på senare år, på så sätt att de förväntas prestera allt mer inom gällande anslag och med allt större detaljstyrning i politiska mål och ägardirektiv. I takt med att kraven specificeras allt mer utan förståelse för vilka extra medel som krävs ges följaktligen mindre utrymme för fri konstnärlig verksamhet. Detta innefattar även internationellt kulturutbyte, där regeringen tydligt markerat att det ska finansieras inom ramen för verksamhetsbidragen. De statliga anslagens uppskrivningar har stagnerat och inte skrivits upp i relation till pris- och löneuppräknings under ett stort antal år. Detta har otvivelaktigt inverkat negativt på utrymmet för den konstnärliga verksamheten.

I denna rapport har det dessutom framkommit att de främsta finansiärerna i det offentliga i Sverige under de studerade åren inte har redovisat sina satsningar på scenkonstinstitutionernas internationella kulturutbyten systematiskt och översiktligt för egen del, trots att underlaget redan bör finnas. Kartläggningen har därför inte kunnat få precisa siffror i alla fall. Kulturrådet redovisar i dag inte i vilken utsträckning scenkonstinstitutionerna använder verksamhetsanslag respektive regionala utvecklingsbidrag till specifikt internationell verksamhet¹, trots att man begär in relevanta underlag direkt från institutionerna för de regionala utvecklingsbidragen, och via landsting och regioner för verksamhetsanslagen som förmedlas via samverkansmodellen. Det går därför inte att avgöra hur mycket Kulturrådet och regionerna i praktiken investerar i internationella kulturutbyten bland scenkonstinstitutionerna. Statistiken saknas. Om alla vore nöjda med sakernas tillstånd skulle det måhända inte vara något större problem, men enkäten visar att flertalet scenkonstsektorer upplever finansieringen som knapp och komplicerad, och att de många gånger inte har kunnat genomföra de konstnärligt utvecklande internationella samarbeten de önskat, trots upparbetade kontakter. Om internationella kulturutbyten ingår i kulturpolitikens mål bör de myndigheter som fått i huvudsakligt uppdrag att finansiera dessa kunna uppvisa ett transparent och entydigt redovisningssystem för målpuppfyllelse, oavsett stödform. Myndigheten för kulturanalys har (Myndigheten för kulturanalys, 2012 (3), s.40) föreslagit en utveckling av output- och branschindikatorer i fråga om den statliga bidragsgivningen till internationalisering med direkt koppling till internationaliseringsmålet i propositionen Tid för kultur från 2009.

Klart är att frånvaron av öronmärkta kompletterande anslag för scenkonstinstitutionernas av

naturen kostsamma internationella kulturutbyten har en otvetydigt negativ effekt på en bärkraftig internationalisering av den svenska scenkonsten. Splittrade anslag och en nedprioritering av scenkonstens institutioner har försämrat möjligheten att planera långsiktigt för internationellt kulturutbyte som en integrerad del av verksamheten, vilket många medlemsorganisationer skulle önska. Denna negativa trend märks inte minst i Sl:s Sverigefrämjande verksamhet utomlands, i Kulturrådets öronmärkta anslag till internationellt kulturutbyte och i Musikplattformens allmänna projektanslag till främst det fria musiklivet.

I propositionen Tid för Kultur 2009 (s.31) preciserades, som nämnt, att internationaliseringen fortsatt skulle stimuleras i den statliga bidragsgivningen och framhållas som en central uppgift för kulturinstitutionerna. Undersökningen har visat att många medlemsorganisationer – flertalet organisationer med offentligt uppdrag och därmed statliga och/eller regionalt fördelade verksamhetsanslag – likväl upplever att det i praktiken är svårt att finansiera internationella samarbeten. För att uttrycka det kort är de statliga bidragssystemens utformning inte anpassade till scenkonstinstitutionernas ekonomiska verklighet. De på området främsta myndigheternas mer eller mindre uttalade prioritering av de fria utövarna för bidrag öronmärkta åt internationella kulturutbyten kan först förefalla som resonabel om man endast ser till de fria utövarnas villkor, som i jämförelse med institutionernas utgångsläge är mer utsatt. Institutionerna har ofta sin grundverksamhet bättre säkrad genom stående verksamhetsanslag, och har som myndigheten i fråga mycket riktigt påpekar möjlighet att söka strategiska utvecklingsbidrag även för internationellt samarbete. Om man studerar scenkonstinstitutionernas faktiska resurser och de oundvikliga ekonomiska merkostnader som internationella kulturutbyten medför blir bilden en annan.

Eftersom Svensk Scenkonsts medlemmar utgör den största massan av scenkonst i Sverige, och många gånger dessutom spelar en viktig roll för fria utövares konstnärliga fortlevnad genom samarbeten och tillfälliga anställningar, och då regeringen via Kulturrådet satsar på scenkonstinstitutionerna i form av verksamhetsanslag och utvecklingsbidrag, borde våra medlemmar rimligen betraktas som viktiga aktörer för att nå de kulturpolitiska målen kring internationellt kulturutbyte. Dessa organisationer är i jämförelse med många fria utövare visserligen relativt stora, men lider liksom de senare ofta av en närmast anorektisk administration som har ytterst begränsade resurser i relation till de insatser som görs. Som nämnts i kapitel 3 använder sig Svensk Scenkonsts medlemsorganisationer redan i hög utsträckning av verksamhetsanslagen, de så kallade interna medlen, för att kunna genomföra internationella kulturutbyten; **denna investering i internationella utbyten från institutionernas sida skulle lika väl kunna premieras i stället för att indirekt bestraffas genom nedprioriteringar och uteblivna stöd från myndigheternas sida.**

Svensk Scenkonsts medlemsorganisationer har sammanfattningsvis stött på ett flertal utmaningar i sina uttalade ambitioner att utveckla internationella kulturutbyten de senaste fem åren. Den finansiella aspekten är central, vilket i sig inte är en nyhet för någon som på något sätt verkar inom eller i relation till scenkonstens institutioner i Sverige. Vad som dock framstår som ytterligare relevant i detta är konflikten som kan skapas för scenkonstinstitutioner med regionalt uppdrag och internationella ambitioner som inte motsvaras av regionala satsningar på det internationella. I det hänseendet har samverkansmodellen skapat en otydligare och rentav sämre förutsättning för scenkonstinstitutionerna att genomföra internationella kulturutbyten. I kombination med de nationella myndigheternas starkare prioritering av fria utövare och grupper för internationella kulturutbyten har handlingsutrymmet för de offentligt ägda institutionerna blivit än mer begränsat. Därutöver framkommer även att de olika stödformerna och ansökningsprocedurerna kräver för mycket resurser i förhållande till den relativt begränsade utdelning de ger till administrativt magra institutioner som däremot har konstnärligt betydande potential att satsa med kraft om de får robust ekonomisk skjuts i början av ett internationellt samarbete. För de som har ambitioner om längre samarbeten är de längsta sökbara projektperioderna inte tillräckligt långa och stöden inte tillräckligt robusta. Många medlemmar har tydligt signalerat att ansökningstiderna inte är

anpassade till deras verklighet, där flexibilitet och snabba besked ofta kan vara avgörande för om ett internationellt utbyte blir av, som exempelvis inom dansen där festivaler utgör den absolut viktigaste marknaden utomlands. Därtill skulle en kompletterande, flexibelt upplagd stödfond för scenkonstaktörer vars internationella branschvillkor präglas av kortare planeringsprocesser kunna spela en många gånger avgörande roll för att strategiskt viktiga internationella kulturutbyten ska ha en chans att vidareutvecklas dynamiskt, och därmed bidra till scenkonstens internationalisering.

Sammantaget ser Svensk Scenkonst en tydlig diskrepans mellan regeringens viljeyttringar och dess faktiska agerande. Uteblivna anslagsökningar, en otydlig decentralisering av genomförandet av den nationella kulturpolitiken och ofullständig uppföljning och rapportering visar tydligt på att området är eftersatt ur flera aspekter. Regeringen har senast i Propositionen 2012/13 (s.51) uttalat kulturens roll i utrikespolitiken som ett viktigt tema att utveckla samarbete kring, framför allt inom biståndet. Det återstår att se vad detta kommer att innebära i konkreta satsningar, och mer specifikt i finansiella resurser.

NOTER: SLUTSATSER

- 1 Visserligen redovisar Kulturrådet vilka summor av de utvecklingsbidragen till teater, musik och dans som gått till "internationellt och interkulturellt" mellan 2009 och 2011 (Kulturrådets årsredogörelse 2011, skriftserie 2012:3, ss.24-25), men det görs ingen åtskillnad dem emellan. En uppenbar skillnad är att interkulturell verksamhet kan ske på nationell basis.

5. Rekommendationer

Utifrån slutsatserna har vi här formulerat ett antal rekommendationer riktade till Sveriges regering och relevanta myndigheter, men även till medlemsorganisationerna och den egna organisationen.

1. Svensk Scenkonst bör:

- **Utveckla politiskt påverkansarbete för att stärka förutsättningarna för att genomföra internationella kulturutbyten för organisationer med offentligt uppdrag gentemot myndigheter.** För dessa syften, förtydliga scenkonstens strategiska betydelse i Sverigefrämjandet och för de prioriterade områdena i Sveriges internationella utvecklingssamarbete, det vill säga mänskliga rättigheter med yttrandefriheten i spetsen, fred och säkerhet samt demokratisering.
- **Bevaka samverkansmodellens genomförande utifrån delmålet om internationella kulturutbyten i Sveriges regioner och landsting.**
- **Ordna erfarenhetsseminarier** om internationella kulturutbyten i samarbete med andra aktörer för scenkonstbranschen.
- **Genom teaterunionen (ITI) fortsatt skapa mötesplatser för att föra ut svensk scenkonst internationellt**, och skapa utrymme för att nätverka och genomföra workshops.
- **Informera medlemsorganisationerna om ansökningstillfällen för stöd till internationellt kulturutbyte** i rimlig omfattning.

2. Svensk Scenkonsts medlemsorganisationer kan:

- **Utveckla och förtydliga interna mål för internationell verksamhet**, särskilt viktigt när det inte är en integrerad del av den ordinarie verksamheten.
- **Vara proaktiva i att söka upp information om tillgängliga stöd och återkommande ansökningstider.** Det blir allt viktigare när myndigheter successivt drar ner på uppsökande informationsarbete och i allt större utsträckning förlitar sig till sina hemsidor som informationskanal.
- **Systematisera ansökningsarbetet** så att det blir en integrerad del av det organisatoriska arbetet; **ta hjälp av de stöd- och rådgivningsfunktioner som finns tillgängliga**, så som exempelvis Intercult, EU-programmets kontaktpunkt på Kulturrådet, Kulturrådets handläggare i internationella frågor; **gå noga igenom urvalskriterierna innan ansökan formuleras** för att stärka chanserna att få stöd. **Våga satsa mer på EU-ansökningar** – medlemsorganisationer har hittills gjort detta framgångsrikt.
- **Ansöka om medel tillsammans med flera organisationer, för att spara administrativa resurser och få möjlighet till större stöd.** För regionalt knutna organisationer är det särskilt intressant att söka de regionala utvecklingsbidragen som Kulturrådet administrerar, då internationella kulturutbyten prioriteras i urvalet.

3. Den svenska regeringen bör:

- **Utveckla och förtydliga sina prioriteringar för scenkonstens internationalisering** i kulturpolitiken med hänsyn till både institutionernas och de fria aktörernas villkor.
- **Förtydliga kulturens roll i utrikes- och biståndspolitiken, och utveckla inkluderande, transparenta mekanismer för samverkan mellan de olika politikområdena.** Samverkan mellan olika politikområden är prioriterat enligt propositionen Tid för kultur 2009, men det saknas en definition av vad denna samverkan ska innebära, varför begreppet förblir vagt och dess applicering otydlig. På politisk nivå håller Kulturdepartementet en oroväckande låg profil, samtidigt som Utrikesdepartementet inte nämnt ordet kultur i någon utrikesdeklaration mellan 2008 och 2012. I utrikesdeklarationen 2013 betonas endast de s.k. kreativa näringarna och samverkan mellan kultur och näringsliv, men inget sägs om statens roll för internationella kulturutbyten. Svensk Scenkonst uppmanar regeringen att **ta intryck av andra länders tilltro till kulturens möjligheter**, anamma begreppet Cultural Diplomacy och låt kulturen i egen kraft skapa band och förståelse mellan länder
- **Möjliggöra en systematisk, mer inkluderande och mer transparent samverkan på alla nivåer för att stärka samverkan mellan den svenska regeringen, myndigheterna och scenkonstens aktörer i Sverige.**

Skapa förutsättningar för att Kulturdepartementet och Kulturrådet ingår som självklara aktörer i Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet (NSU), där UD, Näringsdepartementet, SI, VisitSweden, Exportrådet och Invest Sweden i dag deltar. Kriterium för deltagande bör framför allt vara ett internationellt uppdrag inom ramen för Sverigefrämjandets syften, så som Kulturrådet idag har. Likaså bör nämnda parter kontinuerligt och proaktivt ingå i **samråd med UD:s enhetsgrupp för kulturfrämjande och Sverige bilden (UD-FIM-KULT),** som ansvarar för SI:s fördelning av medel för Sverigeinformation i utlandet (anslaget 1:10 på 14, 5 miljoner, efter verksamhetsplanering och äskande från utlandsmyndigheterna och SI).

Skapa förutsättningar för att Kulturdepartementet och Utrikesdepartementet med sina respektive berörda myndigheter – först och främst Kulturrådet och SI, men även Konstnärsnämnden och Musikverket – samråder på mer regelbunden basis med representanter för svenska scenkonstorganisationer i den förberedande processen av insatser för offentlig diplomati i utlandet. Det är angeläget att regeringen och SI påbörjar en dialog med scenkonstens aktörer om hur regeringen kan stödja en utveckling som innebär att scenkonstens internationalisering stärks. Utöver att motverka den splittring av statens stöd till internationellt kulturutbyte som upplevs i dag vore vinsterna med ovan föreslagna samrådsmekanismer flera: att förbättra informationsspridning och insyn i beslutsprocesser, att möjliggöra synergieffekter av olika insatser samt att identifiera prioriterade stödsatser utifrån såväl den svenska regeringens prioriteringar som de behov, den kunskap, nätverk och de idéer som finns bland scenkonstens aktörer. Samråd bör beröra såväl Sverigefrämjande verksamhet genom de i dag sju utsända kulturråden som genom de svenska utlandsmyndigheterna (98 st.), SI och det svenska kulturinstitutet i Paris.¹

Ge Utrikesdepartementet i uppdrag att på ett överskådligt sätt informera, förslagsvis på de svenska utrikesmyndigheternas webbplats Sweden Abroad, vilka satsningar som planeras och vilka medel som finns att söka i fråga om utrikesrepresentationens årliga anslag för Sverigefrämjande på cirka 14,5 miljoner kronor inför varje år.

Inrätta särskilt samråd för kulturinsatser inom det internationella utvecklingssamarbetet mellan Sida, SI, Kulturrådet och den svenska scenkonstens aktörer med offentligt uppdrag, som visat intresse och förmåga att utveckla sådana samarbeten. Sådant samråd skulle utöver samordningsvinster även bidra till stärkt kunskap om relevanta kopplingar mellan skapande kultur och utvecklingssamarbetets inriktning på att stärka yttrandefrihet och på att stödja fredsprocesser.

- **Förtydliga kultur- och scenkonstuppdraget till SI,** särskilt inom ramen för Sverigefrämjandet, och med utgångspunkt i SI:s gällande förordning, samt specificera redovisningskravet för kulturuppdraget i den internationella verksamheten.
- **Förtydliga kravet på redovisning av måluppfyllelse och fördelade medel avseende det kulturpolitiska målet om internationellt kulturutbyte i regleringsbrev till Kulturrådet.** Dessa krav bör avse såväl de öronmärkta medlen som de medel som indirekt kan omfatta internationella kulturutbyten, liksom en redovisning av fördelade medel till internationella kulturutbyten mellan organisationer med offentligt uppdrag respektive fria utövare, liksom mellan konstarna.
- **Ge Myndigheten för Kulturanalys i uppdrag att utvärdera det nationella målet om internationella kulturutbyten, dess medel och effekter.** Detta är särskilt angeläget utifrån resultatet av denna kartläggning, som visat på otydligheten, splittringen och den bristande redovisningen av statens satsningar på internationellt kulturutbyte inom scenkonsten.
- **Upprätta en internationell kulturfond som kan verka som en fri resurs och ett flexibelt komplement till annan finansiering.** En kulturfond skulle stödja långsiktig uppbyggnad av kulturkontakter med specifika länder, samt göra det möjligt att bjuda in potentiella internationella samarbetspartners, både i egenskap av kreatörer och programskapare, vilket får anses tillhöra de aktiviteter som främjar Sverige som internationell kulturmötesplats. **Storlek på fondmedel bör, för att göra skillnad, handla om 70 miljoner kronor per år, och utvecklas i takt med pris- och löneutvecklingen i kulturbranschen.**

4. Myndigheter

ALLA FINANSIERANDE MYNDIGHETER AV INTERNATIONELLT KULTURUTBYTE BÖR:

- **Redovisa bidrag till internationella kulturutbyten skriftligt, systematiskt och särskilt, oavsett bidragsform.** En sådan redovisning bör klargöra vilka medel som stått till förfogande för verksamhetsåret, fördelningen av medel till institutioner med offentligt uppdrag respektive till fria utövare och grupper, och hur stödet fördelat sig mellan de olika konstformerna. Vidare bör varje myndighet med ett internationellt kulturuppdrag redovisa effekter per genre av de fördelade internationella stöden.
- **Införa rutiner för skriftlig motivering till avslag på ansökningar om bidrag** från myndigheter, särskilt viktigt när kriterierna för urval inte är tydliga på förhand (Musikplattformen, Kulturrådet t ex). En sådan rutin kan ha en pedagogisk effekt av att utveckla ansökande organisationers kunskap om vad som krävs i en projektplanering för att få stöd.

SIDA BÖR:

- **Inkludera kulturaspekter i landstrategianalyser**, och konsultera förändringsaktörer i kulturlivet som sitter på mycket kunskap i utvecklingsländerna inför planeringen av Sida-insatser.
- **Redovisa i vilken utsträckning kulturinsatser** har genomförts särskilt och/eller integrerat i lands- och regioninsatser på årsbasis.
- **Ta vara på kunskapen hos svenska scenkonstaktörer** som genomfört samarbeten med kulturaktörer i utvecklingsländer för att utveckla relevanta insatser och samarbeten.

NOTER: REKOMMENDATIONER

- 1 Den internationella kulturutredningen från 2003 (SOU 2003:121) gör en poäng som kan vara vägledande för förslaget om samråd för samverkan gällande Sverige-bilden utomlands, att (s.39) "en noggrann avvägning måste göras mellan å ena sidan statens intressen att lyfta enskilda länder och regioner, å andra sidan kulturlivets egna önskemål och förutsättningar. Trovärdigheten och uppsåtet bör inte kunna ifrågasättas, vare sig av det egna kulturlivet eller av mottagaren."

Referensförteckning

Medlemsenkät (kvalitativ och kvantitativ)

genomförd under hösten 2012 med alla Svensk Scenkonsts medlemmar (104 organisationer).
Se bilaga 2.

Intervjuer

PERSONLIGA INTERVJUER

David Holmertz, f d tillförordnad chef för enheten Kultur och media på Sidas avdelning för demokrati och social utveckling (Deso), 121115.

Ellen Wettmark (internationell koordinator), Anna Selvåg (samordnare för bidrag, mångfaldsarbete) och Jochum Landin, handläggare för den regionala scenkonsten, teater och dans, på Kulturrådet, 120921. Kompletterad med e-postutbyten med Ellen Wettmark mellan 120921 och 130412.

Heli Hirsch, handläggare för bidrag från EU:s kulturprogram på Kulturrådet, 120928. Kompletterad med e-postutbyten mellan 120921 och 130228.

Henrik Selin, chef på avdelningen för interkulturell dialog, och Anders Öhrn, projektledare, Svenska Institutet, 121019. Komplettering via e-postutbyte mellan oktober 2012 och april 2013.

Isabel Thomson, internationell koordinator för Musikplattformen på Musikverket, 121113. Kompletterad med e-postutbyten mellan 120921 och 130228.

E-POST- OCH TELEFONINTERVJUER

Håkan Hjort, gruppchef för Kulturfrämjande och Sverige bilden (UD-FIM-KULT) på UD:s enhet för Främjande och EU:s inre marknad (UD-FIM).

Joachim Beijmo, kommunikationschef på Sida, e-postutbyte och telefonsamtal mellan november 2012 och april 2013.

Karin von Hedenberg, departementssekreterare, Kulturdepartementet, telefonsamtal och e-postutbyte i mars och april 2013.

Kjell Englund, vd och konstnärlig ledare för Norrlandsoperan. Telefonintervju 130402.

Mats Hallberg, biträdande kulturchef och chef för strategi- och analysenheten vid region Skåne. Telefonsamtal april 2013.

Mikael Schultz, kansliråd och funktionellt ansvarig för EU- och internationell samordning på Kulturdepartementet. E-postutbyte och telefonsamtal i februari och mars 2013.

Ola Jacobson, verksamhetsstrateg och internationell sekreterare vid Strategi- och analysenheten vid region Skåne, e-postutbyte april 2013.

Peter Larsen, rådgivare vid Nordisk kulturfond, e-postutbyte i januari-april 2013.

Ronny Hallgren, vd och teaterchef för Göteborgs stadsteater. Telefonintervju 130411.

Åsa Lundmark, chef för internationella projekt på Svenska institutet, e-postutbyten mellan 120921 och 130228.

Åsa Söderberg, vd och konstnärlig ledare för Skånes dansteater. Telefonintervju 130402.

Publikationer: litteratur, artiklar, politiska styrdokument m.m.

Dahlberg, Ingrid m.fl., 2012. Politikerna sviker kulturen. *Svenska Dagbladet*, 120218. Tillgänglig: http://www.svd.se/kultur/politikerna-sviker-kulturen_6860609.svd

Framtidens kultur, 2008. Riktlinjer för bidragsgivning. Tillgänglig: <http://www.framtidenskultur.se/riktlinj.htm>

Föreningen för Utvecklingsfrågor, 2010. "Kultur i biståndet?". Ett sammandrag av ett seminarium med myndighets- och organisationsföreträdare från bistånds- och kulturbranschen i Stockholm, 101123. Tillgänglig: <http://www.fuf.se/2010/12/03/kultur-i-bistandet-2/>

Harding, Tobias och Nathanson, Calle, m.fl., 2012. "Under konstruktion. Effekter av kultursamverkansmodellen 2010-2012", Sveriges Kommuner och Landsting. ISBN:978-91-7164-821-1.

Ku2011/1960/RFS. *Regleringsbrev för budgetåret 2012 avseende Statens kulturråd*. Stockholm: Kulturdepartementet.

Ku 2010:04/2013/2. *Redovisning av försöksverksamheten, delrapport*. Stockholm: Kommittén Kulturbryggan. Tillgänglig: <http://www.kulturbryggan.se/wp-content/uploads/2013/02/Kulturbryggan-Rapport-%C3%B6ver-f%C3%B6rs%C3%B6ksverksamheten-2011-2012.pdf>

Ku2010/1135/KV, Ku2010/2028/SAM. *Regleringsbrev för budgetåret 2011 avseende Statens kulturråd*. Stockholm: Kulturdepartementet.

Ku2009/2140/KT, Ku2010/966/KV. *Regleringsbrev för budgetåret 2010 avseende Statens kulturråd*. Stockholm: Kulturdepartementet.

Ku2009/1309/KV. *Regleringsbrev för budgetåret 2009 avseende Statens kulturråd*. Stockholm: Kulturdepartementet.

Ku2008/2084/KV. *Regleringsbrev för budgetåret 2008 avseende Statens kulturråd*. Stockholm: Kulturdepartementet.

Kulturkontakt Nord, 2012. Årsrapport 2011. Tillgänglig: http://www.kulturkontaktnord.org/images/stories/pdfs/Arssrapporter/2012_Arssrapporter/KKN_arssrapport_2011_final_100512.pdf

Kulturkontakt Nord, 2011. Årsrapport 2010. Tillgänglig: http://www.kulturkontaktnord.org/images/stories/rsrapporter/rsrapport_2010/Arssrapport_2011_-_komplett.pdf

Kulturkontakt Nord, 2010. Årsrapport 2009. Tillgänglig: <http://www.kulturkontaktnord.org/images/stories/pdfs/kknrsrapport2009.pdf>

Kulturkontakt Nord, 2009. Programrapport 2008. Tillgänglig: http://www.kulturkontaktnord.org/images/stories/pdfs/programrapport2008_04_lo-res.pdf

Kulturrådet, 2013. *Kulturrådets årsredogörelse 2012*. KUR 2013/104. Tillgänglig: http://www.kulturradet.se/Documents/Om_Kulturradet/Årsredovisningar/Kulturrådets_årsredovisning_2012.pdf

Kulturrådet, 2012. Redovisning av främjande av ansökningar till EU:s Kulturprogram, GD2012:204, Dnr KUR 2012/3936.

Kulturrådet, 2012. *Kulturrådets årsredogörelse 2011*. Kulturrådets skriftserie 2012:3. Tillgänglig: http://www.kulturradet.se/Documents/publikationer/2012/arsredogorelse_2011.pdf

Kulturrådet, 2011. *Kulturrådets strategi för internationell verksamhet 2011-2013*. Beslutsbilaga 2011-02-16. S 2011:17, KUR 2011/888. Tillgänglig: <http://www.kulturradet.se/Documents/Verksamhet/Internationellt/Kultur%C3%A5dets%20strategi%20f%C3%B6r%20internationell%20verksamhet%202011.pdf>

Kulturrådet, 2010. *Kulturrådets årsredogörelse 2009*, skriftserie 2010:3. Tillgänglig: http://www.kulturradet.se/en/publikationer_/Arsredogorelse-2009/

Kulturrådet, 2009. Kulturrådets budgetunderlag 2010-2012. Kulturrådets skriftserie 2009:3. Tillgänglig: http://www.kulturradet.se/sv/publikationer_/Budgetunderlag-2010-2012/

Kulturrådet, 2009. Kulturrådets årsredovisning 2008. Tillgänglig: http://www.kulturradet.se/Documents/Om%20Kultur%C3%A5det/%C3%85rsredovisningar/arsredovisning_kulturradet2008.pdf

Kulturrådet, 2007. Plan för Kulturrådets arbete med internationell verksamhet 2007-2010. Kulturrådets skriftserie 2007:2. Tillgänglig: <http://www.kulturradet.se/Documents/publikationer/2007/internationell.pdf>

Kulturutskottet i Riksdagen 7 juni 2012. Offentlig utfrågning om Sverige i det internationella kulturlivet, 2012/13:RFR3.

Ljungman, Cecilia M.; Rønning, Helge; Singh, Tjeheswar; Pedersen Henrika Steen, et al., October 2004. "Sida's Work with Culture and Media, Main Report", Sida Evaluation 04/38.

Moberg, Stefan, 2011. "Kulturella och kreativa näringar (KKN). En översikt över aktörer och begrepp som berörs av regeringens satsning på KKN.", På uppdrag av KLYS. http://www.klys.se/pdf/kkn_oversikt_e20%20maj2011.pdf

Myndigheten för kulturanalys, 2013. "Kulturanalys 2013". Tillgänglig:

Myndigheten för kulturanalys, 2012 (1). "Samhällets utgifter för kultur 2010-2011. Kulturfakta 2012:1". Tillgänglig: http://www.kulturanalys.se/wp-content/uploads/2012/10/Samhällets_utgifter_for_kultur_2010-2011.pdf

Myndigheten för kulturanalys, 2012 (2). "Kultursamverkansmodellen. En första utvärdering. Rapport 2012:1". Tillgänglig: <http://www.kulturanalys.se/wp-content/uploads/2012/03/Kultursamverkansmodellen-en-forsta-utvardering-rev.-2012-04-05.pdf>

Myndigheten för kulturanalys, 2012 (3). Att utveckla indikatorer för utvärdering av kulturpolitik. Redovisning av ett regeringsuppdrag. Rapport 2012:2. Tillgänglig: <http://www.kulturanalys.se/wp-content/uploads/2012/08/Att-utveckla-indikatorer-for-utvardering-av-kulturpolitik.pdf>

OMC Open Method of Coordination, Working group of EU Member States Experts on Mobility Support Programmes, June 2012. European Agenda for Culture, Work Plan for Culture 2011–2014. Building a Strong Framework for Artists' Mobility, Five Key Principles. Tillgänglig: <http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/documents/mobility-report.pdf>

Poláček, Richard, 2007. Report on "Impediments to mobility in the EU live performance sector and on possible solutions".

Proposition 2012/13:1. "Utgiftsområde 17. Kultur, medier, trossamfund och fritid", samt "Utgiftsområde 5. Internationell samverkan" i *Budgetpropositionen för 2013*. Stockholm: Finansdepartementet. Tillgänglig: <http://www.regeringen.se/sb/d/15677/a/199189>

Proposition 2011/12:1. "Utgiftsområde 17. Kultur, medier, trossamfund och fritid", samt "Utgiftsområde 5. Internationell samverkan" i *Budgetpropositionen för 2012*. Stockholm: Finansdepartementet. Tillgänglig: <http://www.regeringen.se/sb/d/2548/a/55839>

Proposition 2010/11:1. "Utgiftsområde 17. Kultur, medier, trossamfund och fritid", samt "Utgiftsområde 5. Internationell samverkan" i *Budgetpropositionen för 2011*. Stockholm: Finansdepartementet.

Proposition 2009/10:3. *Regeringens proposition Tid för kultur*. Stockholm: Kulturdepartementet.

Proposition 2009/10:1. "Utgiftsområde 17. Kultur, medier, trossamfund och fritid", samt "Utgiftsområde 5. Internationell samverkan" i *Budgetpropositionen för 2010*. Stockholm: Finansdepartementet. Tillgänglig: <http://www.regeringen.se/sb/d/2548/a/55839>

Proposition 2008/09:1. "Utgiftsområde 17. Kultur, medier, trossamfund och fritid", samt "Utgiftsområde 5. Internationell samverkan" i *Budgetpropositionen för 2009*.

Stockholm: Finansdepartementet, 2008. Tillgänglig: <http://www.regeringen.se/sb/d/2548/a/55839>

Proposition 2007/08:1. "Utgiftsområde 17. Kultur, medier, trossamfund och fritid", samt "Utgiftsområde 5. Internationell samverkan" i *Budgetpropositionen för 2008*. Stockholm: Finansdepartementet.

Proposition 2005/06:1. "Utgiftsområde 17. Kultur, medier, trossamfund och fritid", samt "Utgiftsområde 5. Internationell samverkan" i *Budgetpropositionen för 2006*. Stockholm: Finansdepartementet.

Regeringskansliet, Näringsdepartementet och Kulturdepartementet, 2009. Promemoria *Handlingsplan för kulturella och kreativa näringar*. Tillgänglig: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/13/17/48/978795b5.pdf>

Rikskonserter, 2011. Rikskonserter i siffror. Tillgänglig: <http://www.rikskonserter.se/Verksamhetsberattelser/Rikskonserter%20i%20siffror.pdf>

Rikskonserter, 2011. Verksamhetsberättelse 2010. Tillgänglig: http://www.rikskonserter.se/Verksamhetsberattelser/SRK_verksamhber_2010.pdf

Rikskonserter, 2010. Verksamhetsberättelse 2009. Tillgänglig: http://www.rikskonserter.se/Verksamhetsberattelser/SRK_verksamhber_2009.pdf

SFS 2012:904. Förordning

SFS 2012:515. *Förordning med instruktion för Statens kulturråd*. Tillgänglig: http://www.riksdagen.se/sv/DokumentLagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-2012515-med-inst_sfs-2012-515/

SFS 2011:317. Förordning om statsbidrag till nyskapande kultur. Tillgänglig: http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-2011317-om-stats_sfs-2011-317/

SFS 2010:1921. *Förordning om statsbidrag till musiklivet*. Tillgänglig: http://statensmusikverk.se/wp-content/uploads/2012/12/0000027466-Bidragsforordning_Statens_musikverk.pdf

SFS 2008:556. *Förordning (2008:556) om statsbidrag till internationell och interkulturell kulturverksamhet*. Tillgänglig: http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-2008556-om-stats_sfs-2008-556/?bet=2008:556

SFS 2007:1224. *Förordning med instruktion för Svenska institutet*. Tillgänglig: http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-20071224-med-ins_sfs-2007-1224/

SFS 2007:1199. *Förordning med instruktion för Konstnärsnämnden*. Tillgänglig: http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-20071199-med-ins_sfs-2007-1199/

SFS 1996:1598. *Förordning (1996:1598) om statsbidrag till regional kulturverksamhet*. Tillgänglig: http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-19961598-om-stat_sfs-1996-1598/

Sida Decision No. 2009 003 616, 090818. Director-General Thematic Focus Decision.

Sida, 2004. Sida Evaluation 04/38. "Sida's Work with Culture and Media. Main Report." Tillgänglig: <http://www.sida.se/Publications/Import/pdf/sv/Sidas-Work-with-Culture-and-Media---Main-Report.pdf>

Sida Memo, 090820. Magnus Cedergren, "Policy. A New Enhanced Thematic Focus for Sida. Annex 1, Table of Thematic Focus Areas".

Sida nyhet, 120117. "Bistånd till kultur minskar." Tillgänglig: <http://www.sida.se/Svenska/Nyhetsarkiv/2012/Januari-2012/Bistand-till-kultur-minskar/>

Skr 2011/12:164. Skr. *Biståndets resultat – tema demokrati och mänskliga rättigheter*. Stockholm:Utrikesdepartementet. Tillgänglig: <http://www.regeringen.se/sb/d/15903/a/196506>

Statens Musikverk, 2012. Musikplattformens internationella strategi, Etapp 1 maj 2012-april 2013. Tillgänglig: <http://statensmusikverk.se/musikplattformen/artikel/musikplattformens-internationella-strategi/>

SOU, Statens Offentliga Utredningar, 2012. "Att angöra en kulturbrygga". SOU 2012:16. Tillgänglig: http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Utredningar/Statens-offentliga-utredningar/Att-angora-en-kulturbrygga_H0B316/

SOU, Statens Offentliga Utredningar, 2012. "Läsandets kultur. Slutbetänkande av Litteraturutredningen". SOU 2012:65. Kapitel 13 om "Insatser för internationellt utbyte på litteraturområdet". Tillgänglig: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/20/02/57/dbb704e0.pdf>

SOU, Statens Offentliga Utredningar, 2009. "I samspel med musiklivet - en ny nationell plattform för musiken". SOU 2010:12. Tillgänglig: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/14/00/73/304aa877.pdf>

SOU, Statens Offentliga Utredningar, 2008. *Insatser för att främja näringslivets internationella tillväxt*. SOU 2008:90

SOU, Statens Offentliga Utredningar, 2003. *Internationella kulturutredningen*, Regeringskansliet, SOU 2003:121. Kulturdepartementet.

Svenska institutet, 2012 (1). "Cultural Exchange Program with ODA Countries and Creative Force Africa. Final report 2010/2011." Sida contribution no: 54040027

Svenska institutet, 2012 (2). "För Sverige i världen." Årsredovisning för 2011. Dnr 2470/2012.

Svenska institutet, 2008. Kulturpolicy. Tillgänglig: <http://si.se/om-si/strategi-och-prioriteringar/kulturpolicy/>

Svensk Scenkonst, 2006. Visionsprogram (10 år framåt) antaget vid stämman 2006. Tillgängligt: <http://www.svenskscenkonst.se/sv/om-svensk-scenkonst/visionsprogram/>

Sveriges Kommuner och Landsting och SweCult, 2012. "Under konstruktion. Effekter av kultur-samverkansmodellen 2010-2012" (rapport) ISBN:978-91-7164-821-1.

Tillgänglig: <http://webbutik.skl.se/bilder/artiklar/pdf/7164-821-1.pdf?issuusl=ignore>

Trost, Jan, 2007. Enkätboken. Tredje upplagan. Studentlitteratur.

Utbildnings- och kulturdepartementet, 2005. *Kulturlivets internationalisering*, 2005. Skr. 2005/06:188. Tillgänglig: http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Forslag/Propositioner-och-skrivelser/prop-200506188-Kulturlivets-_GT03188/

Utrikesdepartementet, 2013. *Utrikesdeklarationen 2013*. Tillgänglig: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/20/90/51/8a1e5f3c.pdf>

Utrikesdepartementet, 2011. *Översyn av myndighetsstrukturen för Sverige-, handels- och investeringsfrämjande*. Ds 2011:29. Tillgänglig: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/17/50/18/4c02cdb4.pdf>

Utrikesdepartementet, 2009. *Regeringens policy för demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter inom svenskt utvecklingssamarbete 2010-2014, Förändring för Frihet*. UF2009/33076/UP.

Hemsidor

Branschguide för scenkonsten (kulturella och kreativa näringar): <http://www.verksamt.se/portal/web/guest/starta/anvandbara-verktyg/branschguider/scenkonst>

Compendium, Cultural Policies and Trends in Europe: <http://www.culturalpolicies.net>

International cultural cooperation trends: <http://www.culturalpolicies.net/web/icc-trends.php>

Statistics on funding: <http://www.culturalpolicies.net/web/statistics-funding.php>

Finska undervisnings- och kulturministeriet: http://www.minedu.fi/OPM/Kulttuuri/kulttuuripolitiikka/rahoitus_ja_ohjaus/?lang=sv

Framtidens kultur: www.framtidenskultur.se

Kulturbryggan: www.kulturbryggan.se

Kulturkontakt Nord: <http://www.kulturkontaktnord.org/>

Kulturrådet: www.kulturradet.se

Nordisk kulturfond: <http://www.nordiskkulturfond.org/>

Scendatabasen: www.scendatabasen.se

Sida: www.sida.se

Statens musikverk/Musikplattformen: <http://statensmusikverk.se/musikplattformen>

Svenska institutet: www.si.se

Svenska kulturinstitutet i Paris: <http://parissv.si.se/>

Sweden Abroad, svenska utlandsmyndigheters gemensamma webbplats: <http://www.swedenabroad.com/>

Unesco Convention on the Protection and Promotion of the Cultural Diversity of Cultural Expressions, 2005

Unescos webbsida om arbetet med kulturell mångfald: <http://www.unesco.org/new/en/culture/themes/cultural-diversity/2005-convention>

Konventionstexten (engelska): <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001429/142919e.pdf>

Föreläsningar och konferenser

Paneldebatt i Almedalen, Visby, Gotlan, 1207 arrangerad av Svensk Scenkonst, Teaterunionen, Teaterförbundet, "På spaning efter en internationell kulturpolitik"

Medverkande:

Henrik Toremark, stabschef Kulturdepartementet

Ellen Wettmark, Koordinator internationella frågor Kulturrådet

Maria Kron, SI

Helene Larsson, Kulturråd i Belgrad

Jarmo Lindén, Statssekreterare Finland, direkt under kulturministern

Henrik Selin (dåvarande) kulturråd i Bryssel moderator

Presentation av det nya EU-programmet "Kreativa Europa" på Intercult Stockholm, 121023.
Föreläsare: Ann Branch, chef för Kulturprogrammet på Kommissionens generaldirektorat för utbildning och kultur i Bryssel.

Konferens arrangerad av Intercult/Riksteatern/EU-kommissionen i Sverige, Stockholm, 121206.
"Det europeiska projektets framtida del II. En konferens om kulturens roll i demokratiutveckling och för samarbete över gränser".

Bilaga 1: De kartlagda finansiärernas fördelning av medel under åren 2008 till 2012

I alfabetisk ordning

Kulturkontakt Nord

FÖRDELADE MEDEL UR KONST- OCH KULTURPROGRAMMET OCH DET NORDISK-BALTISKA MOBILITETSPROGRAMMET MELLAN 2008 OCH 2011, I EURO.

Ansökta och fördelade medel (i euro)	2008	2009	2010	2011
Sammanlagt ansökta medel	15 213 818	16 261 610	20 138 026	17 967 764
Fördelade medel från Konst- och Kulturprogrammet	1 350 790	1 966 055	2 148 359	2 083 708
Fördelade medel från det nordisk-baltiska mobilitetsprogrammet	1 045 520	1 357 725	1 362 389	1 366 955
Sammanlagt fördelade medel	2 396 310	3 323 780	3 481 863	3 450 663

Källa: Kulturkontakt Nords statistiska årsrapporter för 2008, 2009, 2010 och 2011.

SVENSKA AKTÖRERS DELTAGANDE

Från och med 2009 kan man finna uppgifter per land i Kulturkontakt Nords årsrapporter. Sökande part/land, som enligt Kulturkontakt Nords regler alltid ska vara en/ett, säger inte så mycket om faktiskt deltagande från olika länder i beviljade samarbetsprojekt, som enligt Kulturkontakt Nords regelverk förutsätter samarbete mellan flera nordiska länder. Projekt där svenska aktörer medverkat är vanligtvis därför många fler än de projekt där Sverige varit sökande part. Under 2009 hade ett av fyra beviljade projekt Sverige som sökandeland. Svenska aktörer var däremot med i 90 procent av alla projekt som beviljats bidrag i de båda programmen. Av alla ansökningar från svenska aktörer beviljades i snitt 31 procent, uppemot hälften när det kom till långvariga nätverk.

Under 2010 låg Sverige som sökande land fortfarande i topp med en andel på 26 procent. Sverige var samtidigt med som partner i 87 procent av alla beviljade bidrag inom de båda programmen. I snitt beviljades 28 procent av alla ansökningar från en svensk aktör. Svenska ansökningar för att få produktionsstöd (inom Konst- och kulturprogrammet) ökade markant under 2010, från 56 till 119, och beviljandena avspeglade denna ökning i antalet ansökningar, från 13 föregående år till detta år 23.

Under 2011 låg Sverige åter i topp både i fråga om ansökta belopp och i antal ansökningar (omkring 100), liksom i antal beviljanden.

Om man ser till sammantagna beviljade belopp över åren sker en relativ ökning fram till 2011, då minskningen är förhållandevis marginell.

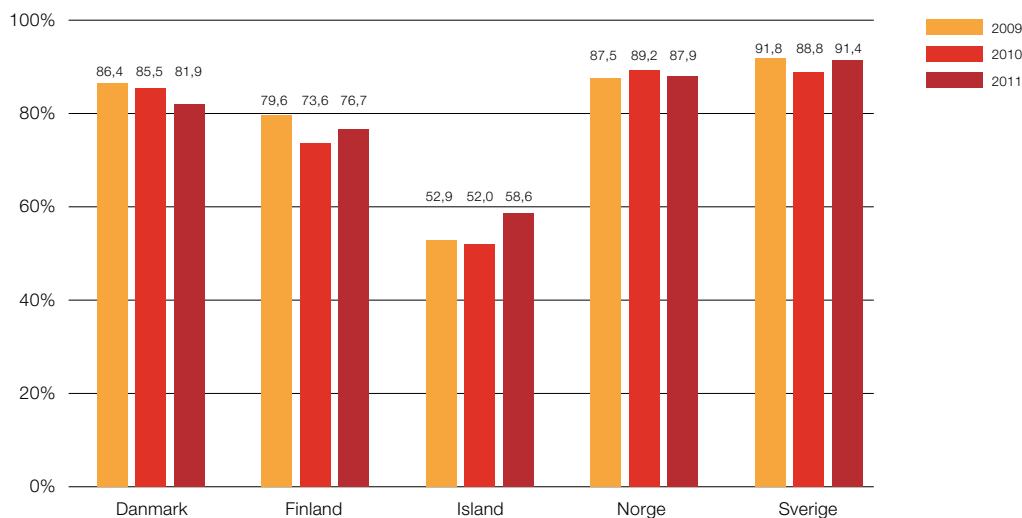
Musikplattformen

ALLA AV MUSIKPLATTFORMEN BEVILJADE PROJEKT DÄR PROJEKTÄGAREN ÄR EN OFFENTLIGT FINANSIERAD ORGANISATION

Projektnamn	Projektägare	Summa i svenska kronor
År 2011		
Composer in Residence	Scenkonstbolaget	300 000
Ethno 2.0	Folkmusikens Hus	250 000
Interplay London/Sweden 2012	Musik i Syd	240 000
Folk och världsmusik	Musik i Syd	210 000
År 2012		
Rösträtt LABB	Malmö Högskola	500 000
Jazz och Genus över alla gränser	Göteborgs stad	272 000
Stjärnstoft och sprängkraft	Norrbottensmusiken	300 000
Ton & Text	Int. Vadstenaakademin	520 000
Opera Showroom LAB	Folkoperan AB	500 000
Umeå Jazz festival inv. Europe	Norrlandsoperan	100 000
Nordic Cool	Sv. Ambassad Washington	1 000 000
Gryning i Galamanta	Sthlm 1. Blåarsymf.	300 000
Double Quartet Sthlm NY	Musik i Syd	277 232
ÅÄÖ Musiques suédoises	Svenska institutet	150 000
Göran Månsson band + Mittfolk	Scenkonstbolaget musik	156 860
Ethno, del 2	Folkmusikens hus	400 000
Totalt internationellt		3 584 092
Totalt nationellt och internationellt		5 476 092

Källa: Musikverket – Musikplattformen.

Nordisk kulturfond

Källa: Nordisk kulturfond

BLAND SVENSK SCENKONSTS MEDLEMMAR HAR FÖLJANDE FÅTT STÖD FRÅN NORDISK KULTURFOND MELLAN 2008 OCH 2012

2010

Dansens Hus för Nordic Platform – Showcase of Nordic Contemporary Dance 2011, beviljat belopp: 250 000 danska kronor (dkr).

Samiteahter för "What's up Sápmi?" Turné i tre länder.

Beviljad summa: 250 000 danska kronor (dkr) för en projektbudget på totalt 1 400 000 svenska kronor (sek).

2011

Unga Klara för ett nordiskt tvärvetenskapligt seminarium til teaterprojektet Uppfostran.

Beviljat belopp: 100 000 danska kronor (dkr).

Källa: Svensk Scenkonsts medlemsenkät hösten 2012, kompletterat av uppgifter från Nordisk kulturfonds databas på begäran.

Svenska Institutet

FÖRDELAT STÖD FÖR INTERNATIONELLT UTVECKLINGSSAMARBETE SAMMANLAGT

2008	ca 11,8 miljoner kronor
2009	ca 11,8 miljoner kronor
2010	ca 5,1 miljoner kronor
2011	ca 10 miljoner kronor
2012	ca 10 miljoner kronor

Källa: Svenska institutet

SVENSK SCENKONSTS MEDLEMSORGANISATIONER FICK UNDER ÅREN 2008 TILL 2012 DEL AV DET SÖKBARA STÖDET FRÅN SI:S INTERNATIONELLA BISTÅNDSMEDEL, SOM FÖLJER:

2008	4 197 800 kronor fördelat på 17 projekt och 9 organisationer
2009	2 045 607 kronor fördelat på 15 projekt och 9 organisationer
2010	1 644 500 kronor fördelat på 10 projekt och 4 organisationer
2011	1 070 500 kronor fördelat på 8 projekt och 6 organisationer
2012	660 000 kronor fördelat på 3 projekt och 3 organisationer

Källa: Svenska institutet (diarieföring).

HÖGSTA SUMMA BISTÅNDSMEDEL BEVILJAD TILL SVENSK SCENKONSTS MEDLEMS- ORGANISATIONER AV SI

Under 2008 fick Berwaldshallen under Sveriges Radio störst bidrag på 2 miljoner kronor för aktiviteter kopplade till Sveriges ordförandeskap i EU 2009 via särskilt regeringsbeslut.

Under 2009 låg ett av Riksteaterns projekt, African Cinderella i Ghana, i topp med 840 000 kronor.

Under 2010 fick Unga Klara 290 000 för ett barnteatersamarbete på Västbanken och i Gaza.

Under 2011 mottog Kultur i Väst 343 000 kronor för ett kapacitetsstärkande program för konstnärer och kreativa entreprenörer i Kenya.

Under 2012 fick Riksteatern högst summa av Svensk Scenkonsts medlemsorganisationer det året, 200 000 kronor för Women Playwright International i Stockholm.

Underlaget för uppgifterna har förmedlats av Svenska institutet ur myndighetens diarieföring på begäran av Svensk Scenkonst.

SVERIGEFRÄMJANDET

Anslaget används till regeringens prioriterade insatser för Sverigefrämjande och information om Sverige i utlandet, genom svenska utlandsmyndigheter och Svenska institutet. Flertalet av projekten initieras av myndigheterna själva och genomförs i samarbete med nationella och lokala aktörer.

FÖR ÅREN 2008 TILL 2011 HAR UD:S TOTALA ANSLAG FÖR SVERIGEFRÄMJANDE FÖRBLIVIT PÅ UNGEFÄR SAMMA NIVÅ (AVRUNDAT I HUNDRATUSENTAL KRONOR):

2008	14,3 miljoner kronor
2009	14,5 miljoner kronor
2010	15,3 miljoner kronor (p g a växelkursförändringar)
2011	14,5 miljoner kronor

Källor: Budgetprop. 2008/09:1 Utgiftsområde 5, s.32; Budgetprop. 2011/12:1, Utgiftsområde 5, s.41; Budgetprop. 2012/13:1, Utgiftsområde 5, s.49.

SI uppger att 4 till 6 miljoner kronor årligen av ovan nämnda medel kan användas till kulturfrämjande insatser inom ramen för Sverigefrämjandet av SI, beroende på skiftande tematiska prioriteringar olika år.

Bilaga 2: Enkätfrågor

Enkäten skickades ut till chefer och/eller konstnärliga ledare i samtliga Svensk Scenkonsts medlemsorganisationer i oktober 2012, med en enkät per organisation som underlag för statistiken. Många frågor hade flervalsalternativ, och alla frågor hade utrymme för egna kommentarer. För hela enkäten inklusive svar hänvisas till Svensk Scenkonsts hemsida: www.svenskscenkonst.se

Fritextsvaren har inte publicerats då dessa inte uppfyllde kriteriet att garantera källans anonymitet.

- 1 Vilken organisation representerar du? Flervalsfråga. Tematisk indelning.
- 2 I vilket län är din organisation verksam?
- 3 Vilken funktion har du inom din organisation?
- 4 Är internationellt kulturutbyte viktigt för din organisation?
- 5 Finns skrivningar om internationella kulturutbyten med i organisationens styrdokument?
- 6 Deltar din organisation aktivt i en eller flera internationella nätverk och kontaktytor?
- 7 Har din organisation satt tydliga mål för ert internationella arbete?
- 8 Har din organisation sökt medel för internationellt kulturutbyte någon gång de senaste fem åren?
- 9 Vilka av dessa bidrag för internationellt kulturutbyte har din organisation sökt respektive fått under perioden 2008–2012? Flervalsfråga indelad i finansiärer.
- 10 Har din organisation använt befintliga interna medel för att genomföra internationella kulturutbyten de senaste fem åren?
- 11 Avser din organisation att göra några särskilda satsningar på internationella kulturutbyten inom de närmaste tre åren?
- 12 Finns det faktorer som inverkar negativt på era möjligheter att söka bidrag för internationella kulturutbyten idag?

Om du svarat ja, kryssa i de alternativ som är relevanta för din organisation:

- För få ansökningstillfällen årligen
 - För långa handläggningstider
 - För krångliga ansökningsprocedurer
 - För småskaliga stöd
 - För stor politisk styrning av sökbara samarbetsländer
 - Ansökningskriterier för snäva eller inte relevanta för vår verksamhet
 - Annat (ange gärna vad i fritext)
- 13 Har förutsättningarna för att genomföra internationella kulturutbyten under de senaste fem åren förändrats?
 - 14 Har kultursamverkansmodellen påverkat ert utrymme att arbeta med internationella kulturutbyten?
 - 15 Kan Svensk Scenkonst göra något för att underlätta för din organisation att utveckla internationella kulturutbyten?
 - 16 Hur kan myndigheter och andra aktörer på området underlätta för din organisation att utveckla internationella kulturutbyten?
 - 17 Eventuella övriga synpunkter.

Förkortningar

BNI	Bruttonationalinkomst
DMR	Demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet (en huvudinriktning i det internationella biståndet)
EU	Europeiska unionen
KKN	Kultur och kreativa näringar
KuD	Kulturdepartementet
KUR	Kulturrådet
MFA	Myndigheten för kulturanalys
NSU	Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet
ODA	Official Development Assistance, OECD:s definition av offentligt finansierat bistånd
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development
SI	Svenska institutet
SIDA	Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete. På engelska: Swedish International Development Cooperation Agency
TDM	Teater, dans och musik
UD	Utrikesdepartementet
UD-FIM	Utrikesdepartementets enhet för främjande och EU:s inre marknad
UD-FIM- KULT	Gruppen för kulturfrämjande och Sverige bilden på UD – FIM
UM	Utlandsmyndigheterna
UNESCO	United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization. På svenska: Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur

svensk scenkonst

birger jarlsgatan 39, box 1778, 11187 stockholm, tel 08 440 83 70
info@svenskscenkonst.se www.svenskscenkonst.se

svensk scenkonst Internationella kulturutbyten

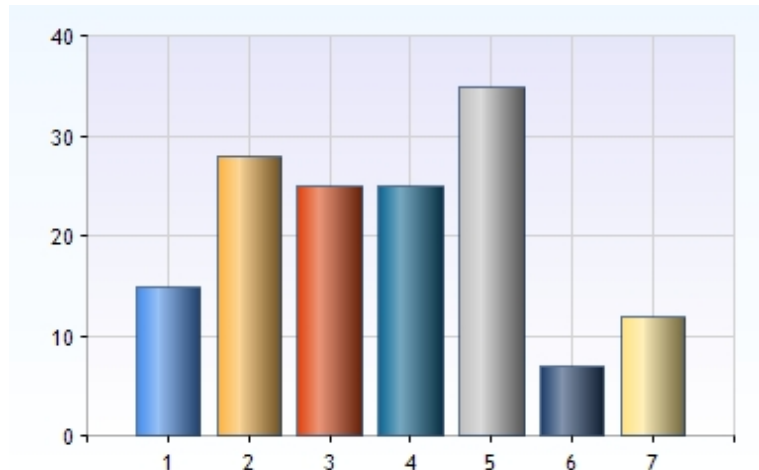
Svar: 60/104=58%

1. Vilken organisation representerar du? (Ange de/t alternativ som är relevanta).

Besvarad av: 60 (100%) Ej besvarad av: 0 (0%)

Inriktning på verksamheten:

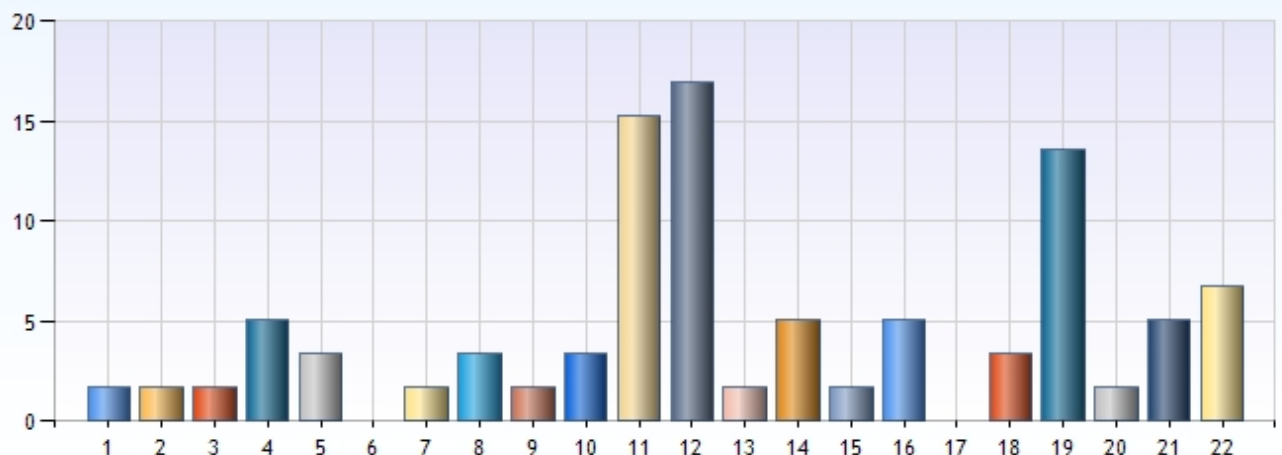
1	Dans	9 (15%)
2	Länsmusik	17 (28%)
3	Musikteater	15 (25%)
4	Orkester	15 (25%)
5	Talteater	21 (35%)
6	Teaterförening	4 (7%)
7	Annan	7 (12%)

2. I vilket län är din organisation verksam?

Besvarad av: 59 (98%) Ej besvarad av: 1 (2%)

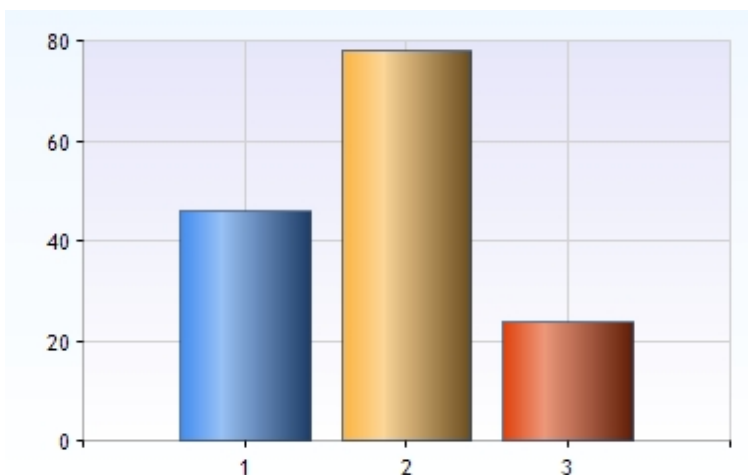
1	Blekinge	1 (2%)	12	Stockholm	10 (17%)
2	Dalarna	1 (2%)	13	Södermanland	1 (2%)
3	Gotland	1 (2%)	14	Uppsala	3 (5%)
4	Gävleborg	3 (5%)	15	Värmlands län	1 (2%)
5	Halland	2 (3%)	16	Västerbotten	3 (5%)
6	Jämtland	0 (0%)	17	Västernorrland	0 (0%)
7	Jönköping	1 (2%)	18	Västmanland	2 (3%)
8	Kalmar (Öland)	2 (3%)	19	Västra Götaland	8 (14%)
9	Kronoberg	1 (2%)	20	Örebro	1 (2%)
10	Norrbottnen	2 (3%)	21	Östergötland	3 (5%)
11	Skåne	9 (15%)	22	Ej tillämpligt/Flera län	4 (7%)

3. Vilken funktion har du inom din organisation? Kryssa i de/t alternativ som är relevant/a.

Besvarad av: 59 (98%) Ej besvarad av: 1 (2%)

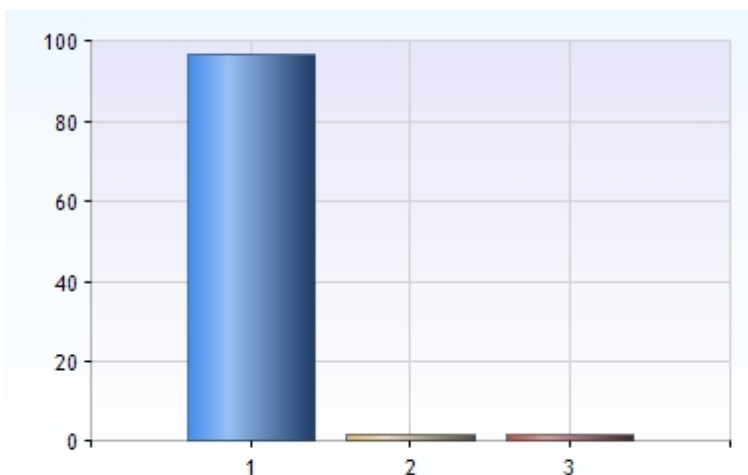
1	Konstnärlig ledare	27 (46%)
2	Verksamhetschef (t ex VD)	46 (78%)
3	Annan	14 (24%)

4. Är internationellt kulturutbyte viktigt för din organisation?

Besvarad av: 57 (95%) Ej besvarad av: 3 (5%)

1	Ja	55 (96%)
2	Nej	1 (2%)
3	Vet ej/Osäker	1 (2%)

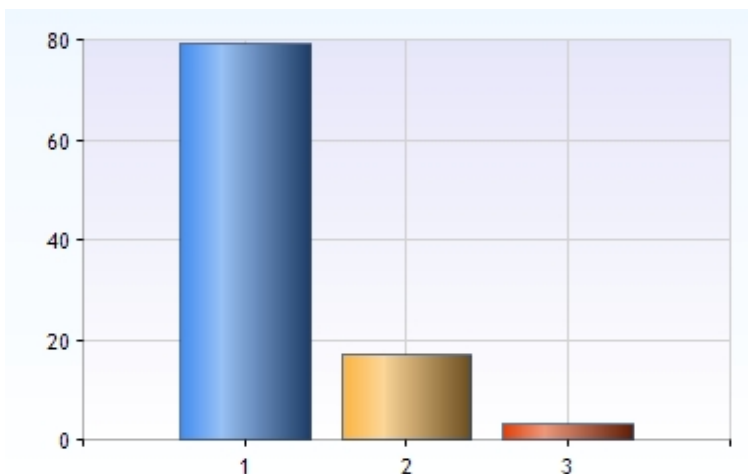

5. Finns skrivningar om internationella kulturutbyten med i organisationens styrdokument?

T ex ägardirektiv, uppdragsbeskrivning eller dylikt.

Besvarad av: 58 (97%) Ej besvarad av: 2 (3%)

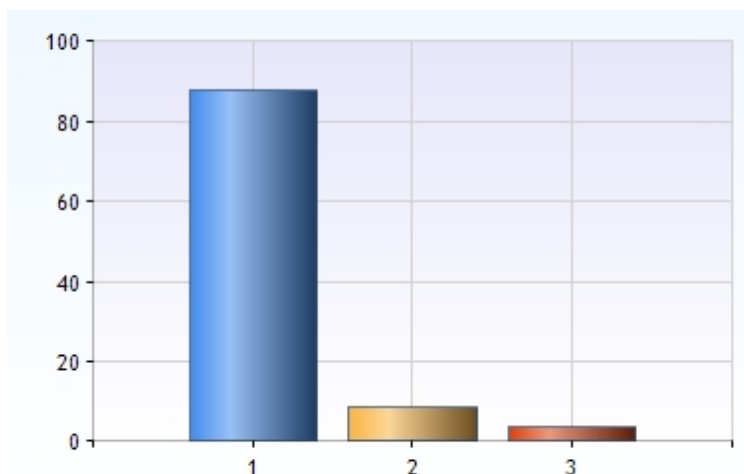
1	Ja	46 (79%)
2	Nej	10 (17%)
3	Vet ej/Osäker	2 (3%)

6. Deltar din organisation aktivt i ett eller flera internationella nätverk och kontaktytor?

Besvarad av: 58 (97%) Ej besvarad av: 2 (3%)

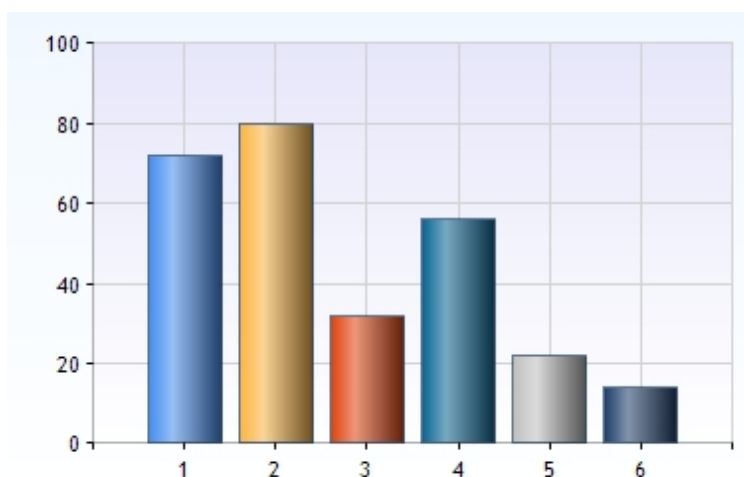
1	Ja	51 (88%)
2	Nej	5 (9%)
3	Vet ej/Osäker	2 (3%)

Besvarad av: 50 (83%) Ej besvarad av: 10 (17%)

Norden (Danmark, Finland, Island, Norge, Sverige)

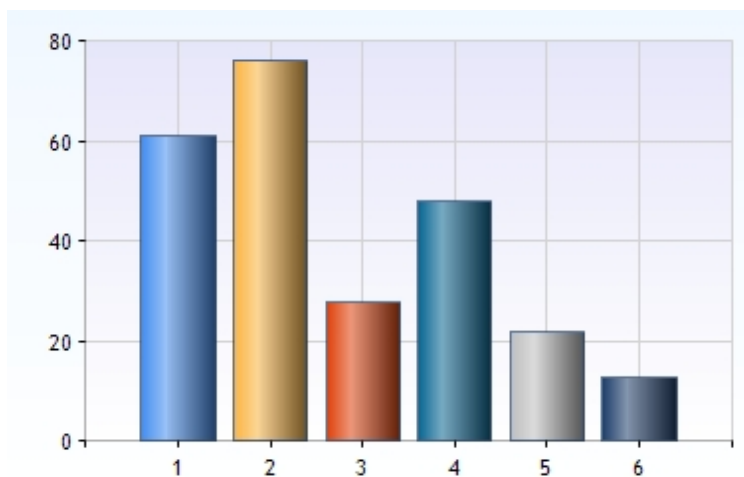
1	Formella nätverk	36 (72%)
2	Informella nätverk och personliga kontakter	40 (80%)
3	Vänorganisationer (teater etc)	16 (32%)
4	Konferenser och workshops	28 (56%)
5	Mässor	11 (22%)
6	Annat	7 (14%)

Besvarad av: 46 (77%) Ej besvarad av: 14 (23%)

Europeiska Unionen (EU)

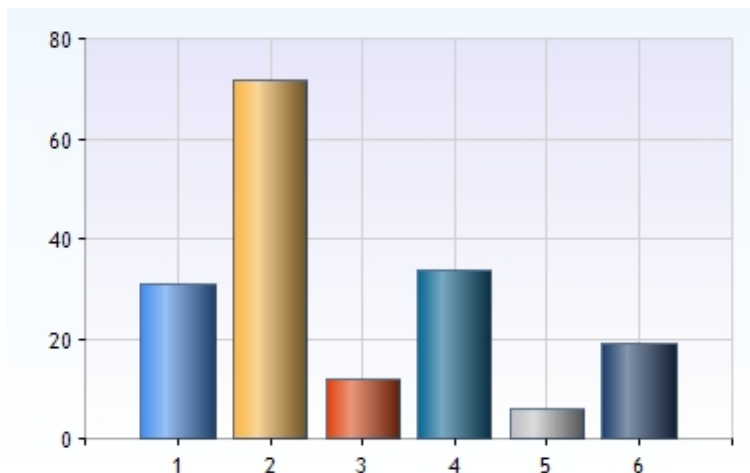
1	Formella nätverk	28 (61%)
2	Informella nätverk och personliga kontakter	35 (76%)
3	Vänorganisationer (teater etc)	13 (28%)
4	Konferenser och workshops	22 (48%)
5	Mässor	10 (22%)
6	Annat	6 (13%)

Besvarad av: 32 (53%) Ej besvarad av: 28 (47%)

Övriga Europa (Balkan, Ryssland, Schweiz, Turkiet, Ukraina, Vitryssland)

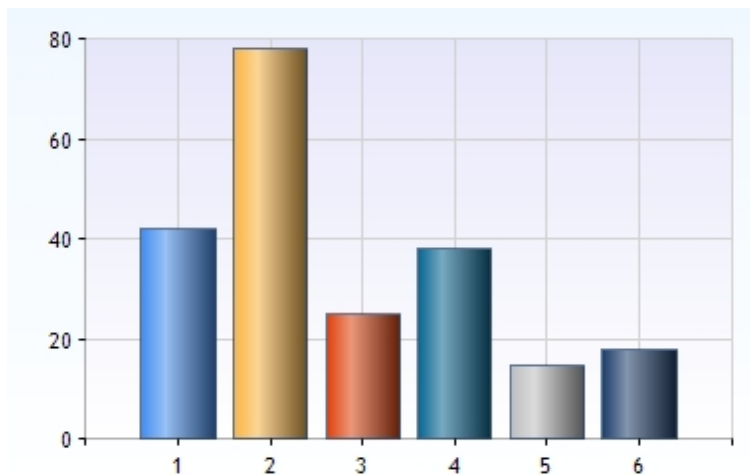
1	Formella nätverk	10 (31%)
2	Informella nätverk och personliga kontakter	23 (72%)
3	Vänorganisationer (teater etc)	4 (12%)
4	Konferenser och workshops	11 (34%)
5	Mässor	2 (6%)
6	Annat	6 (19%)

Besvarad av: 40 (67%) Ej besvarad av: 20 (33%)

Resten av världen

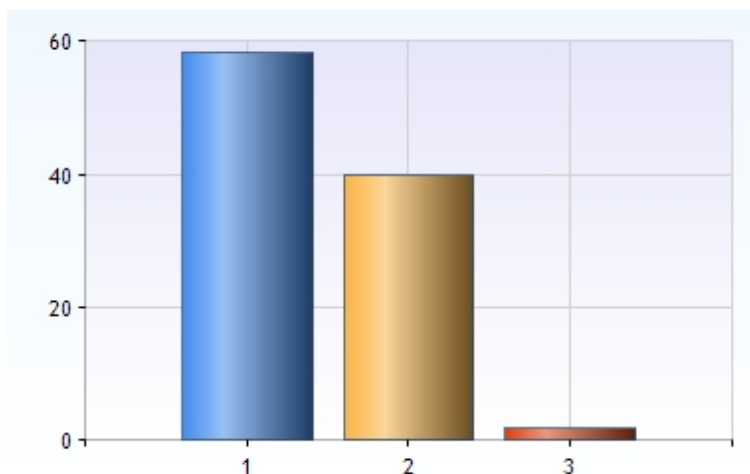
1	Formella nätverk	17 (42%)
2	Informella nätverk och personliga kontakter	31 (78%)
3	Vänorganisationer (teater etc)	10 (25%)
4	Konferenser och workshops	15 (38%)
5	Mässor	6 (15%)
6	Annat	7 (18%)

7. Har din organisation satt tydliga mål för ert internationella arbete?

Besvarad av: 55 (92%) Ej besvarad av: 5 (8%)

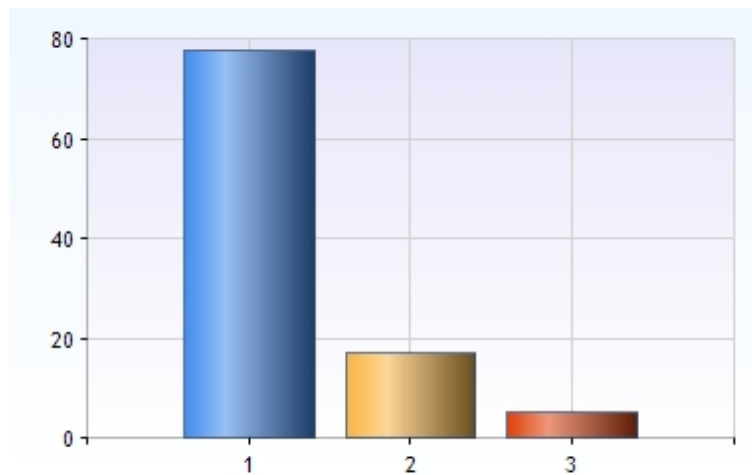
1	Ja	32 (58%)
2	Nej	22 (40%)
3	Vet ej/Osäker	1 (2%)

8. Har din organisation sökt medel för internationellt kulturutbyte någon gång de senaste fem åren?

Besvarad av: 58 (97%) Ej besvarad av: 2 (3%)

1	Ja	45 (78%)
2	Nej	10 (17%)
3	Vet ej/Osäker	3 (5%)

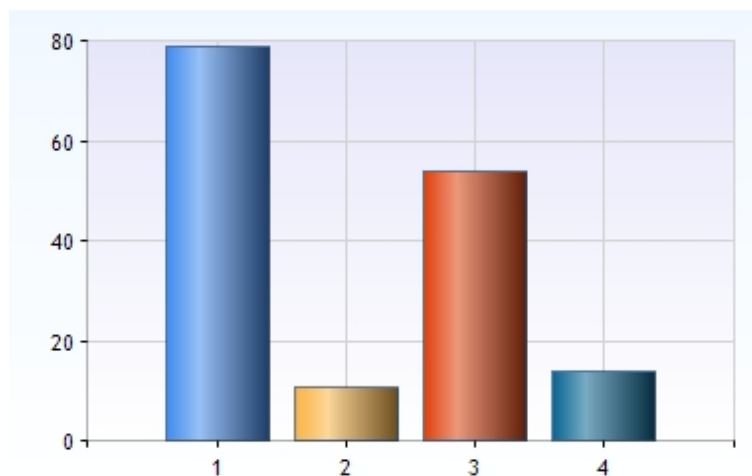
9. Vilka av dessa bidrag för internationellt kulturutbyte har din organisation sökt respektive fått under perioden 2008-2012?

Kulturrådet

Besvarad av: 28 (47%) Ej besvarad av: 32 (53%)

SÖKT:

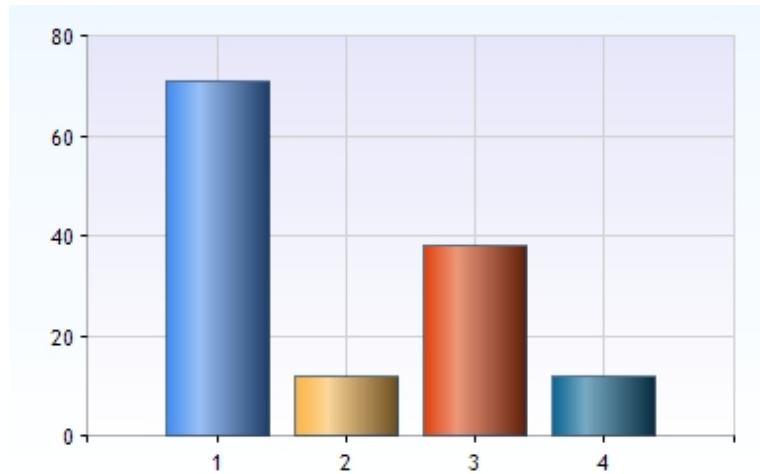
1	Internationellt kulturutbyte (t o m 2010)	22 (79%)
2	Mobilitetsstöd (fr o m 2011)	3 (11%)
3	Internationella samarbetsprojekt (fr o m 2011)	15 (54%)
4	Aktörssamverkan (fr o m 2011)	4 (14%)

Besvarad av: 24 (40%) Ej besvarad av: 36 (60%)

FÅTT:

1	Internationellt kulturutbyte (t o m 2010)	17 (71%)
2	Mobilitetsstöd (fr o m 2011)	3 (12%)
3	Internationella samarbetsprojekt (fr om 2011)	9 (38%)
4	Aktörssamverkan (fr o m 2011)	3 (12%)

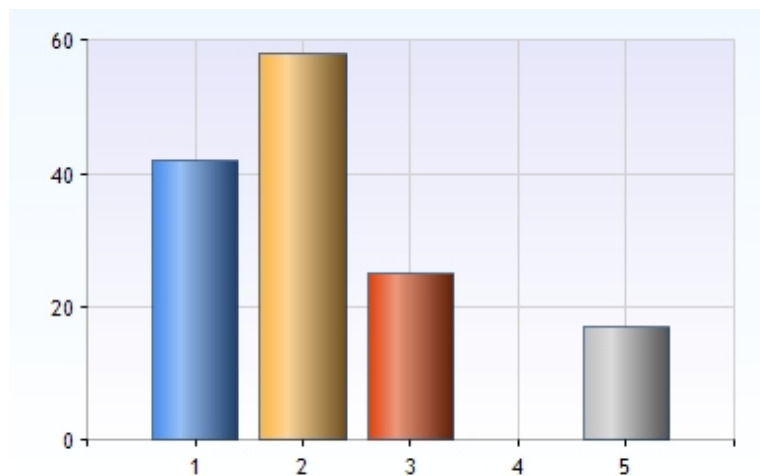

EU:s Kulturprogram (via Kulturrådet)

Besvarad av: 12 (20%) Ej besvarad av: 48 (80%)

SÖKT:

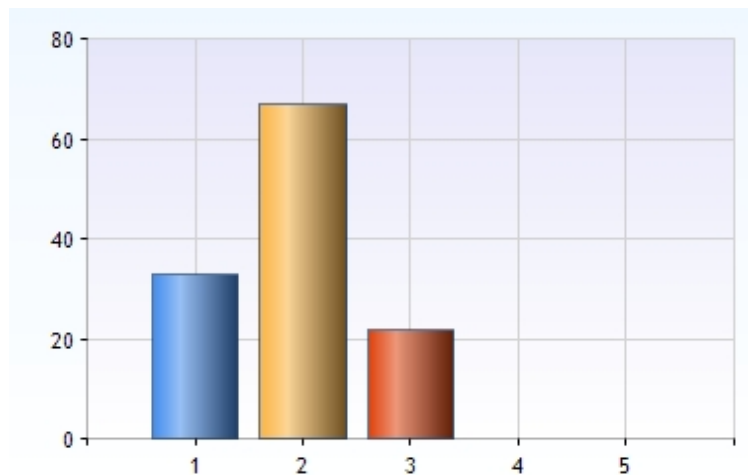
1	Fleråriga samarbetsprojekt (3-5 år)	5 (42%)
2	Kortvariga samarbetsprojekt (max 2 år). Härtill räknas även festivalstöd t o m 2010.	7 (58%)
3	Samarbetsprojekt med tredjeländer	3 (25%)
4	Stöd till europeiska kulturfestivaler (fr o m 2011)	0 (0%)
5	Anslag för organisationer verksamma på europeisk nivå	2 (17%)

Besvarad av: 9 (15%) Ej besvarad av: 51 (85%)

FÅTT:

1	 Fleråriga samarbetsprojekt (3-5 år)	3 (33%)
2	 Kortvariga samarbetsprojekt (max 2 år). Härtill räknas även festivalstöd t o m 2010.	6 (67%)
3	 Samarbetsprojekt med tredjeländer	2 (22%)
4	 Stöd till europeiska kulturfestivaler (fr o m 2011)	0 (0%)
5	 Anslag för organisationer verksamma på europeisk nivå	0 (0%)

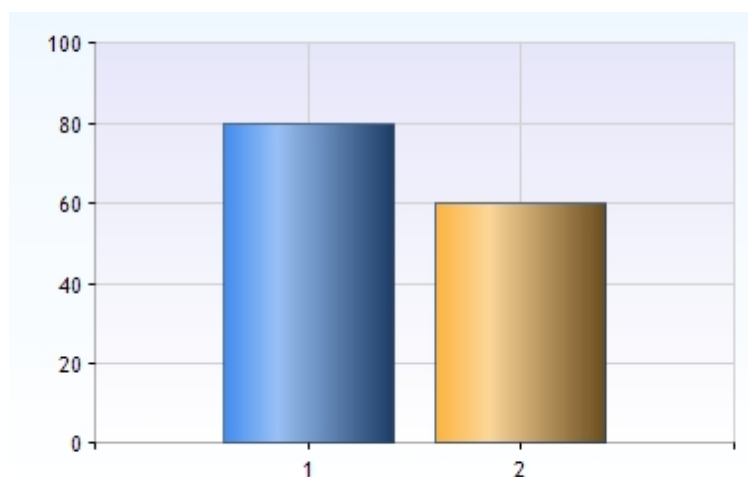

Kulturbryggan (fr o m 2011)

Besvarad av: 5 (8%) Ej besvarad av: 55 (92%)

SÖKT

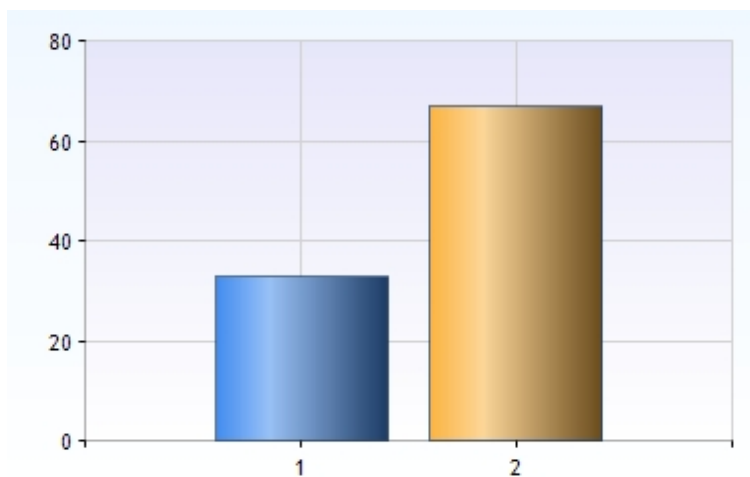
1	 Startstöd	4 (80%)
2	 Genomförandestöd	3 (60%)

Besvarad av: 3 (5%) Ej besvarad av: 57 (95%)

FÅTT:

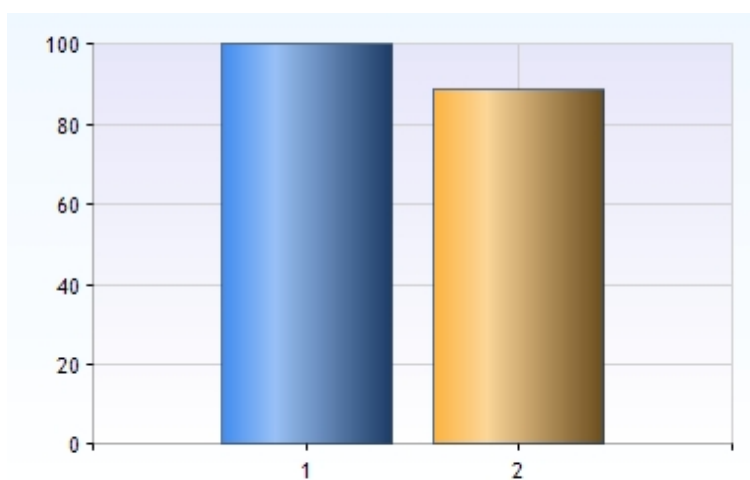
1	Startstöd	1 (33%)
2	Genomförandestöd	2 (67%)

Besvarad av: 9 (15%) Ej besvarad av: 51 (85%)

Framtidens Kultur

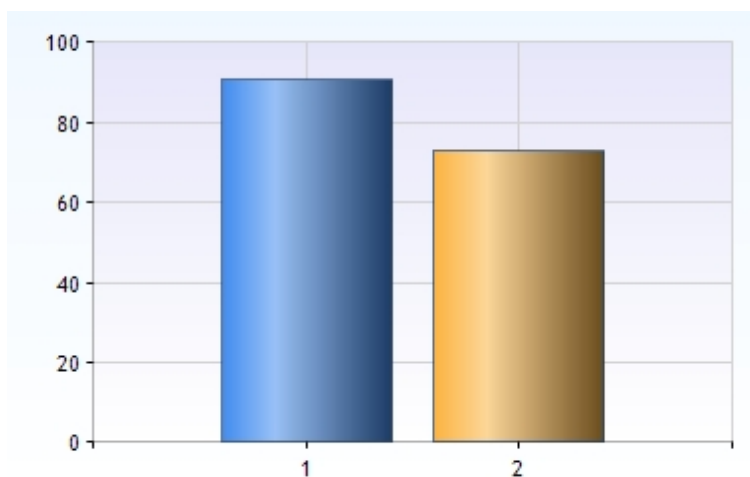
1	SÖKT (t o m 2010)	9 (100%)
2	FÅTT (t o m 2010)	8 (89%)

Besvarad av: 11 (18%) Ej besvarad av: 49 (82%)

Nordisk Kulturfond

1	SÖKT	10 (91%)
2	FÅTT	8 (73%)

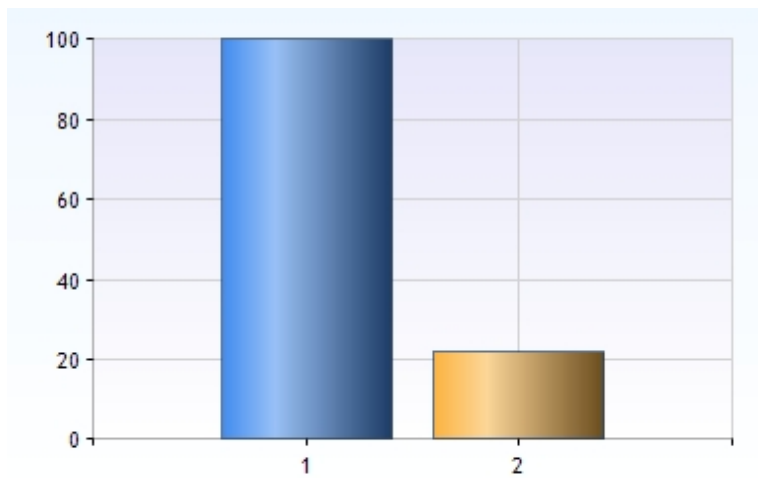

Kulturkontakt Nord

Besvarad av: 9 (15%) Ej besvarad av: 51 (85%)

SÖKT:

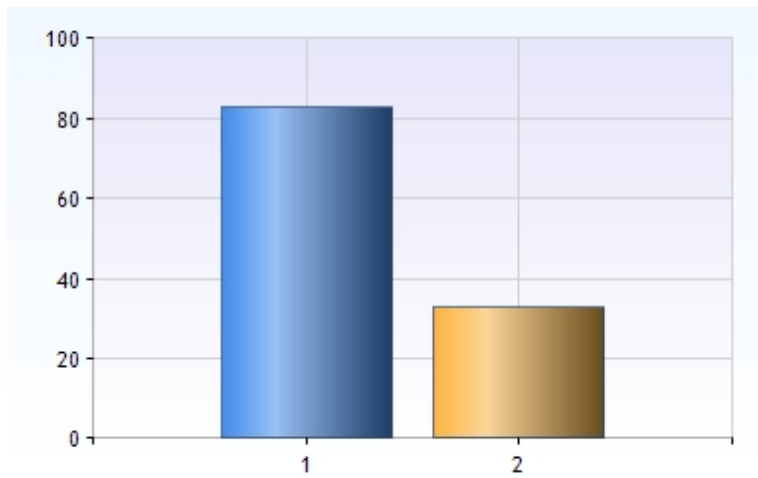
1	Kultur- och Konstprogrammet	9 (100%)
2	Nordiskt-Baltiskt Mobilitetsprogram	2 (22%)

Besvarad av: 6 (10%) Ej besvarad av: 54 (90%)

FÅTT:

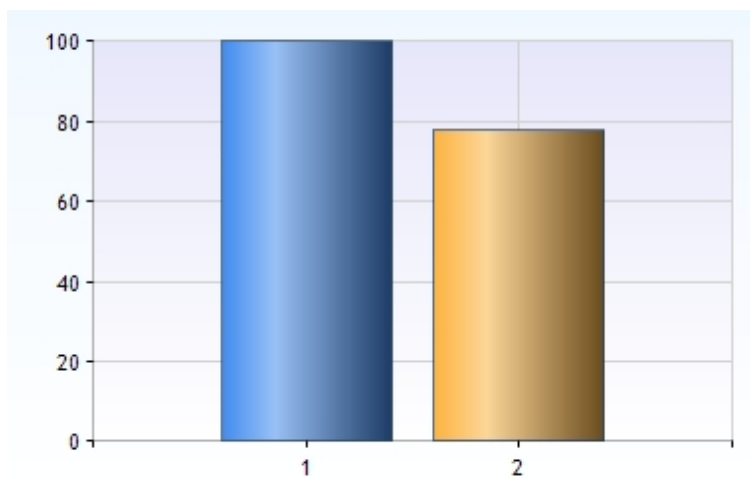
1	Kultur- och Konstprogrammet	5 (83%)
2	Nordiskt-Baltiskt Mobilitetsprogram	2 (33%)

Besvarad av: 9 (15%) Ej besvarad av: 51 (85%)

Svenska Institutet (SI)

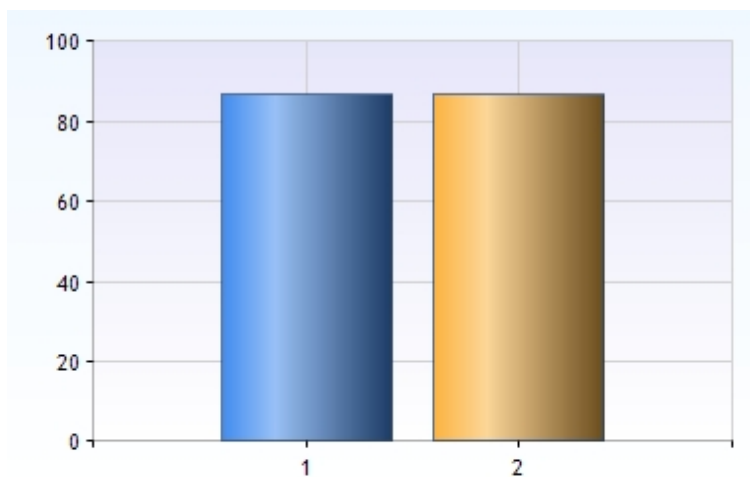
1	SÖKT	9 (100%)
2	FÅTT	7 (78%)

Besvarad av: 15 (25%) Ej besvarad av: 45 (75%)

Regionalt stöd

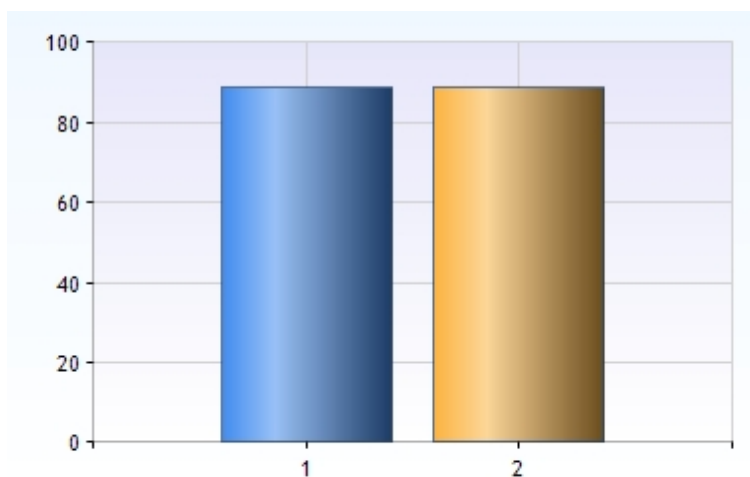
1	SÖKT	13 (87%)
2	FÅTT	13 (87%)

Besvarad av: 19 (32%) Ej besvarad av: 41 (68%)

Kommunalt stöd

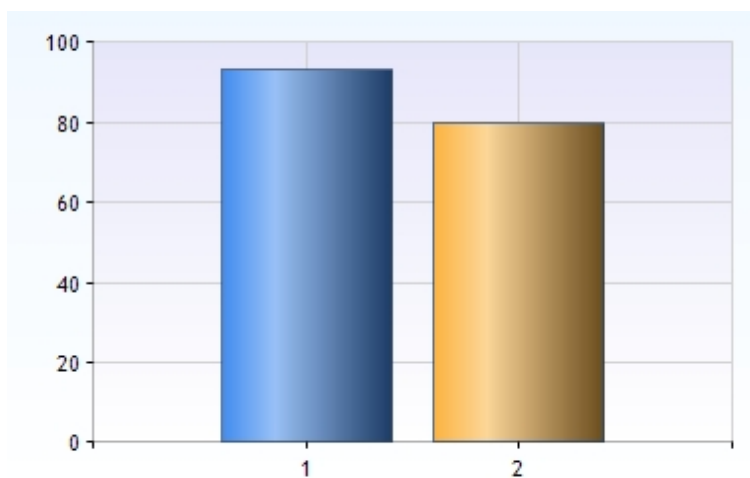
1	SÖKT	17 (89%)
2	FÅTT	17 (89%)

Besvarad av: 15 (25%) Ej besvarad av: 45 (75%)

Privat finansiering

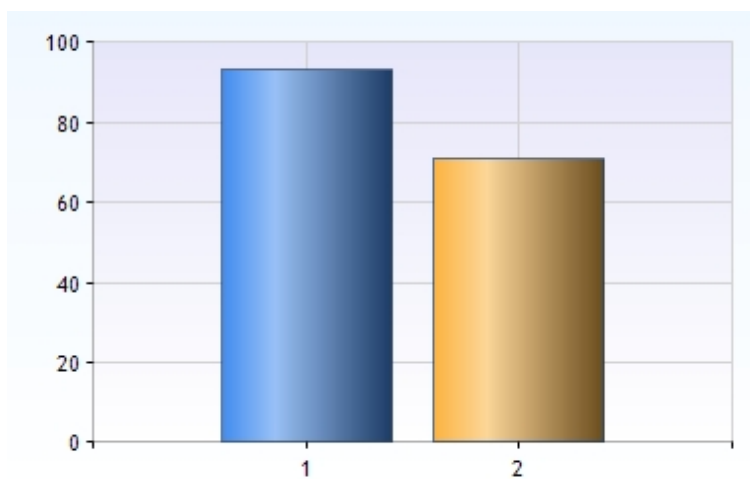
1	SÖKT	14 (93%)
2	FÅTT	12 (80%)

Besvarad av: 14 (23%) Ej besvarad av: 46 (77%)

Annan finansiering, som inte ryms i kategorierna ovan

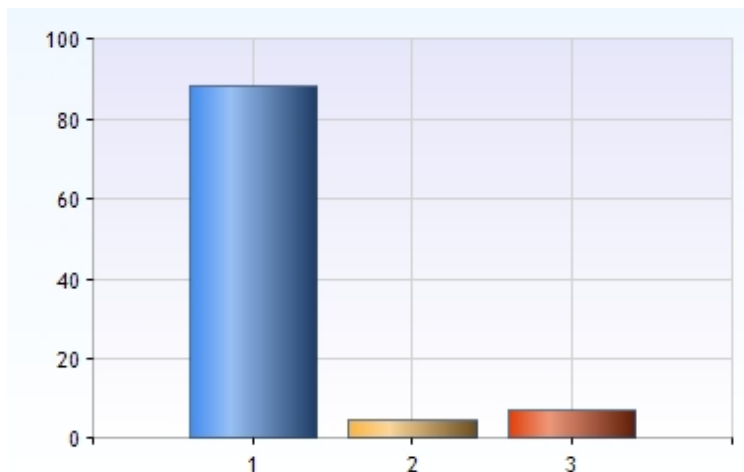
1	SÖKT	13 (93%)
2	FÅTT	10 (71%)

10. Har din organisation använt befintliga interna medel för att genomföra internationella kulturutbyten de senaste fem åren (2008-2012)?

Besvarad av: 43 (72%) Ej besvarad av: 17 (28%)

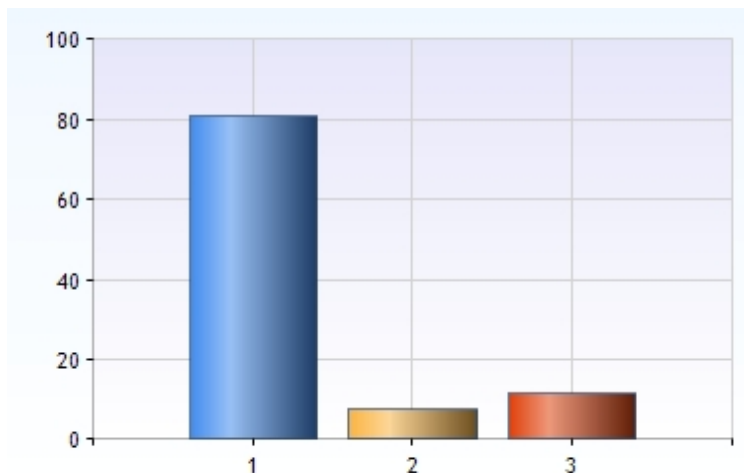
1	Ja	38 (88%)
2	Nej	2 (5%)
3	Vet ej/Osäker	3 (7%)

11. Avser din organisation att göra några särskilda satsningar på internationella kulturutbyten inom de närmaste tre åren?

Besvarad av: 52 (87%) Ej besvarad av: 8 (13%)

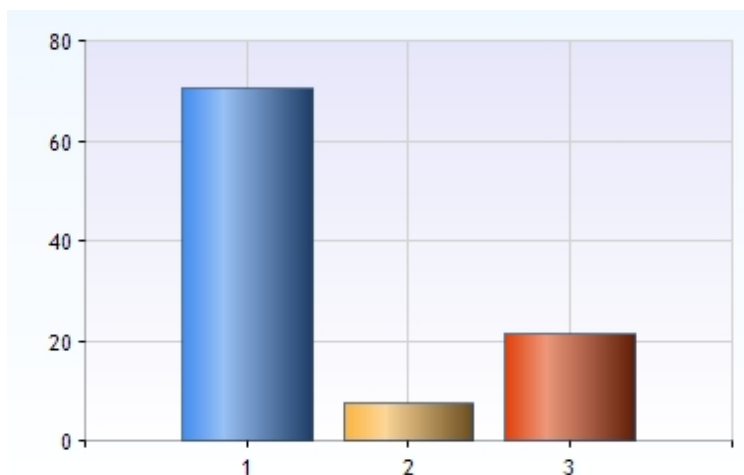
1	Ja	42 (81%)
2	Nej	4 (8%)
3	Vet ej/Osäker	6 (12%)

12. Finns det faktorer som inverkar negativt på era möjligheter att söka bidrag för internationella kulturutbyten idag?

Besvarad av: 51 (85%) Ej besvarad av: 9 (15%)

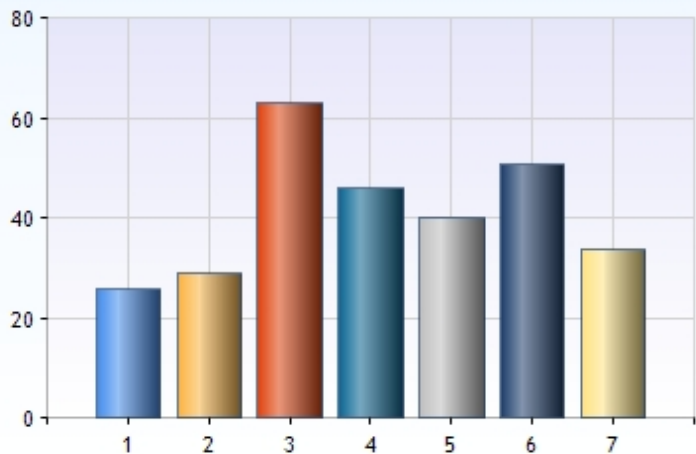
1	Ja	36 (71%)
2	Nej	4 (8%)
3	Vet ej/Osäker	11 (22%)

Besvarad av: 35 (58%) Ej besvarad av: 25 (42%)

Om du svarat ja, kryssa i de alternativ som är relevanta för din organisation:

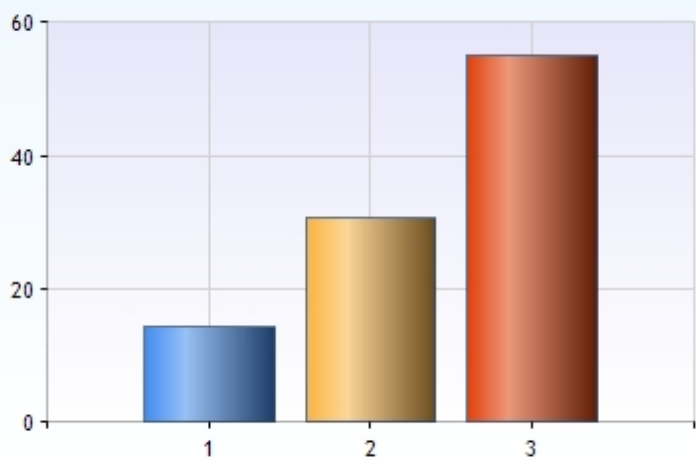
1	☐ För få ansökningstillfällen årligen	9 (26%)
2	☐ För långa handläggningstider	10 (29%)
3	☒ För krångliga ansökningsprocedurer	22 (63%)
4	☐ För småskaliga stöd	16 (46%)
5	☐ För stor politisk styrning av sökbara samarbetsländer	14 (40%)
6	☐ Ansökningskriterier för snäva eller inte relevanta för vår verksamhet	18 (51%)
7	☐ Annat (ange i så fall gärna vad i textfältet nedan)	12 (34%)

13. Har förutsättningarna för att genomföra internationella kulturutbyten under de senaste fem åren förändrats?

Besvarad av: 49 (82%) Ej besvarad av: 11 (18%)

1	☐ De har förbättrats.	7 (14%)
2	☐ De har försämrats.	15 (31%)
3	☒ Inte märkbart, de är lika goda/dåliga som för fem år sedan.	27 (55%)

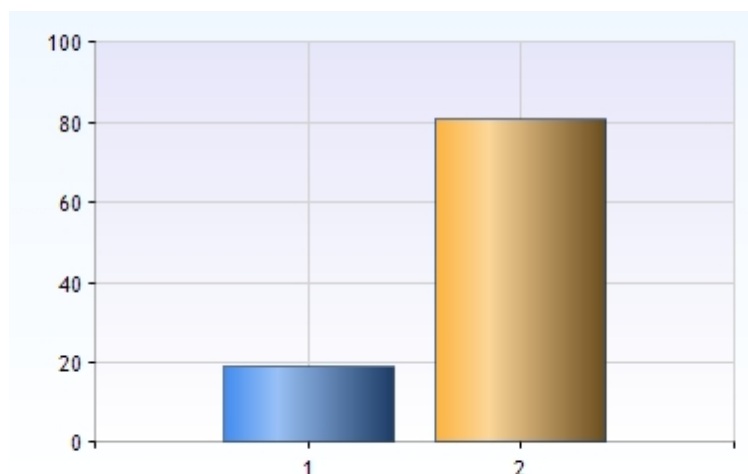

14. Har kultursamverkansmodellen påverkat ert utrymme att arbeta med internationella kulturutbyten?

En ny modell för att fördela vissa statliga medel till regionala kulturverksamheter infördes 2011. Modellen är avsedd att ge förutsättningar för ett ökat regionalt inflytande och ansvar, bland annat genom att landstingen får besluta hur vissa statliga medel ska fördelas i länen.

Besvarad av: 47 (78%) Ej besvarad av: 13 (22%)

1	Ja	9 (19%)
2	Nej	38 (81%)

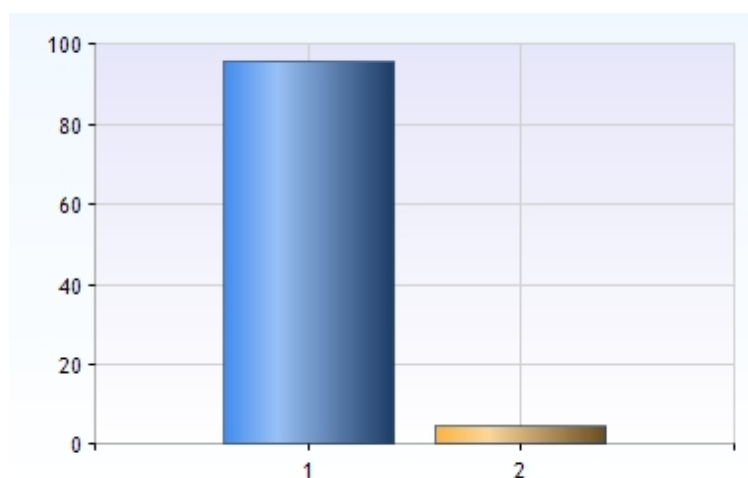

15. Kan Svensk Scenkonst göra något för att underlätta för din organisation att utveckla internationella kulturutbyten?

(T ex genom att skapa nya kontaktytor för internationellt intresserade kulturaktörer, förmedla information om internationella kulturnätverk, driva frågan politiskt etc.)

Besvarad av: 45 (75%) Ej besvarad av: 15 (25%)

1	Ja	43 (96%)
2	Nej	2 (4%)

16. Hur kan myndigheter och andra aktörer på området underlätta för din organisation att utveckla internationella kulturutbyten?

17. Eventuella övriga synpunkter